

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

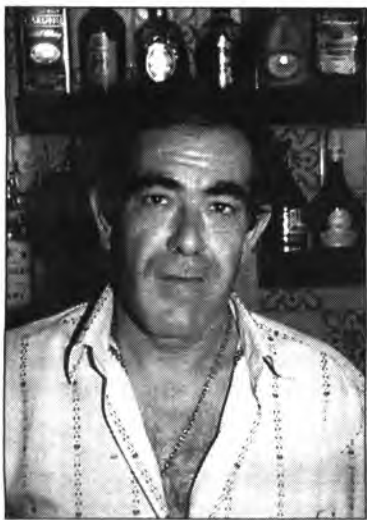

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 368

1 D'AGOST DE 1997

PREU: 200 PTS

En Joan Martin, natural d'Andalusia, fa 7 anys que regenta el **Restaurant la Posada** a la sortida de Peguera cap a Ciutat. Recomana la carn torrada i l'anyell al forn. I bones salses. Se menja per 2500 ptes a la carta.

Na Vanessa Gutierrez de Ciutat regenta des de fa un any la **Sabateria lupi** a Peguera.

En Miquel Calafat fa 8 anys que regenta el **BarAVINGUDA** a Peguera. El seu padri Joan Bestard de Marratxí fou l'amo de la possessió de Peguera a partir de l'any 1934 i tota la seva descendència és peguerina.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 El manifest de l'Arquebisbe de Barcelona (II)
Al servei de qui estan els mini-dirigents de CDC
- 4 L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part
- 6 El setge de Barcelona i el de Bar-Kohkb A
Independentisme fraccionat, independentisme debilitat
D'imperialismes, democràcies i constitucions
- 7 Parlem clar i llampant
TVV? Telefems/telebraguetta
- 8 L'esperit republicà
- 9 Com ens tracta Castella
- 10 Joan March: un càncer pel PSP-PSOE
- 11 Sexuals
- 12 Cronologia de la Història de Catalunya Plena (VI)
- 13 18 obrers morts a l'empresa del superbottler Abril Martorell
El cotxe plegadís
Joventuts hipòcrites
- 15 Com era Mallorca un temps
A la vila d'Esporles
- 16 Petits Anuncis
- 17 Eurofracàs'97
- 18 Perspectives de futur d'Esquerra
- 20 Tornarem a ensopegar amb la mateixa pedra?
- 21 Els Països Catalans i el Tractat d'Utrecht
- 22 Ens ha traït el senyor Jordi Pujol?
Josep Bestard i Porcel
- 23 Una circular ordena a la Guàrdia Civil que elabori informes sobre articles de premsa
- 24 Miquel López Crespí: Premi de Poesia de la Fundació Maurí
Loc@litz@dors i Cerc@dors
- 25 Els refranys de "Tirant lo Blanc"
- 26 Nació catalana?
mallorquina? pollencina?
- 27 Hamburg, ciutat hanseàtica
- 28 Llibres que cal llegir
El Pi de les Tres Branques
- 29 Les mans al foc (IV)
- 30 Maastricht equival a consagrar el regne de l'especulació
- 31 Es Gall
La cuina de na Tonina
El plaer de beure

Sie sind in Katalonien

Katalonien ist ein kleines, verschiedenartiges altes Land Europas, mit seinen 68.732 Quadratkilometern und einer Bevölkerung von 11.173.296 Einwohnern, ist Katalonien, mit die Balearische Insel und València, ein grosses Land mit langer Geschichte, eine der ältesten Nationen des europäischen Kontinents.

Dieses Land wurde vollständig romanisiert, wodurch es diesen ausserprochene lateinischen Charakter bekommen hat. Die Mischung der Urbeförderung mit der Zivilisation, die aus Rom kam, was der Ursprung der katalanischen Sprache und des katalanischen Volkes, das von diesem Moment an ständig aufnahmefähig für Völker und Kulturen wird.

Katalonien entstand politisch vor mehr als 1000 Jahren, als freies Land zwischen den Arabern der Iberischen Halbinsel und den Franken aus dem Norden.

Im Mittelalter festigte sich Katalonien als Nation und bildet eine Brücke zwischen zwei Zivilisationen: dem Islam und dem Christentum. Es zieht sich bis Okzitanien, bis in die Provence im Norden hin, Aragonien im Westen, die Balearen, Sardinien und Korsika im Osten und Valencia im Süden, und weiter weg, Sizilien, Neapel, den Norden Afrikas und den Orient. Es ist eine Epoche wirtschaftlicher und kultureller Macht. Der katalanische Handel beherrscht das Mittelmeer und entwickelt Gesetze und Techniken. Die Poesie, die Philosophie, die romanische und die gotische Kunst lernen in Katalonien Augenblicke universellen Glanzes kennen. Katalonien war die treibende Kraft des föderativen und demokratischen Systems und seine Institutionen waren im Mittelalter die Vorgänger der modernen Demokratien.

In der Renaissance hatte die katalanische Dynastie keine Nachkommen und ein neues Königshaus, aus Kastilien kommend, kam auf den Thron, aber Katalonien behielt weiterhin seine politische Unabhängigkeit. Katalonien nahm nicht mit Kastilien an der Eroberung Amerikas teil und langsam verlor das Mittelmeer an Bedeutung. 1640 wurde Katalonien zum Opfer im Krieg zwischen Kastilien und Frankreich und wurde zwischen den beiden Seiten aufgeteilt. Katalonien behielt zwar seine Verfassungen und Rechte, aber es geriet in Verfall, zur gleichen Zeit, als Portugal seine Unabhängigkeit erreichte. Der Zentralismus und der Kolonisierungsgeist Kastiliens gegenüber Katalonien verstärkte sich immer mehr, bis 1714, während des Erbfolgekriegs, Kastilien und Frankreich als Verbündete, Katalonien, England und Österreich besiegten. Katalonien und alle seine Länder wurden Kastilien unter dem Recht der Eroberung einverleibt, alle katalanischen Gesetze wurden abgeschafft, die katalanische Sprache wurde verboten und die nationale und kulturelle Niederlage war vollständig.

Aber während Spanien von dem Ertrag der Kolonien lebte, wurde Katalonien mit seinem Unternehmertum zum meist industrialisierten und reichsten Gebiet der Iberischen Halbinsel.

Während mehr als 100 Jahren, fing Katalonien wieder damit an, seine unterschiedlichen Rechte zurückzugewinnen. Von der Hälfte des letzten Jahrhunderts an, organisiert sich Katalonien wieder langsam und der politische Katalanismus geht Hand in Hand mit der wirtschaftlichen Entwicklung des Endes des 19. Jahrhunderts und Katalonien erlebt noch einmal den kulturellen Glanz bis ins erste Drittel des 20. Jahrhunderts. Der Jugendstil, der Noucentisme oder der Avantgardismus der Maler, Literaten oder Architekten stellen Katalonien wieder an die Spitze der fortschrittlichsten europäischen Bewegungen.

Parallel dazu läuft die politische Organisation des Landes, das seine politischen Einrichtungen zurückgewinnt, bis der unglückliche Bürgerkrieg des Jahres 1936, 40 Jahre Diktatur mit sich bringt und Katalonien wieder zerstört wird.

Katalonien wird erneut vernichtet, abermals wird seine Sprache verboten und seine Kultur verfolgt, und es setzt ein brutaler Prozeß der Unterdrückung ein, der in der Erschießung des damaligen Präsidenten der katalanischen Regierung gipfelt.

KATALONIEN, EIN WILLE ZUM ÜBERLEBEN

Katalonien ist vor allem das Ergebnis eines Willens zum Überleben. Die Logik der Geschichte schien die katalanische Nationalstaatlichkeit auf eine rein zeugnishaft Position, ja auf ein völliges Verschwinden hin abdrängen zu wollen; die Kraft, der Wille und der Patriotismus der Katalanen jedoch haben dieser Tendenz erfolgreich entgegen gewirkt und Katalonien als Nation erhalten. Trotz seiner demographischen Schwäche, und trotz der im Lauf der Jahrhunderte immer wieder aufkommenden Versuche Spaniens und Frankreichs, die Katalanen als Volk zunichte zu machen. Und heute, im Licht der gegenwärtigen Integrationsbestrebungen, sagen wir Katalanen nun Ja zu einer direkten, ohne Vermittler verlaufenden Eingliederung unseres Landes in eine zukünftige politische Einheit Europas, als ein freies Volk, Hand in Hand mit den anderen freien Völkern des Kontinents. Und deshalb muß auch Katalonien das Recht haben, das für andere europäische Länder eine Selbstverständlichkeit ist: das Recht auf Dasein, das Recht auf ein freies, demokratisches, über das Recht auf Selbstbestimmung verlaufendes Entscheiden über unsere Zukunft. Europa soll wissen, daß solange nur ein Katalane noch lebt, Katalonien als Nation existieren wird. Und nie werden wir Katalanen es hinnehmen, daß die Willkür der Geschichte oder der Wille der Stärkeren darüber entscheidet, welche Völker ein Recht auf freie Entfaltung haben und welche nicht.

Katalonien öffnet Euch seine Türen. Willkommen!

El decàleg de la llengua

1. Estima la teva llengua, la llengua catalana, i parla-hi sempre; no la substitueixis per cap altra.
2. No visquis en fals, disfressat de foraster, que així traeixes l'herència dels teus pares.
3. Fes de cada dia un dia de festa; parlant per tot arreu amb orgull la teva llengua.
4. Coneix i honora els pares de la llengua i de la pàtria; des de Ramón Lull a Josep Mª Llopart, des d'Ausies Marc a Joan Fuster i des de Bernat Metge a Salvador Espriu.
6. No et prostitueixis, substituint la teva llengua, que les bagasses deshonren la nissaga.
7. No furtis el llenguatge forà ni baratis el teu; nostres belles paraules són un tresor als teus llavis.
8. No et deixis enganyar per aquells qui volen desfullar i trossejar la llengua catalana.
9. No rebaixis la teva llengua sota les altres; estima-la sobre totes.
10. Sigues mallorquí ferm i amable i conqueriràs el respecte al teu país i als altres.

Miquel Julià i Prohens

Guerra guerrejada per la llengua

Els **correllengües** poden quedar molt bé, però allò que fa guanyar terrenys o recular el català és, al capdavant, l'ús diari.

Per ço voldria dar-vos alguns suggeriments per la guerrilla idiomàtica de cada dia.

D'entrada adreceu-vos en català a tothom. Sigueu, però, flexibles en alguns casos (gent gran senzilla i de bona voluntat que realment no us entengui): cal no semblar bèsties.

Si canvieu fàcilment al castellà els forasters creuran que parlem català "per fastidiar". Per ço cal parlar quasi sempre en català: Son NOSALTRES!

I si parreu en castellà podeu amollar catalanismes a dojo, amb accent, etc. feu malbé el castellà.

Si algun catalano-parlant se us adreça en foraster no hi cedi de cap manera. Feu-li cara seriosa i parreu-li català elegant i tancat: que se n'avergonyesqui, de traïr la pàtria.

En certes ocasions podeu dir-li coses com ara: Vaja, si que en sap de parlar bé l'anglès, vostè. O bé:

On has après a parlar tan bé el "salmantino" -Raí, cada volta parles millor l'andalús.

O bé: -D'on es vostè, de Carabanchel-alto?

O repetir algun mot que hagi dit i preguntar-li si això correspon a tal traducció en català. Com ara:

Quiero ir a la tienda.

La "tienda" que vol dir? la botiga?

O fer jocs de paraules amb mots que s'hi avenen, com ara: "calle/carrer, "pierna/cama/lit", etc. Per exemple:

Mi cama es antigua i larga.

Idò les meves igual de llargues les dues.

Callau, que aquest rètol diu "calle"

Cal fer-los entendre, amb humor i enginy que no podem mercaderar amb la nostra dignitat col·lectiva. que serem fermes i dignes.

Que no som pas espanyolets "lleigs" que malden par parlar el foraster, sinó catalans dignes que no els cal fer de bufons xerrant en "imperial" com si fossim moneies. Qui es a ca seva no està obligat a saber "idiomes". **Jaume Tallaferrro. Ω**

Especial dedicat a

EL TERME

D'ANDRATX I EL

POBLE DE PEGUERA

Si vos ha agradat, telefonau al 26

50 05 i el vos enviarem cada

quinze dies.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* No tot està perdut. Ho hem sentit. Els policies de Calvià parlen en català a través de la ràdio que duen als coxes i motos de patrulla.

* I, qui és l'amo de la Revista n'Alf que se fa a Andratx? Li vaig demanar a un andritxol l'altre diassa. Fotre va dir: es rector és l'amo. Val més que ho sigui ell que si ho fos la batlesa del PP, va dir el meu informador.

* El País Valencià se mou, i se mou contra els gonelles espanyolitzadors que l'emprenyen. La Coordinadora d'instituts de València i l'Horta impulsada per Acció Cultural, organitzà el proppasat dia 13 de febrer una concentració davant l'Institut València de la Jovenut, al carrer de l'Hospital, per tal de protestar per l'aberrant ortografia emprada en les publicacions d'aquest ens. L'acte resultà ben acompanyat per dolçaines i tabals, i es va desenvolupar sota el lema "L'TVAJ no sap escriure", amb una notable assistència. La mateixa coordinadora participà activament fa unes setmanes en la campanya de conciençiació pública sobre la situació del Sahara Occidental, i la posterior replega d'aliments i roba per ser trameses en una caravana humanitària.

* Des del departament de Jovenut d'ACPV (Acció Cultural del País Valencià), es promou la creació de grups d'estudiants als instituts d'ensenyament mitjà de Vinaròs, Benicarló, Vila-real, Castelló de la Plana, València, L'Horta, Gandia, Elx i Alacant i les Comarques centrals valencianes. Aquests grups venen realitzant xerrades i conferències sobre la catalanitat del País Valencià, Joan Fuster i la Insubmissió. A més el Grup d'Elx ja s'ha sumat a la reivindicació del retorn de la Dama Ibèrica. La revista Secundària, adreçada als joves d'ensenyament mitjà i escrita plenament en català, ha vingut presentant-se en diversos instituts del País Valencià. Aquesta publicació omple un buit remarcable en el panorama de publicacions periòdiques dedicades a les qüestions que més interessen al públic més jove, i alhora estableix canals de comunicació entre el jovent de la nostra nació. "Secundària ofereix informació d'actualitat i gran interès per els joves, des d'entrevistes amb els personatges d'actualitat musical, esportiva, cultural cinematogràfica...-com reportatges com "Qui ens menja el coco?", on s'analitza d'una manera interessant i amena les tècniques publicitàries per intentar encolomar-nos els seus productes. "Secundària és una revista molt participativa, i la seva Bústia així hi reflecteix, amb opinions, divergents i inquietes dels nombrosos lectors d'arreu de Catalunya i, des d'ara, del País Valencià. Seria molt interessant que els instituts de les Illes es coordinessin amb els de la resta de la nació, i que aquesta revista també es pogues editar a Mallorca. També seria una sortida per a més de tres professors que no tenen enlloc on escriure.

* A la comarca de sant Elm només poden veure la TV1, TV2 i Canal 5, a més de les televisions alemanyes i

angleses que arriben via satèl·lit. No poden veure les catalanes, les valencianes ni les mallorquines. És ben hora que l'Ajuntament d'Andratx hi posi remei!

* Hem vist un parell de cases a s'Arracó amb el cartell de SE VEN. Si algú vol viure a un poble tranquil i agradós, ja ho sap.

* Ens ha arribat un fax que diu: La bona gestió duta a terme pel regidor d'Unió Mallorquina a Andratx, Antoni Bordoy, amb responsabilitats a l'àrea d'urbanisme de l'Ajuntament, ha fet que una aspiració dels veïns de s'Arracó es torni realitat. El carrer den Joan Gran i el camí de sa Terrassa, seran asfaltats i d'aquesta manera serà més fàcil arribar a sa Font des Jarret des de la carretera de sant Elm. Aquest camí facilitarà l'accés a les possessions de son Castell, son Joan i son Guillem així com a l'antiga mina de sa Font des Bosc, tots aquests llocs d'interès a la comarca.

* Primer va ser en Gabriel Canyelles qui, en un lamentable comentari radiofònic, va dir aquella tristament famosa frase "és que són males de matar les dones". El va seguir en Jaume Mates que va estrenar el seu mandat anant a un espectacle eròtic. Ara li ha tocat el torn de demostrar l'elevat concepte que té del sexe femení a n'en Joan Verger. Durant una reunió amb els comerciants de Vilafranca, no va tenir altre ocurrència que per lluitar contra la pèrdua de clients dels comerços a causa del desviament de trànsit del poble, proposar una solució tan seriosa com si posau dues dones en pèl a l'entrada del poble, segur que vendran molts de clients. I aquesta gent ens comanda!

* El Grup Ràdio Popular i les seves societats depenents, controlat per l'Església Catòlica, va obtenir uns beneficis consolidats de 528,8 milions de pessetes, la qual cosa implica en descens de 145 milions respecte a l'any precedent, segons els comptes que el Consell d'administració ha sotmès als seus accionistes. Aquesta ràdio, la COPE controlada per la Conferència Episcopal Espanyola a l'accionariat de la qual participen els arquebisbes i una trentena de bisbes espanyols, juntament amb altres institucions religioses, enemiga declarada dels Països Catalans, fa aigua. Lloa't sia Déu!!!

* La Universitat de les Illes Balears ha fet pública la composició dels jurats del Premi Per a Escriptors Joves en Llengua Catalana. Pere Gimferrer, Marta Pessarrodona, Salvador Jàfer i Pere Perelló valoraran els originals presentats per la modalitat de poesia; Joan Brossa, Miquel López Crespí, Llorenç Capellà, Pere Fullana i Sebastià Bennasser, el de teatre.

* L'Ajuntament de Binissalem i di7 Grup d'Edició convoquen la Primera edició de Narrativa Bearn 1997 amb l'objectiu de promoure la creació literària a les nostres Illes i contribuir a la divulgació d'obres en llengua catalana. Els originals han de ser rebuts fins

el dia 31 d'octubre d'enguany a l'ajuntament de Binissalem.

* Vuitanta capellans amb càrrec a parròquia de la diòcesi de València han enviat una instància al seu arquebisbe demanant-li un doble gest de reconciliació. Ho hem demanat, diuen, perquè l'actitud de l'Església local de cara a la història i el poble valencià s'ha fet mereixedora del qualificatiu de "PECAT HISTÒRIC": L'Església no ha estat al costat del poble, fa temps que l'ha abandonat en allò que és el millor vehicle de manifestació de la seua ànima: la llengua. Aportem com a càrrec -testimoni escrit- la disposició de l'Arquebisbe Mayoral manant i plasmant-ho per escrit que *en adelante se escriban todas las Partidas en lengua castellana*, així com també memorem distints passos donats per la Jerarquia valenciana després del Vaticà II en els que s'ha palesat la manca de compromís i de capacitat de sofriment, però sobretot la manca d'una paraula de reflexió i d'il·luminació cristiana davant una realitat que ha anat complicant-se de cada volta més, potser per això mateix. (Efectivament, l'Església valenciana i la mallorquina, van sempre a la via fàcil, a fer content aquell que comanda i donen l'esquena al poble que els manté).

* Els nacionalistes espanyols, darrerament, se passen: primer deixen matar a un dels seus joves cadells a l'estil de Guzman el Bueno que va tirar el seu punyal als sarraïns perquè mates sin el seu fill abans que rendir la fortalesa de Tarifa o el general Moscardó que preferí que els republicans que governaven legalment l'Estat espanyol matessin el seu fill abans que rendir l'Alcasser. Els bascos, tampoc no demanaven la rendició d'Espanya, només demanaven tenir els seus presos al seu país! Una vegada consumat el crim, els nacionalistes espanyols treuen el Sant Cristo gros i el passegan per tot arreu, fins i tot a les colònies cridant la jaculatò-

ria infame d'"Hijos de Puta" i de "Liberat". Llibertat per a qui? Pels bascos, pels catalans? Pots pensar! Llibertat per poder continuar expoliant a les nacions no castellanes de l'Estat espanyol. Els capellans s'hi afegeixen cantant misses i predicant. Fins i tot na Maria Antònia Munar, sen va a recitar poesies a l'Ajuntament de Ciutat i la governadora recita el poema "Ràbia" d'en Biel Sabateret, la ràbia del qual va en una direcció totalment oposada a la de la governadora de Mallorca. Ja ho val, això pareixia la Setmana Santa d'Andalusia, amb tantes misses i processons! I les jaculatòries i els impropis, tan als Països Catalans com als Països Castellans, tots en castellà, com correspon a un nacionalisme fanàtic com és el que professa aquesta gent, tant els d'aquí com els d'allà. Perquè les nostres màximes autoritats, se senten molts més castellanes que mallorquines. Ah, i la mare de la víctima tota satisfeta si amb la mort del seu fill s'acaba amb el poder d'ETA, enlloc de tenir ràbia als governants espanyols que no mogueren ni un dit, ni feren un gest ni una promesa per tal de salvar-lo. Ja ho veieu, mallorquins, com són els qui ens governen. Fanàtics com els moros del Nord d'Àfrica. I els bascos dos centins del mateix, rabiosos com els espanyols.

* Aquests dies, per la Marina de Calvià i per la d'Andratx, hem subscrit estrangers (especialment alemanys) a dotzenes. De continuar així, aquest diari escrit en català, s'haurà de dir "El diari dels estrangers". Uns personatges que "venen del nord enllà, on diuen que la gent és lliure, neta, culta, desvetllada i feliç". Que han vingut a Mallorca per fer-la més europea i agradable i ho aconsegueixen.

* I que el llegeixen a l'ESTEL aquests estrangers?..-qualque cap de fava i qualque poma, m'ha demanat -i és clar que el llegeixen, i també el llegeixen els seus fills que van a escola i apre-

nen català. I l'envien als seus familiars del Continent perquè aquests vegin que a Mallorca fan "paper" a més de fer bons negocis. I és que L'ESTEL, malgrat l'odi africà que li professen molts de mallorquins, dels qui diuen estimar Mallorca i dels qui diuen estimar Espanya, l'ESTEL, és molt ESTEL.

* Reben una carta de la Catalunya continental que diu: Volem felicitar molt efusivament l'Ajuntament de PETRA pel seu valent exemple, que molts haurien de seguir. Aquest menyspreu a la nostra cultura a casa nostra, ha de tenir la resposta que vosaltres li donau. És hora ja, que es normalitzin les altres llengües de l'Estat espanyol amb els mateixos drets. No ens poden continuar imposant la llengua castellana. A casa nostra no! Quedam a la vostra disposició en tot allò que necessiteu. Endavant valents! Josep Travesset-Ana Roselló. (Recordem que l'Ajuntament de Petra rebutja qualsevol instància que no estigui escrita en català).

* Cinc immigrants argelins ha presentat una denúncia per presumptes maltractaments contra alguns membres de la policia local de Melilla segons informà l'Associació Pro Drets Humans. Els succés va passar mentre els immigrants cercaven aliments dins els contenidors dels fems. Cagondena! Arribarà que la gent no podrà menjar ni fems! L'Associació també ha denunciat una campanya de premsa contra els argelins promoguda per les autoritats de la Ciutat.

* Han estat convocat el 38è Premi Sant Jordi de novel·la per Omnium Cultural, la Fundació Enciclopèdia Catalana i Columna Edicions. La dotació serà de sis milions de pessetes aportats per la Fundació Enciclopèdia Catalana. Les obres aspirants han de ser presentades abans del 10 d'octubre a la secretaria de l'Omnium Cultural al Palau Dalmau, carrer Montcada, 20 principal, 08003 Barcelona. Ω

El Centre Wiesenthal demana a n'Aznar que extraditi als nazis refugiats a l'Estat espanyol

Els dirigents de Wiesenthal viatjaren a Madrid el passat mes de juliol procedents de Ginebra, on han celebrat una conferència internacional per a reclamar a Suïssa i a altres països europeus la devolució de l'or robat pels nazis durant la II Guerra Mundial. En aquesta conferència han demanat que se faci públic el paper de l'Estat espanyol en les compres d'or realitzades pel Govern d'en Franco.

"Expressaren a n'Aznar la contradicció entre la seva transparència i obertura dels arxius històrics en la investigació de l'or nazi i la negativa a extraditar a importants nazis refugiats a l'Estat espanyol, vadiren Simon Samuels, director de l'esmentat centre a Europa.

La delegació de caçanazis se va entrevistar amb n'Aznar exposant-li el cas de n'Otto Remer, un ex agent de les SS, cap de l'escolta personal de n'Hitler que resideix des de fa anys a Marbella i que en diverses ocasions ha fet apologia del genocidi. La seva

extradició fou sol·licitada pel Govern alemany i denegada per l'anterior administració socialista. Així mateix li parlà del cas de Wolfgang Jugler, un austriac ex membre de les SS que també resideix a Marbella, la presència del qual fou desvetllada no fa molt per El País. El règim d'en Franco va acollir més d'un centenar d'agents i presumptes agents nazis al final de la II Guerra Mundial.

Els dirigents de Wiesenthal sol·licitaren a n'Aznar que el seu Govern se pronunciés sobre el paper d'Espanya en les compres d'or nazi durant aquella guerra. El Govern den Franco fou el segon comprador d'or robat, al Banc Nacional Suis durant aquesta etapa (2.700 lingots). Suïssa s'abastava de l'or robat pels nazis als jueus i als bancs centrals europeus. L'Estat espanyol va tornar als aliats només 100 quilos d'or.

Per això, tan Suïssa com Espanya foren criticats en la Conferència de Ginebra.

Necessitam saber la veritat no sols

Simon Samuels, davant el Banc d'Espanya

de Suïssa, també d'Espanya, va dir el rabí Marvin Hier, fundador del Centre Wiesentahl- aquest país no tenia or l'any 1937 i l'any 1945 ja en tenia 65'5 tones. Les dues terceres parts foren transferides del Banc Nacional Suis. I aquest or fou robat a les víctimes de l'holocaust. Ω

Treure l'entrellat

El manifest de l'Arquebisbe de Barcelona (II)

EN JOAN QUETGLES

El cardenal arquebisbe de Barcelona completa el seu manifest moral amb una carta pastoral, 21.7.97, amb el títol d' *Estadístiques de mort*, on condemna la pràctica de l'avort provocat, pràctica que equipara a la d'assassinar un innocent. Feta la informació, agaf el fil de l'article anterior. Recordem que l'objectiu és posar de manifest la misèria intel·lectual del pensament romà d'avui.

7ena. Els emperadors alemanys havien mogut guerra contra el Papa de Roma, però infructuosament. Al darrer moment, havien hagut d'agenollar-se i demanar perdó al "Sant Pare". Aquells emperadors havien estat mancats d'arguments en front del Discurs Teològic-Moral del Papa de Roma.

En Martí Luter, sense proposar-s'ho, proporcionà els arguments teològics als prínceps alemanys. L'espasa de la crítica d'En Luter esfondrà l'escut de Roma (Un dia hauré de dedicar un espai a explicar el geni dialèctic d'En Luter). En Luter sol hagués estat condemnat i executat per Roma. La gràcia d'aquest frare agustí és que va atreure l'atenció d'Alemanya, i quan els inquisidors l'anaven a prendre, a Worms,

1520, En Martí tingué la protecció dels prínceps - que el salvaren - i el costat de tot el poble alemany. No de bades havia fet la crida amb l'opuscle *A la noblesa cristiana de la nació alemanya*. Fa una crida a la noblesa - el braç militar - perquè alliberi la Cristiandat del despotisme anticristià de Roma. Vegem una mostra de la capacitat demolidora d'En Luter: "Però pot succeir que el Papa i els seus siguin dolents i no siguin vertaders cristians i que no estiguin ensenyats per Déu ni tinguin un enteniment recte i que el tenguí, pel contrari, un home senzill: perquè no s'hauria de seguir a aquest?... Qui ha d'ajudar a la cristiandat quan el Papa s'equivoca?...?"

L'Església, la Universitat i la Filosofia anaven en llatí. En Luter es dirigia al poble, no als doctors en Teologia. Els seus opuscles eren escrits en llengua alemanya. Assemblees de cristians il·lustrats escoltaven amb emoció la lectura de la paraula d'En Martí Luter.

El luteranisme es pogué estendre per Alemanya perquè les armes dels Prínceps - la Lliga Protestant - eren capaces de fer front amb èxit als exèrcits d'obediència romana.

8ena. L'Església romana d'avui és l'hereva directa del Concili de Trento. Roma no acceptà el triomf

del luteranisme. Al 1540, amb el Concili de Trento, iniciava la contraofensiva ideològica i militar contra el Protestantisme. Amb aquesta fi, Roma va promoure cent anys de guerres de religió, però no assolí els seus objectius últims. El Protestantisme quedava assegurat i continuava la seva expansió.

9ena. L'Església Romana d'avui manté els pressuposts essencials del Concili de Trento. L'Església actual ha fet diversos acomodaments a la modernitat però en qüestions secundàries. Els trets essencials, expressió de la intolerància i el reaccionarisme, es mantenen inalterables. El Cardenal Arquebisbe En Carles i el Papa En Joan Pau II expressen les essències de Trento. Mantenen el principi de la infal·libilitat del Papa en matèria del Dogma i de la Moral. Mantenen la Filosofia Tomista com a "Philosophia Perennis"; és a dir, la Filosofia Aristotèlica-tomista és la Filosofia oficial de Roma i és la que s'ensenyava a tots els centres de formació catòlica del Món. Segons aquestes ments romanes, els sistemes filosòfics posteriors a En Tomàs d'Aquino o bé són "errors moderns" o bé són una reedició dels "errors antics". Per suposat, accepten la Física d'En Newton i reconeixen que l'Església va cometre un error al con-

demnar En Galilei, però no revisen l'hagiografia. En Roberto Bellarmino, el Cardenal inquisidor - jesuïta com el Cardenal En Carles - que va processar i condemnar a En Galilei, En Bruno - mort a la foguera - i En Campanella. Ei! A En Bellarmino el varen canonitzar a 1930!

El darrer gran fracàs - i desprestigi - de Roma en matèria científica fou la campanya romana contra la teoria d'En Darwin. Encara ara mateix, "científics" de l'Opus Dei no accepten ni utilitzen l'evolucióisme en Biologia.

10ena. Neguen els principis de la llibertat de consciència, la tolerància i el fonament de la democràcia. En Martí Luter fou el primer gran campió - victoriós - en defensa del principi de "la llibertat de consciència del cristià". Amb el filòsof En John Locke - calvinista - els principis democràtics passaven a formar part del Pensament dominant al Món modern.

11ena. No reconeixen la seva derrota intel·lectual; es mantenen empegats de la teoria de l'intel·lectualisme moral. Els cabdills d'aquesta teoria reaccionària foren En Sócrates, En Plató i N'Aristòtils, ardis lluitadors contra els principis de la democràcia d'Atenes. En essència, l'intel·lectualisme moral afirma que hi ha unes Idees morals que són eternes, i que el

"savi", si segueix la recta raó, les descobrirà; una vegada "conegut" el Bé moral, la voluntat humana segueix aquest Bé. Segons la teoria, únicament els savis poden ésser veritablement bons. Els ignorants, la massa, no són en condicions de dilucidar la bonesa de la conducta moral. Segons això, les més amples capes de la població queden reduïdes a "minoritat" i s'han de sotmetre a la direcció del savi. En llenguatge catòlic, "les ovelles han de seguir el seu pastor".

12ena. L'Església Romana descansa sobre uns fonaments absolutament antidemocràtics. Els romans no fan sinó afanyar-se per reforçar aquests fonaments en descomposició. Els papes no són elegits ni directament pels cristians romans, ni per mitjà d'un Concili. Els Papes són elegits pels integrants del Col·legi de Cardenals (uns 120 Cardenals). Cardenals que ocupen aquest càrrec - com és el cas del Cardenal En Carles - per nomenament directe del Papa. Aquests Cardenals no representen la voluntat dels cristians romans, sinó la del Papa que ha escollit. Podem afirmar que no hi ha cap càrrec d'importància política dins l'Església romana que sigui ocupat per expressió de la voluntat dels qui constitueixen els que ells anomenen "el poble de Déu". Ω

Al servei de qui estan els mini-dirigents de CDC?

Que els botiflers i sucursalistes ratllin la idiotització sembla quelcom lògic i fins i tot natural, car només uns desvalguts com ells poden posar-se a les ordres dels degenerats que en forma de "caciques, inquisidors, pícaros i soplones", regenten l'atrocinat "imperi espanyol". Però, i els qui es diuen nacionalistes o independentistes? Creuen tenir un escó a l'"imperi" i no poden ni etiquetar un fuet en català? És que es mamem el dit? Venen de l'hort, o pitjor encara, ens han pres per babaus als catalans? Altrament, com es pot entendre que després de vint anys llargs de fracassos no rectifiquin i pretinguin seguir enganyant al poble redactant un "document" que vol ésser una "declaració de principis", quan ells han demostrat abastament no tenir-ne?

Voleu proves de la seva baixesa i

de la seva ignorància? En Joan Estelrich, mà dreta i secretari personal d'en Francesc Cambó, mallorquí i felanità, en el seu llibre "Catalunya endins", ens deixa una autèntica declaració de principis basada en la seva experiència, que els actuals combonians de via estreta s'han passat per la sola de la sabata. Així, Joan Estelrich, diu: **Català, per molt que et costi, caldrà algun dia ser insensible, i dur i venjatiu. Si no sents la venjança -la venjança depurada d'odi restablidora de l'equilibri romput- si no sent la missió de castigar, estàs perdut per sempre. No oblidis- confien en la teva manca de memòria. No t'entendresquis- confien en el teu sentimentalisme fàcil. No t'apiadis- confien en la teva compassió, ells, els botxins**". No s'escoltaren els savis consells dels Pro-

fessors Batista i Roca o Carles M. Espinalt perquè no eren de la seva corda, però, i n'Estelrich? Obviar l'experiència, les lliçons dels nostres propis mestres que ens podiem evitar de posar la nostra Pàtria contra la paret -Pujol dixit- no és propi de gent sense principis? En el millor dels casos demostren ser uns ignorants. I en el pitjor, no seran uns agents de l'"Imperi"?

Es pot casar la sentència den Joan Estelrich amb el document de CDC? Sense anar més lluny, el fullotó en qüestió, diu: "Tot plegat demana, conseqüentment una intensa tasca pedagògica adreçada a tots els ciutadans de l'Estat espanyol". Tenen els botxins consciència? Aquests ofici permet tenir escrúpols? Abans de matar al reu, el capellà dóna l'extremunció al condemnat i no pas al botxí. Si com deia n'Estelrich, "els botxins són ells", el sermó és per a nosaltres. Com s'entén, doncs, que vulguem fer-los de pedagogs, si com el reu, no tenim veu ni volt? Una vegada condemnats, el problema no rau en demostrar la nostra innocència, car és impossible. La qüestió radica en que salvem la pell. Es compren per què tot el que no sigui la Inde-

pendència de la Pàtria ens condueix a l'absurd? Per dir-ho en les mateixes paraules d'en Joan Estelrich: Estam perduts per a sempre".

Sens dubte, el reu ha d'estar ben tronat si després d'esser al patíbul segueix insistint que és una nació, que vol l'autogovern i el concert econòmic; ja que a més de decapitar-lo, el condemnaran a l'infern. Es més, si amb vint anys llargs de llibertat vigilada no han aconseguit que els creguin de res, i encara reconeixen com diu el "document" de CDC que: "Cal explicar, la necessitat que les coses de Catalunya es mirin des de la resta de l'estat amb uns altres ulls, superant les freqüents actituds demagògiques i ofensives". Dit d'una altra manera: "Ens cal seguir explicant que no som uns lladres, ni volem que ens ho diguin". Per tant, això significa que els "botxins" es reafirmen en la seva sentència: Som culpables!

Tot plegat, demostra que els nostres mini-dirigents no van més enllà de demanar clemència. Ni ens restitueix la dignitat i bona imatge col·lectiva, ni ens salva la pell, ni res. Tan sols ens allarga l'agonia.

Comptat i debatut, tota política catalana que vulgui ésser cohe-

rent i oportuna s'ha de fonamentar com deia el Prof. Carles M. Espinalt en la convocatòria immediata d'un plebiscit, on tots els catalans decidim amb un "sí" o un "no" el nostre futur, és a dir: l'Independència de Catalunya! Cercar, doncs, la complicitat del poble de Catalunya -com demana el "document" de CDC- en una farsa política que té totes les característiques d'intentar avortar el clima col·lectiu creat pels dirigents del Partit Espinaltià a l'entorn del Plebiscit, posa en evidència que els minidirigents del CDC, a l'igual que els sucursalistes i botiflers, estan al servei de l'"Imperi", i no pas al servei dels seus autèntics amos: Els catalans.

Amb tot, obliden allò que el Prof. Carles M. Espinalt digué en l'oració fúnebre que pronuncià el 29.8.78 en el moment d'ésser inhumat un autèntic mestre del civisme, el Prof. Josep Mª Baptista i Roca quan digué: "L'últim adeu relatiu, perquè Baptista i Roca -i això sí que no és un tòpic- ja és immortal, car viurà tants d'anys, com anys hi hagi persones disposades a lluitar i a donar la vida per Catalunya. Antoni Gomis i Oller Dirigent del Partit Espinaltià. Ω

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part

1997: Per la central única dels treballadors. Contra els pactes de la Moncloa i la Divisió Sindical (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

La dreta mallorquina col·laborà activament amb el feixisme i accentuà la sangrant repressió contra el nostre poble. En quaranta anys no va fer res per deslliurar-nos de l'opressió. Tan sols els grups marxistes i anarquistes lluitaren en defensa del poble de les Illes. En aquesta fotografia de 1976 podem veure la dirigent comunista (OEC) Aina Gomila, sempre a l'avantguarda de la lluita per la República Socialista, la unitat obrera i la democràcia directa. En la foto la veiem convocant una assemblea de treballadors a l'hotel de S'Arenal on feia feina.

Democràcia Proletària denuncia les maniobres "oposició-franquistes reciclats"

El Comitè d'Illes d'OICE (més endavant OEC), en el número 1 de *Democràcia Proletària* que comentàrem fa unes setmanes (vegeu *L'Estel de Mallorca* 15-VI-97), denunciant totes aquestes maniobres de la pretesa "oposició", deia a l'editorial (pàgs. 3-4): "Únicament comunicados, cada vez más claudicantes y traidores a los intereses populares -y en estos momentos, ni comunicados. Ruiz Giménez, Tierno Galván, Felipe González, toda la socialdemocracia aliada del capitalismo europeo se arrodillan humildemente ante las promesas 'democratizadoras' de los fascistas de ayer y hoy 'demócratas' de nuevo cuño, y abandonan su lenguaje de otros tiempos (pues, en efecto, lo único que han hecho siempre es hablar, mientras la clase obrera estaba en la calle luchando por la libertad y sus derechos). Abandonan a cien por hora en cuestión la existencia de una monarquía impuesta al pueblo y, sin contar con él, ni hablan de gobier-

no provisional, archivan la cuestión de las nacionalidades y el derecho a la autodeterminación de la clase obrera y el pueblo trabajador. Ni mencionan la cuestión de la disolución de los cuerpos represivos asesinos y, confiados en las migajas del pastel de la explotación que puedan darles los capitalistas, basan toda su política en el pacto con los que nos roban el producto de nuestro trabajo, pues se dan perfecta cuenta -y cada día se hace más evidente- que si no pactan pronto y al precio que sea, las luchas radicales de la clase obrera los van a hechar al lugar de donde nunca debieron salir: el basurero de la historia, el estercolero de la traición".

El PSOE: un partit quasi completament inexistent en el començament de la reforma

Però el PSOE no era rupturista i molt manco revolucionari. Amb els ajuts internacionals i estatals que li foren subministrats, el PSOE anà bastint el seu futur aparat electoral i, del no-res, mitjançant la propaganda, anà aixecant un partit fins llavors pràcticament inexistent. A costa de milions i milions de pesetes s'anaren obrint nombrosos

locals a tot l'estat, es formaren els quadres de direcció -amb assessorament de la socialdemocràcia mundial-, tots els mitjans d'informació del poder s'ajuntaren per a anar construint la imatge de lluitador de Felipe González (el famós "Isidoro") i els seus.

D'aquesta manera, un partit al qual mai no havíem vist en les lluites populars en contra de la dictadura (parl dels anys seixanta i setanta), un partit que a començaments de 1975 era inexistent, que no tenia cap militant a no ser algun advocat, o quatre senyorets sevillans, fou inflat artificialment. En pocs mesos va créixer fins a esdevenir la monstruosa maquinària electoral i de Govern que tots hem conegut i coneixem.

A mesura que era més necessari per ajudar a contenir les onades populars de vagues i manifestacions, d'exigències autènticament democràtiques, anà augmentat la seva afiliació i arribà a tenir 270.000 carnets l'any 1978. Miracle dels diners i la propaganda gratuïta dels mitjans de comunicació!

Al mateix temps, CNT, OEC, PSAN, PORE, revolucionaris independents, moviments alternatius, qualsevol posició anti-sistema, érem criminalitzats pels intel·lectuals i periodistes servils a sou de la burgesia i el feixisme reciclat.

Abans, i per aconseguir el vist i plau de l'imperialisme ianquí, el PSOE havia acceptat la presència de tropes i bases nord-americanes a l'Estat espanyol, Mallorca inclosa (la base de radar del Puig Major).

Pel desembre de 1976, quan totes les forces autènticament revolucionàries lluitàvem en contra del referèndum franquista que legalitzava la reforma del règim feixista, no va fer res de significatiu en contra d'aquella farsa i, amb desenes de partits obrers sense legalitzar acceptà (igual que el PCE) les eleccions controlades del 15 de juny de 1977.

A continuació el PSOE participà directament (per mitjà del seu

representant, Gregorio Peces Barba) en la redacció d'una Constitució que consagrava i consagra "la unidad de España" sota la vigilància de l'exèrcit que guanyà la guerra als pobles de l'estat, impedeix la federació dels Països Catalans, garanteix el sistema d'explotació capitalista, i no qüestiona la monarquia que reinstaurà el dictador.

Pel desembre de 1978, el feixisme defensà d'una manera fanàtica el "sí" a una constitució amb tantes mancances democràtiques. I, malgrat aquest suport del PSOE, PCE, i franquistes reciclats, només va rebre l'aprovació d'un 58% del cens electoral, essent majoritàriament rebutjada en el País Basc.

PSOE i P"CE" contra la classe obrera i les nacions de l'Estat espanyol

Altres traïdes a la causa popular per part de la socialdemocràcia i el carrillisme foren la firma dels Pactes de la Moncloa (una gran victòria, per cert, d'UCD, Suárez i la burgesia espanyola). Mitjançant aquests pactes anti-obrers, la patronal va fer recaure els sacrificis de la crisi capitalista damunt l'esquena dels treballadors (augment de l'atur, disminució del poder adquisitiu del poble, etc) i, amb la pau social que garantien els homes del PCE i del PSOE, la burgesia pogué anar consolidant el nou tipus de dominació política damunt els pobles de l'estat. La concreció de la divisió sindical dels treballadors, la progressiva desaparició de l'escena política de les avantguardes consellistes de finals dels anys seixanta i començaments del setanta, ajudà molt la burgesia espanyola a enllestir amb una relativa tranquil·litat la consolidació del seu nou sistema de dominació política.

Tothom que va viure aquells anys, i especialment els que lluitàrem activament contra la maniobra continuista i els Pactes de la Moncloa, sabem que PSOE i PCE s'oposaren a qualsevol mobilització combativa del poble. La lluita forta

-a Catalunya, Euskadi i Galícia, per l'autodeterminació i la independència- aconseguí ser frenada. Igualment, ambdós partits foren els més actius en la defensa de la monarquia, acceptant que no hi hagués cap referèndum per a demanar als pobles de l'estat si preferien o no una república.

Mentre aquesta esquerra reformista es lliurava amb entusiasme a la política de consens i pactes amb els franquistes d'ahir, abandonat tota mena de plantejaments de trencament democràtic (ja no cal ni parlar-ne de lluita pel socialisme, la República o l'autodeterminació!) deixant intactes els principals aparells de l'Estat franquista, la dreta encapçalada per UCD anava aconseguint un nou model polític d'Estat. La dreta sorgida del franquisme cedia únicament allò que li era imprescindible per tal de continuar mantenint tot el poder. La bruta i sangonosa façana de la dominació terrorista de la burgesia [el règim feixista], era pintada amb els nous colors de la minsa democràcia restringida que el capitalisme oferia, si el poble oblidava la lluita contra el sistema.

Per a més inri, el mateix dia que el PCE era legalitzat, Carrillo manava enlairar la bandera de Franco a les seus del seu partit. Els serveis d'ordre del PCE i del PSOE, traint les millors tradicions de lluita de llurs abnegats militants republicans, s'especialitzaren en l'estripada de les banderes amb l'estel i tricolors que hi pogué haver en les manifestacions.

Però la brutor del carrillisme, les seves traïdes continuades al poble, als mateixos principis que de paraula deia defensar, l'oportunisme absolut de les direccions centrals i "provincials", la seva claudicació absoluta davant els plans de la burgesia espanyola i els seus servidors, els franquistes reciclats, mereixen capítol a part.

Reforçar els sectors d'esquerra que lluitaven dins CC.OO

Cap a l'estiu de 1977, al cap

E P ! !

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) IV part

de M. López Crespi

Cada quinze dies a **L'ESTEL de Mallorca** (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al **26 50 05**

D'esquerra a dreta: Francesc Delgado, Antoni Muñoz i Aina Gomila. Dia 5 d'agost de 1977 aquests dirigents comunistes (OEC) informaven a la premsa de l'entrada dels consellistes dins del sindicat controlat pels carrillistes (P"CE). Altres destacats defensors de la unitat obrera eren Martí Perelló, Monxo Clop i el secretari general dels comunistes de les Illes (OEC), Mateu Morro.

d'anys i més anys de lluita en favor de la coordinació dels consells de fàbrica i veïnals (els organismes assemblearis del tipus de les lluites de Vitòria) que en els darrers anys del franquisme s'havien anat estenent per tot l'Estat; després d'impulsar quasi en exclusiva la lluita per la unitat de classe obrera enfront la patronal (el combat per la Central Unitària de Treballadors que nosaltres anomenàvem CUT); una part majoritària de l'OEC decideix entrar dins CC.OO. per a provar de reforçar-ne el caràcter assembleari i de moviment socio-polític que comença a perdre's sota la influència nefasta del carrillisme (P"CE) al si del moviment obrer. Alhora es vol ajudar els sectors d'esquerra que feia temps lluitaven dintre de CC.OO., i reforçar així les tendències unitàries enfront els partidaris de la divisió sindical (PSOE i PCE, concretament).

En aquelles alçades de la transició era evident la intenció de les direccions del PCE i PSOE d'utilitzar els seus militants dins CC.OO. i UGT per a consolidar la divisió dels treballadors de tots els pobles de l'Estat. Era un dels punts del pacte amb els franquistes reciclats en temps de la transició: debilitar les experiències més avançades del poble, crear

simples sindicats reivindicatius (i a voltes ni això!) allunyats de qualsevol intenció unitària i anticapitalista; destruir les experiències consellistes, marginar i expulsar els diferents col·lectius que des de dintre de CC.OO. i d'UGT no acceptaven la reforma del franquisme i volien anar més enllà: uns, fins a la República Federal, com el PTE, el MCI, el PCE (ML) i el FRAP; altres, fins al socialisme i la instauració del poder dels treballadors, com l'OEC, la LCR, el PORE, etc.

Els comunistes de l'OEC contra els pactes socials

Un comunicat de l'OEC publicat dia 4 d'agost de 1977, deia: "La nostra tàctica sindical s'estableix després de la profunda anàlisi que hem fet en la VIII Conferència del partit. Es veu la necessitat d'adequar a les Illes els esforços en defensa d'un sindicalisme de classe i revolucionari que tanqui el pas al pacte social [el terrible pacte de la Moncloa impulsat especialment pel PCE i que tant de mal va fer als treballadors!] propugnat per la burgesia i centrals sindicals que d'una manera o altra col·laboren amb ella.

És aquesta valoració la que ens fa veure en les CC.OO. de les Illes, i especialment en les seves tendèn-

cies més combatives, la possibilitat d'unir esforços amb aquests lluitadors per anar fent feina junts consolidant un sindicalisme pro-consellista, assembleari i de democràcia directa. Cal que no substitueixi als treballadors (afiliats o no) en la negociació sindical i lluiti sempre pels interessos de la classe obrera de les Illes sense claudicacions. Per tant, en la nostra decisió d'entrar dins CC.OO. (per a reforçar l'esquerra sindical) no hi ha cap canvi d'estratègia revolucionària. Es tracta de lluitar per a les mateixes coses -unitat obrera contra el pacte social- des de les noves perspectives que marca l'actual situació política".

Alguns companys deien que entrar dins CC.OO. era un greu error

Malgrat que a nivell general de l'Estat, i concretament a les Illes, els debats per a disoldre les COA (Comissions Obreres Anticapita-

listes) que impulsàvem els comunistes d'OEC i entrar dins les CC.OO. teledirigides pels carrillistes (PCE) va anar bé, hi hagué, emperò, alguns sectors que criticaren aquesta decisió i no hi estigueren d'acord. Aquests companys (que a la llarga tingueren bona part de raó, malgrat no els volguérem fer cas!) deien que, coneixent l'espirit sectari i manipulador del carrillisme, aquest (el P"CE) acabaria consolidant la divisió sindical, marginant els corrents d'esquerra del sindicat. La destrucció de tot el que hi pogués haver-hi de revolucionari dins CC.OO. aniria per etapes. Aconseguit el que hem dit anteriorment, més endavant s'expulsaria -i així succeí-, i marginaria els homes i dones més revolucionaris de la classe obrera.

S'ha de reconèixer que els nostres "dissidents", els comunistes i simpatitzants de l'OEC que no volgueren treballar amb els carrillistes, han tengut raó, vista l'actual

Altres grups comunistes lluitaren activament per la llibertat del nostre poble. Dalt de la fotografia podem veure Isidre Forteza i Maria del Carme López Santos del MCI (Moviment Comunista de les Illes). A sota, na Maria Gallardo Galindo (ex-directora del diari Balears) i Josep M. Dolç, destacats militants de tendència trotskista, a l'avantguarda sempre de la lluita per la llibertat del poble treballador de les Illes.

política neo-liberal dels dirigents sindicals. Basti veure ara mateix (aquests articles s'escrivien el mes d'abril de 1995) la vergonyosa actitud de claudicació davant la patronal d'un Antonio Gutiérrez -secretari general de CC.OO. Fidel continuador dels homes de l'aparat carrillista que consolidaren la divisió sindical i els perjudicials pactes de la Moncloa, Antonio Gutiérrez demostra amb el seu servilisme davant la patronal que només aspira a aconseguir avantatges materials (bons sous, subvencions estatals, viatges, llocs de prestigi dins l'administració capitalista, etc.) per a una fracció parasitària del sindicat. Ω

Fa 5 anys que el matrimoni Hernandez-Gimenez d'Andalusia, regenta el Bar-Restaurant sa Caleta, devora sa Platja Petita de santa Ponça. Despatxen menús a 900 ptes.

El matrimoni Exposito-Garcia, d'Andalusia, fa un mes que regenta el Restaurant "La Brasa" (es Caliu), just devora sa Platja Petita de santa Ponça. Recomanen l'entrecôte al pebre bo, el llenguat i el peix fregit. A la carta se menja per una mitjana de 2100 ptes. El menú en val 800.

Na Maria Ramón amb la seva filla Estefania. Aquesta família fa 5 anys que regenta el Petit Café a santa Ponça.

Na Rafela Espino d'Andalusia regenta des de fa 10 anys la Perruqueria Neu Estil a santa Ponça. A la fotografia amb la seva ajudant Mònica Crespo.

No al racisme espanyol
No al racisme anticatalà
Racistes go home
ABC racista
Anson racista

El setge de Barcelona (1713-14) i el de Bar-Kokhb A (132-135 D.C.); semblances històriques entre dos resistències heroiques

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

Els jueus i els catalans ens hem resistit dins la història universal que ens uneix a tots a règims igual de feixistes. Un exemple d'això és la dominació romana de Terra Santa i la dominació borbònica de Felip V a Catalunya, València i Balears. Per lluitar contra els romans s'havia creat a la terra de Canaan un grup de xoc que eren els zelotes. Aquests suposaven l'exercit que podia tenir la nació jueva per defensar-se dels imperialistes de la metròpoli.

Les pugnes dels guerrers hebreus contra l'Imperi fóren contínues, durant la dominació. El principal paregut que he trobat tot diferenciant el desert de JUDEA on es desenvoluparen les batalles més anomenades com Massada el 70 d.C., o la de Bethar, on morí BAR-KOKHB

A el 135 d.C., de la conca mediterrània dels voltants de la Ciutat Comtal, és la tàctica sempre emprada i dolorosa per als de dins del setge. Els romans rodejaven les fortaleeses emprades pels israelites de l'any 132 al 135 després de Jesucrist a l'igual que els exercits felipista i francès ho van fer amb la ciutat de BARCELONA del 1713 a l'onze de setembre de 1714. Un altre seria l'heroisme amb què agontaren el bloqueig ambdós pobles amb una població afamada i martiritzada.

Shimon Bar Kokhbà i Rafel Casanova es semblen potser en el carisma de líder. Un mort amb les botes posades a l'assetjament de Bethar l'estiu del 135 i l'altre supervivent però sofridor de repressàlies posteriors i mort el 1743.

Els romans i els felipistes van

ser molt durs amb les venjances contra la població supervivent, van ser atacats els drets mínims de la persona. Els fills de Jacob fóren venuts com esclaus, obligats per les circumstàncies a l'exili forçós a altres països, és a dir, la diàspora, martiritzats a persecucions religioses...

La poca població supervivent a la terra de Canaan es va amagar a les muntanyes de Galilea. Els catalans sofriren l'esclavitud lingüística dels decrets de Nova Planta. El genocidi, els "pogroms" contra la població civil dels països catalans ja havien passat durant els setze anys que durà aquella guerra; pobles sencers cremats i devastats, violacions... Especialment massacrats fou el País Valencià on encara es recorda tot això, a l'ajuntament de Xàtiva amb el retrat de Felip V col·locat a l'inrevés. **Q**

Independentisme fraccionat, independentisme debilitat

M'esgarrafa com degueren riure les persones de la caverna espanyola en veure el lamentable espectacle de l'Esquerra Republicana. Record l'il·lusió de tanta gent, simpatitzants d'ERC o votants d'altres partits nacionalistes, quan Esquerra va obtenir uns molt bons resultats el 1992. Llavors havia fet el gran salt: d'una xifra poc rellevant de 6 escons, havia passat a 11. En les últimes eleccions, les de novembre de 1995, on obtenia dos escons més, semblava que el partit republicà s'anava consolidant i que a la llarga aniria incrementant, any rera any, el seu nombre de diputats.

Cal reconèixer que aquests èxits es devien, en gran part, al nou impuls i la nova imatge que la nova cúpula i sobretot n'Angel Colom, havien donat al partit. Havien aconseguit descriminilitzar la paraula "independència" i atreure molts de votants joves, havien aconseguit

una representació a nivell local i territorial a tot Catalunya, i el més important, ERC s'havia fet amb un representat al Congrés de Diputats i també s'havia fet un lloc a l'Ajuntament de Barcelona amb dos escons.

Però quan semblava que Esquerra havia de donar un nou impuls i fer una renovació parcial dins el partit, va arribar una escissió que ha fet i farà molt de mal a ERC i a l'independentisme en general. Ha estat un gerro d'aigua freda que ha caigut a tothom que militava, votava o mirava amb simpatia el partit independentista. Una escissió -que em sembla del tot irresponsable- d'una bona part de la que era l'antiga cúpula d'ERC. Mai no s'havia vist l'escissió d'un secretari general! La irresponsabilitat dels escindits és prou clara: no es presentaren al Congrés on, deixant de banda si guanyaven o perdien, es

votaven els màxims responsables de forma democràtica i on s'acataria i es respectaria el resultat obtingut.

I el que és més greu, els escindits s'han fet injustament amb els llocs del diputats de diverses institucions i amb bona part del patrimoni econòmic que era del partit.

El projecte independentista ha quedat dividit, fraccionat i força debilitat a causa dels mateixos que creuen en l'independentisme. I és què a Catalunya, no ens enganyem, no hi ha espai per a dos partits d'ideologia independentista. Almenys de moment. El temps dirà com evoluciona el projecte i què passa amb ERC i el PI. Però el que s'augura no ens fa ser massa optimistes. De totes maneres, encara falten un parell d'anys per a les properes eleccions i esperam que l'independentisme remonti el sotrac rebut. **Roger Buch i Ros. Q**

D'imperialismes, democràcies i constitucions

És cosa sabuda que, amb la constitució vigent del 1978, Espanya esdevé un Estat uninacional (!) i unitari, amb una descentralització administrativa representada per l'anomenat Estat de les Autonomies, com a gràcia concessió de l'Estat central espanyol (és totalment il·lusori pensar que aquest Estat pugui ni tan sols arribar a imaginar de concebre la igualtat entre les nacions que en fan part).

La Constitució espanyola fixa, doncs, els límits nacionals i socials -no cal dir que ben minsos- a què poden arribar els pobles de l'Estat espanyol, tot consagrant l'anacrònic concepte jacobí d'estat-nació, i postulant una estructura d'estat al servei d'una oligarquia panespanyola corrupte i decadent, la vigència de la qual com a classe dirigent es veu cada vegada més problemàtica. Ignora per tant, la realitat plurinacional de les Espanyes i factors sociològics tan importants com el nacionalisme de pobles històricament oprimits (i, tanmateix, la nació s'ha d'entendre com una realitat social i històrica, i no com una categoria etèrica i abstracta, per damunt d'aquesta mateixa realitat).

Aquests límits constitucionals impossibiliten, en definitiva, exercir dos drets democràtics bàsics: l'autodeterminació dels pobles i la possibilitat de federació de comunitats autònomes (imposició dirigida contra els Països Catalans).

Amb aquesta perspectiva, els òrgans de gestió de la democràcia espanyola es proposen uniformitzar ideològicament les nacions perifèriques de l'Estat, i assimilar-les al projecte recollit per la Constitució. És a dir, es tractaria de convèncer els pobles no castellans de la "necessitat" de replantejar-se novament llur pròpia existència, i, rebutjant la tradició històrica (llur pròpia psicologia individual i col·lectiva), proposar-se la creació d'una nova entitat cultural-nacional sobre bases noves i al servei d'un nou concepte: "la Nación o el Pueblo español". És la institucio-

nalització de la desigualtat, la injustícia i, àdhuc, del genocidi.

L'assoliment d'aquests objectius ha estat la justificació de totes les actuacions de l'imperialisme castellano-espanyol des de l'anomenada guerra de Successió i la promulgació del **Decreto de Nueva Planta**. En aquesta faiso, cal notar la importància dels aparells educacionals, culturals i informatius del poder polític imperant, cars són mitjans a través dels quals es destilen subtilment els propòsits alienadors de la classe dominant al servei de la qual s'articula l'Estat hispànic. Fóra, verament, la cara autèntica d'una democràcia posada al servei d'una nació (la castellano-espanyola), amb una cultura nacional (i oficial) que pretén estendre a tot arreu de l'Estat, tot provant insistentment i obsessiva -cal recordar-ho?- la desaparició de totes aquelles "modalitats" culturals que posin en qüestió la seva vigència absoluta.

En aquest sentit, em plau recordar, ara i ací, les següents afirmacions de Lev Trotski: "No podem oblidar ni un instant que Espanya i Catalunya, com a part integrant, es troben dirigides ara (1931), no pels nacionalistes-demòcrates catalans, sinó pels burguesos imperialistes espanyols aliats amb els propietaris agraris, els vells buròcrates i els generals, amb el suport dels nacionalistes-socialistes espanyols. Tota aquesta banda continua subjugant, d'un costat, les colònies espanyoles i, d'altra banda, aplica el màxim de centralització burocràtica en la mateixa Espanya, això és, per l'esclafament dels catalans, dels bascos, etc..., per la burgesia espanyola. En l'estat actual de les forces socials, **el nacionalisme espanyol és un factor reaccionari imperialista, el nacionalisme català un factor revolucionari democràtic** (el subratllat és meu). Tat salvant la distància en el temps, i afegint-hi les matisacions que calgui, em semblen, almenys, unes paraules reveladores. **Andreu Salom i Mir. Q**

Rehabilitació i Salut
Carrer Constitució, 17 - ANDRATX

Pediatría - medicina de família: **Dr. Joaquín Domínguez**
Endocrinología i nutrició: **Dra. Apol. Ionia Gil**
Psicología Clínica: **Joan Miquel Roca**
Podologia: **Francesc Aguilera**
Fisioteràpia: **Paula Estelrich**
Reabilitació: **Dr.ª Encarna Sanfeliciano**
Anàlisis clínics-ATS (D.U.E) Practicant-ginecologia

Tlf. 136069

CONFECCIONS AQUARI

Els ofereix el seu nou servei URGENT per a **hoteleria, restaurants, etc.**

Roba de cuiners i cambrers, llençols, cobertors, estovalles, torcabagues, cortines i un llarg etc.

* * * *

Per a un millor servei, cridi-ns al
Tfl. 235867

Carrer Joan Carles I, nº103-ANDRATX

Lloguer, venta i reparació de barques i iots

Avinguda Mateu Bosc-local 15

Tfl. 672829

Fax: 672206

Mòbil 908636731

Port d'Andratx

Parlem clar i llampant

PER JOAN ANTONI ESTADES DE MONTCAIRE I BISBAL

«No, jo dic no»; deia la vella cançó d'en Raimon, aquells anys de la nostra anyorada i il·lusa joventut. I el temps està donant la raó al xicot de Xàtiva que recordava a la dictadura franquista que, "per la vida s'ha fet l'home i no per a la mort s'ha fet".

Cal dir no, amics: Mateu, Miquel, Joan... És necessari dir no i deixar-nos de discutir sobre monarquies, repúbliques o el Papa de Roma mateix.

L'hora és massa seriosa per a perdre el temps amb baralles infantils quan l'enemic està aprofitant l'avi-nentesa per atacar-nos i criminilitzar-nos a tots.

Cal dir no!. Sí, hem de dir no, encara que ens dolgui la consciència i ens doni remordiments. I és que davant determinades actituds, el no és la resposta obligada i equivalent al "ja en tenim prou".

Per això, lectors i lectores de L'ESTEL DE MALLORCA, aquest article vos vol dir, clar i llampant, que en tic prou i que jo dic no.

No als assassinats de Miguel Angel Blanco Garrido, un jove basc de pares gal·les que era regidor del PP en el seu poble nadiu d'Ermua, una petita ciutat biscaïna com potser Felanitx o Sòller, a Mallorca. No a tots els assassinats del món que maten pel seu plaer de matar i es recreen de goig matant.

No a una organització que es diu basca i amaga darrera les sigles

d'ETA, que prostitueix el crit noble i legítim de "Euskadi ta Askatuta" fent molt de mal a la causa que ella pretén abanderar.

No als senyors i senyores del partit basc Herri Batasuna que, en lloc de donar llum als nacionalistes de totes les terres sotmeses al centralisme colonial de Madrid, donen fum i es fan els còmplices i portaveus d'una banda imprevisible de criminals indesitjables i mafiosos.

No als qui ací, a Mallorca, aprofiten fets com la mort d'en Miguel Angel Blanco, per amollar tot el seu odi contra la terra pròpia, i ensalçant una espanyolitat de tres rals, fan un anticatalanisme barater.

No als qui s'han servit de les manifestacions multitudinàries de solidaritat per l'assassinat de Miguel Angel Blanco, per a repartir octavetes calumniant en Tomeu Martí d'agent d'HB, simplement perquè és un defensor de la independència dels Països Catalans. Amb el seu missatge fan honor al seu cognom per insinuar que som una revista nazi i racista que s'edita actualment a Mallorca.

No als qui cridant "Vascos sí, ETA no", però pensant "Franco (dictadura) sí, ETA (autonomia) no, voldrien fer-nos tornar enrera i implantar altra volta el centralisme totalitari per a qui, el sol fet que un mallorquí que parla català o defensi la possibilitat d'independitzar-nos de l'Estat espanyol, és fer apologia del terrorisme. Ω

Fungairiño i els neonazis

Els cínics políticastes espanyolistes de la jungla madrilenya volen que hi hagi extradició entre els estats de la Unió europea per a enxampar els terroristes d'ETA.

Tanmateix, l'Estat espanyol, tradicional "dolça llar" per a criminals nazis jubilats amb l'or de joies jueves, segueix fent de les seves, com era de témer.

Mentre fins i tot Argentina lliura el criminal Erich Priebke a Ita-

lia, l'Audiència Nacional rebutja la petició d'extradició a Austria del neonazi Gerd Honsik, amb les queixes del portaveu del Ministeri de Justícia d'Austria, Gerhard Litzka. Honsik és un neonazi clau a Europa. Justifica la decisió E. Fungairiño, l'home del PP a la Fiscalia de l'Estat.

Pobrets neonazis, perseguits per la "maçonica" Europa, oi que sí? J.TALLAFERRO. Ω

TVV: Telefems/telebragueta

Canal 9 s'ha especialitzat en embrutar les pantalles amb programes fems a totes les hores, explotar el morbo de manera irresponsable i mesquina i

manipular informatius. El tàndem Villaescusa-Carrascosa mostra una absoluta falta de respecte a la Llei de creació de l'ent RTVV.

En nivell de degradació i morbossitat de la TVV és tan gros que ha aconseguit traspasar les fronteres del País Valencià i les discrepàncies partidàries. El seu estorament el manifesten els mitjans de comunicació estatals i la critiquen catedràtics de periodisme acostats al PP. Les denúncies en la comissió de control a les Corts Valencianes per la manipulació dels informatius que realitzen el tàndem Villaescusa-Carrascosa reboten en el silenci o en el discurs populista. Les crítiques a l'imparable avanç del telefems que s'esllavissa cap a la telebragueta, la responen amb: "l'audiència és l'única que comanda". "En una empresa -deia el director de TVV-, el qui paga mana. I com que aquesta empresa és pública, mana el públic..." En Sanchez Carrascosa no concreta si el públic demanès violacions en directe, si ell estaria disposat a oferir-les-hi.

Canal 9, un dels canals controlats pel Partit Popular, s'ha convertit en una gran fàbrica de telefems. La seva capacitat per exportar programes de baixa qualitat ha inundat Telemadrid, també en mans del PP i en menor mesura Canal Sur, dirigida pels socialistes". Així iniciava Rosario Gómez la informació titulada "El Telefems s'obri pas de la mà del PP" en el País del diumenge 8 de juny. Allò que mos faltava. Ara, a més d'exportar taronges, rajoles, sabates i sol, exportam telefems.

Per altre banda, el professor de periodisme i subdirector del CEU Sant Pau, Vicent Navarro de Luján, en un article publicat a la Revista Valenciana d'Estudis Autonòmics, editada per la Generalitat, denunciava en el darrer número alguns programes com el "Parle vosté, calle vosté". "La seva inclusió en la graella de programació d'una televisió pública no se compagina en res amb els principis rec-

tors d'una televisió pública". Perquè una televisió pública només té sentit d'acord amb la Constitució i amb la pròpia Llei de creació de l'ent RTVV, "si serveix fidelment als fins fundacionals i als objectius d'independència, neutralitat i pluralisme que es dedueixen de l'article 20 de la Constitució", segons Navarro Luján, la RTVV es crea, com diu l'article 2 de la Llei, per "la promoció i protecció del valencià, per a separar informació i opinió, per a la protecció de la joventut i la infància, evitant l'exaltació de la violència, l'apologia dels fets i conductes que atempten contra al vida, la llibertat i la igualtat d'homes i dones, el respecte al pluralisme...". Compleix aquests objectius avui la TVV? Rotundament, no. Quan des de l'oposició en la Comissió Parlamentària de Control de RTVV denunciarem aquests fets, ens trobarem amb la impotència de no poder fer complir la llei, de la mateixa manera que no podem fer complir la Constitució, en el seu article 20 o en els seus articles 6 i 7 que parlen del paper dels partits polítics i sindicats "que contribueixen a la formació de la voluntat popular" quan els partits a l'oposició no existeixen per a la TVV.

Ens sentim impotents al denunciar l'imcompliment de la Llei en el

que afecta a la defensa dels valors de la joventut i la infància amb la proliferació de valors com "la bragueta", que conta ja amb tres programes en hora de màxima audiència. El PP que dirigeix la TVV deu voler pels seus fills al presentar-los amb tanta insistència, i coneixent l'impacte mimètic, els valors que simbolitzen les rociotes, els apelles, les obregonas... i tot això amb diners públics.

Allò que ha omplert el vas d'incompliment de totes les lleis de televisions públiques, és el tractament malaltís, insistent, reiteratiu, del juf de les nines d'Alcàsser. L'anunci del programa especial a l'hora de màxima audiència dels nins resava "els detalls del més cruel assassinat dels últims anys". Fins i tot el propi Tribunal va donar una nota de queixa contra els judicis paral·lels que considera una "agressió".

Quan denúncies aquestes realitzades en una comissió de control de RTVV de les Corts, el director general Josep Vicens Villaescusa s'en riu dels diputats i el director de TVV Sánchez Carrascosa, t'entima: "Quan guanyin les eleccions faran la televisió que vulguin", com si guanyar-les donàs patent de cors i eximís de complir la llei. **Ernest Nabas-Diputat valencià. Ω**

CERRALLERIA RODRIGUEZ-LLORCA

Feim portes, balcons, arribadors, portes automàtiques, retxats, treballs ornamentals i artístics, soldadures de zinc i coure, obrim panys, restauram ferro antic etc.

Carrer Menendez Pelayo, 5
Tf. 929633248- 909001172
97150 ANDRATX

Garden Art

- * Disseny d'exteriors
- * Realització
- * Manteniment de jardins i piscines.

Direcció tècnica:
David Marquès.
Tècnic en explotacions agràries

Carrer de França, 91
Tlf. 673815- Fax: 672758 - 07159 s'Arracó

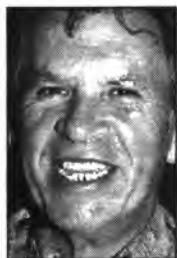
BAR RESTAURANT

Vista Mar

ESPECIALITAT EN PEIX FRESC I PAELLES

Carrer Jaume I, 46
Tel. 239044
SANT ELM DE MALLORCA

L'esperit republicà

Onze de Setembre-97 (I)

Els no poden amb Catalunya, una nació amb onze milions d'habitants

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

És inqüestionable: el dia nacional de Catalunya és l'onze de setembre. A l'11 de setembre de 1714, els exèrcits francès i espanyol trencaven la desesperada resistència de Barcelona. Era el francès l'exèrcit més poderós i generals francesos dirigiren el setge. Tota Europa era pendent de la tragèdia. La tragèdia es consumà. La caiguda de

Barcelona al 1714 significava la fi de la Corona d'Aragó. Catalunya-Principat, València i Mallorca desapareixien del mapa dels ens polítics autònoms. Passaven a ser considerats castellans (o espanyols, que és el mateix). Amb l'11 de setembre no commemoram una derrota, sinó el record que els estrangers ens arravataven les nostres

seculars estructures estatals. Commemorar l'11 de setembre és expressar la nostra voluntat de recrear l'Estat nacional català perdut. No és la denúncia d'un crim contra la Humanitat, és l'exercici del dret a l'autodeterminació, és l'expressió del desig col·lectiu de voler tornar a figurar als mapes dels pobles del Món.

Amb aquest article pretenc fer una commemoració activa i participativa de l'onze de setembre-97. Són molts, massa, els nacionals catalans que adopten un posat pessimista respecte del procés de reconstrucció nacional de Catalunya. Se senten febles i impotents en front de la gegantina màquina de poder dels Estats espanyol i francès. Aquestes màquines de poder són reals i els sentiments de feblesa també ho són de reals. No he de ser jo qui els negui o els menysvalori. **El que vull explicar en aquest escrit és que les màquines del Poder esdevenen inútils a l'hora d'aturar els processos de la Història.** La gran màquina del Poder espanyol vol anorrear la realitat nacional de Catalunya, però si no ho ha aconseguit al darrers tres segles - quan la relació de forces els era més favorable -, hem de creure que el temps se'ls hi ha acabat als espanyols. La màquina continua sense abastar l'objectiu pel qual fou creada. És una màquina feixuga que esgota el conductor; una màquina de cada vegada més gastada, de manera que hem d'esperar que peti d'un moment a altre. M'explicaré.

A l'any 1640, Portugal i el Principat de Catalunya es revoltaren

contra el rei, En Felipe III, per causa de la seva política de manca de respecte a les lleis dels dos països. És a dir, feia absolutisme i castellanisme. Portugal va aconseguir la Independència. El Principat va continuar la guerra contra el seu rei (la guerra d'"Els segadors"). El rei traïdor - o sigui, Castella - fou incapaç de guanyar la guerra. Al 1653, feia jurament (en fals, és clar) de respectar els furs de Catalunya. Sis anys després, de manera canalla, el propi rei signava un tractat de pau amb el rei francès, segons el qual cedia la Catalunya Nord a França. Així, Catalunya quedava esquarterada i afeblida. Fixeu-vos si no ho tenen clar els espanyols: mai de mais han reivindicat la recuperació d'aquests territoris catalans.

El Principat de Catalunya estigué quasi a punt d'aconseguir la Independència.

A l'any 1703, l'excusa de la guerra fou per una qüestió de successió dinàstica. L'oligarquia castellana volia un rei de dinastia borbònica - francesa, centralista i absolutista -. Els catalans juraren fidelitat a la dinastia dels Àustries - es a dir, d'estirp germànica - de tradició confederal. La guerra acabà en desastre històric per a Catalunya - "l'onze

de setembre" -, però aquesta vegada varen ésser totes les regions de la nació les que s'ho jugaren tot en aquesta guerra. El Rosselló, València, Mallorca, Menorca, Eivissa i, en grau hegemònic, el Principat de Catalunya. Com sabeu, després de la caiguda de Barcelona, Mallorca va resistir en solitari encara un any més. Dins la desgràcia, Menorca, sota domini britànic, pogué mantenir els seus usos i costums (Als anglesos no se'ls hagués acudit mai la idea de prohibir l'ús del català). En aquesta maldada ocasió, Catalunya - Plena - fou també a tocar la porta de la Independència (Tal volta seria bo recordar que l'exèrcit català va derrotar l'exèrcit espanyol i va ocupar Madrid a l'estiu de 1706).

Tot i la superioritat de Castella en extensió i en població, si la confrontació s'hagués fet exclusivament entre les dues Corones, sens dubte Catalunya hagués recobrat el seu Estat nacional ple. Castella - Espanya estricta - era oprimida per una oligarquia terrera decadent (bona part dels oligarques d'ara són els hereus sanguinis d'aquells del set-cents) i hagués estat incapaç de mantenir el jou sobre Catalunya.

Fet l'esquema bàsic, pas a fer

les consideracions entre l'"abans" i l'"ara" respecte del procés de confrontació nacional entre Espanya i Catalunya.

1era. La balança de població s'ha desnivellat a favor de Catalunya. Cap allà el 1600, segons les dades de la historiografia moderna (*Política, societat i cultura dels Països Catalans*, Edit. Enciclopèdia Catalana, 1997), la població de la Corona de Castella era d'uns 8 milions d'habitants; la de la Corona d'Aragó, d'1.350.000 h. Al 1700, el nivell de la balança era el mateix i, en xifres absolutes, es donava una baixada de població per causa del criminal decret d'expulsió dels moriscs i per causa de l'estancament del sistema productiu (l'estat de misèria general deumava la població, en especial a Castella).

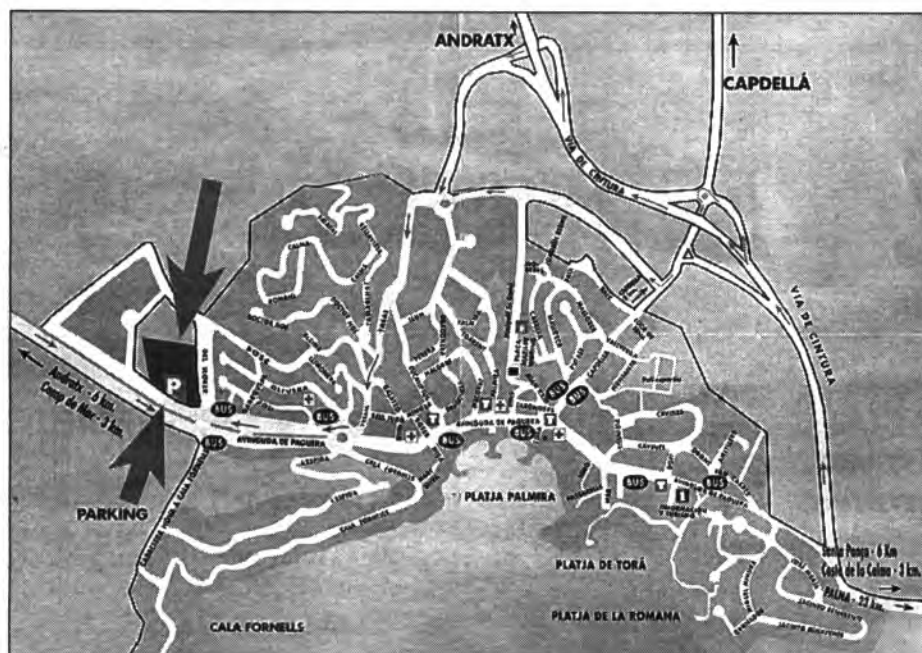
Per regions, la població de la Catalunya de 1700 anava així: El Rosselló, uns 80.000 h.; el Principat, uns 600.000 h.; València, uns 400.000 h.; Mallorca, 99.000 h. a l'any 1667; Menorca, 16.000 h. al 1700; Eivissa, uns 9.500 h. a l'any 1669.

Malgrat la màquina del Poder, les dades de 1996 palesen la gravetat del canvi. L'altiplanura cas-

tellana té una densitat de població com era la de 1700! En xifres absolutes, Castella-la Manxa té 1.704.000 h., i Castella-Lleó, 2.351.000 h.; Extremadura, 1.085.000 h. Andalusia és l'excepció: 7.190.000 h.; ha esdevingut el cos de la hispanitat. **L'estadística de Catalunya, per regions, és aquesta: El Rosselló, uns 300.000 h.; Catalunya-Principat, 6.157.000 h.; València, 4.006.000 h.; Illes Balears i Pitiüses, 772.000 h.** Dins els territoris històrics de la nació hi viuen un total d' **11.325.000 habitants** (Resta clar que aquells qui parlen de "la petita pàtria" no s'atenen a l'estadística i són massoquistes).

La proporció de població entre Espanya i Catalunya ha passat de la de 8 a 1, del sis-cents i set-cents, a la de 2 a 1, de 1996.

2ona. Al set-cents, més del 90 per cent de la població era analfabeta. A moltes àrees - com p. e. a Mallorca - l'índex era al voltant del 96 %. Espanyoles i catalanes eren poblacions estancades, en decadència, conservadores, sense projecte de futur. La informació i la comunicació havien caigut en picat respecte de l'època dels monarques catalans (continuarà). Ω

Si anau a Peguera en cotxe, cal entrar-hi per la via de cintura i davallar pel carrer de s'Atalaia. Allà trobareu aparcament. També en podeu trobar als carrers més allunyats de la mar i als de l'ora, on només hi podeu estar una hora.. Ω

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

En Salem Smati, natural d'Alger, acaba d'obrir la botiga de regals nordafricans **Al-Baraka** a santa Ponça.

Na Margalida Penya, natural de Calvià, fa mig any que ha obert la Botiga de **LLoguer de Cotxes King Car** a santa Ponça.

En Josep Ruiz, natural d'Andalusia, regenta des de fa 11 anys l'**Administració de Loteries** de santa Ponça. A l'abril de 1993 donaren el segon premi de la loteria al Bar Can Gasparoto d'Andratx.

En Xavier de Gala, de Castella la vella, fa 18 anys que regenta l'**Eurocanvi Rent a Car el Jardí** a santa Ponça.

Com ens tracta Castella

P. Com és porten el govern, la premsa i la gent de Castella quan alguna calamitat pública flagel·la els Països Catalans?

R. Ens abandonen a les nostres forces.

P. Quina conseqüència es dedueix d'aquests fets?

R. Que només es recorden que son espanyols per a cobrar-nos contribucions, o quintar el nostre jovent, o demanar-nos doblers, o sacrificar els nostres interessos.

P. Quina ha estat, dons la conducta de Castella envers els Països Catalans?

R. La dels pobles conquistadors amb els pobles conquistats.

P. No confessà un diputat castellà que consideraven la nostra Pàtria com un país conquistat?

R. Efectivament, digué: *Si hemos logrado reducir a Aragón i Catalunya, a esos inmensos dominios de*

les condes de Barcelona, a ese país de fieras que ha sabido conquistar el imperio de Oriente, que ha dominado en las costas i las islas del Mediterraneo, a ese pueblo que tiene una historia noble i esclarecida, no sé porqué hemos de dejar de reducir a un pueblo que no tiene más historia que la que le ha dado la bandera de Castilla. Es referia als bascos.

P. Què hem fet els catalans en rebre cada greuge?

R. Hem reclamat justícia i ens han contestat insultant-nos.

P. Com contestà Ferran V als nobles que se li queixaven que donés tots els càrrecs als castellans?

R. Que valia més el cor gran dels castellans que el cor petit de la gent aragonesa, i que *el estiercol de Castilla es ámbar en Aragón.*

P. Què es deia dels catalans a la cort de Felip IV?

R. Que eren *aborto monstuo de*

la política; sols perquè eren lliures i no esclaus del rei, com la gent de Castella.

P. I modernament, s'han reproduït aquests insults?

R. Sempre que Catalunya demana justícia surten a parlar de l'*egoísmo de los catalanes* els mateixos que ens carreguen de contribucions i de peatges a les autopistes per anar engruixint les colles de la seva burocràcia invasora.

P. Quin altre insult ens adrecen?

R. Com les injustícies sovintegen i constantment hem de demanar reparació, es befen amb el *pide más que un catalán*, que resulta un sarcasme en boca dels que si no demanen és perquè s'ho prenen.

P. Quina conducta hem de seguir, doncs, els catalans?

R. Unir-nos tots al costat dels nostres partits polítics i exigir amb dignitat i energia el que ens pertoca de dret. **Del catecisme catalanista. Ω**

Fa tres mesos que n'Antònia Soler regenta la **Perruqueria Antònia a Peguera**.

En Ramón Pons, a que veim ajagut a la civera és el director del **Centre de Rehabilitació i Salut** que fa poc ha estat obert a Andratx. A la fotografia amb la fisioterapeuta Paula Estelrich. Aquest centre fa feina amb totes les assegurances privades i a tots el particulars que hi vulguin anar.

En Jordi Llorca és l'amo jove de la **Serralleria Llorca** a Andratx. Un lloc on fan portes, arrebadors i més coses, totes de ferro.

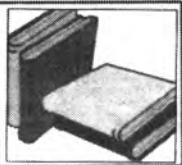

Són les germanes Palmer amb la seva mare. Regenten el Forn Can Veny des de l'any 1932 en que el va obrir el seu padri, en Sebastià Palmer.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA - Centre Coordinador -

La Biblioteca

Història d'Orient

Amin Maalouf
"Els Jardins de llum"
Alianza

La historia de Mani, metge, pintor i profeta de Mesopotàmia que al segle III va proposar una nova visió humanista del món, protagonitza Els Jardins de llum, la darrera novel·la de la trilogia d'Amin Maalouf sobre el Pròxim Orient, iniciada amb Lleó l'afrià i continuada amb Samarcanda. Mani va dir: "he vingut del país de Babel per fer sentir un crit a través del món". Ara, més que mai, en aquest present caòtic, el seu crit demana ser escoltat.

L'antigua Roma i els cristians

Henryk Sienkiewicz
"Quo Vadis"
Proa

En la Roma de Neró, l'espiritualitat dels cristians s'escampa fins a amenaçar el món pagà. Sienkiewicz recrea, amb un estil barroc i detallista, una societat romana embogida per la pròpia crisi de valors. Josep Sagarra ha tingut cura de l'edició de Quo Vadis - la primera traducció directa del polonès que se'n publica a l'Estat espanyol -, enriquida amb un onomàstic i mapes de l'antigua Roma. Un clàssic de la literatura conegut a través del cinema, com ho és Cims Borrascosos, publicat també recentment a Proa.

BIBLIOTEQUES MUNICIPALS DE PONENT

Andratx
C/. Constitució, 5
Tel 13 60 66

Calvià
Plaça Església, s/n
Tel 67 05 20

Capdellà
Plaça Església, s/n
Tel 23 31 13

Magaluf
C/. Sorolla, 3
Tel 13 19 73

Peguera
C/. Pou, s/n
Tel 68 55 37

Sta. Ponça
Institut FP
Tel 69 41 25

Son Ferrer
Av. del Paradís, s/n
Tel 23 97 01

**Consell Insular
de Mallorca**

És na Maria Ensenyat amb la seva filla Margalida. Fa 22 anys que regenten la **Comercial Aquari** on venen confecció i merceria. Na Maria és la Soprano Major de la coral d'Andratx.

Fa 4 mesos que n'Aranxa López ha obert la Botiga Can "Yerba" a Andratx. Ven herbes màgiques i aliments i cosmètics naturals.

Na Brígida Felipe, natural de Castellà la nova, fa 25 anys que regenta la **Perruqueria Brígida** a Andratx.

N'Antònia Coll regenta des de fa 28 anys l'**Esparteria Es Sarrió** a Andratx. El seu oncle, en Nofre Pujol la va tenir durant 60 anys i un cosí seu la va obrir 30 anys abans. Total, aquesta esparteria té 108 anys.

Joan March: un càncer pel PSIP-PSOE

PERE FELIP I BUADES

En Joan March i Noguera, en la seva vida particular i professional, tal volta sia un tipus meravellós, collonut, humà, sensible... Però a nivell polític, puc assegurar amb coneixement de causa -i ho diré de forma desenfadada, sense rancor i amb una bona dosi de sentit de l'humor-, que és un autèntic càncer pel PSOE Balear... Des de que va aterrar, en mala hora, al carrer de la Puresa, procedent del PSP den Tierno Galvan, no ha fet altre cosa, i amb les pitjors males arts, que intoxicar, conspirar i manipular... En una paraula, que ha demostrat ser un cicero en preparar conturbenis al millor estil nazi. Salvant totes les distàncies i encara que les comparacions sien odioses, diré que aquest pocavergonya s'ha convertit, per mèrits propis, en una espècie de Geobells de la política, capaç de carregar-se, políticament, sense cap escrúpols a Déu i a Maria Santíssima...

En aquest darrer congrés del PSOE, la bèstia negra d'en Joan March, ha tornat a la càrrega fent de Borgia o d'Al Capone (políticament parlant, es clar) convertint amb les seves baixes intrigues, aquest congrés en un polvorí, en una casa de nines sense llum, on tot déu se donava hòsties, per veure qui fotia a qui... Però no per defensar idees, sinó per l'egoisme de repartir-se la coca del poder. I aquí ha estat el company Joanet, el cervell gris de l'aparat nazi-estalinista del PSIB, jugant amb la seva habitual trapelleria pocavergonya, que és el que sap fer, intentant que els seus lacais incondicionals no perdessin els seus escons, les seves foteses de poder... Però en aquesta ocasió, les seves magarrufes no han donat el resultat que esperava.

I que n'ha fet de mal, aquest tauró polític al PSIP-PSOE! El seu pas pel carrer de la Puresa ha estat nefaste. Si els Pablo Iglesias, Largo Caballero, Julián Besteiro i companyia aixecassin el cap vomitarien d'oi veient la labor antisocialista i enganyosa que ha estat duent a terme aquests intrigant i apolític personatge.

En Joan Marc, per be del PSOE, ha d'esser apartat, d'una vegada per sempre i condemnat a l'ostracisme. Els bons socialistes, que encara en queden dins el PSIB, no han de consentir que en Joan March enverini més el partit. Sense ell i els seus conspiradors, el PSIB, segur que encara tendria el poder en moltes de les parcel·les que ha perdut. Ell, sense cap dubte, ha destrossat el PSIB-PSOE.

Ja fa bastants d'anys, en Joan March es va permetre el luxe aquest brivó-d'acusar amb falsos testimonis, a uns destacats dirigents ugetistes -militants també del PSOE- que li feien ombra dins el partit, amb l'infame complicitat d'en Pep Alfonso Villanueva (en aquell temps diputat del PSOE i emb en Gabriel Joan (aleshores president de la comissió de conflictes del PSIB), a fi que fossin expulsats del partit. I aquesta expulsió, injusta a totes totes -dels Tomeu Sanxo, Nazario Jimenez, i del que signa-es va dur a terme amb tota casta d'artimanyes i falsetats, la qual cosa es va demostrar de forma clara en dos congressos ordinaris i und'extraordinari (en aquest darrer es va nomenar una comissió investigadora del cas, la qual, dins poc temps dictaminà la innocència total i absoluta dels expedientats.

Així i tot, en Joanet no va devallar de l'ase i com en aquell temps era El Messies del partit no va voler reconèixer que s'havia equivocat ni tampoc va permetre que els empaperats tornessin als sestadors del PSOE.

Així mateix diré, des de la planes de L'ESTEL DE MALLORCA, que reto a n'en Joan March i Noguera, quan vulgui i allà on vulgui, a un debat públic -això si, amb llum i taquígrafs, ja que al molt belitre el veig capaç de tergiversar la veritat més clara-, amb la qual cosa demostraria amb proves irrefutables, que les esmentades expulsions foren una canallada, un complot premeditat ambtraïdoria. I si en Joanet te por d'enfrontar-se a mi, li faig oferiment d'una alternativa: efectuar el debat

públic amb el company Tomeu Sanxo, aquest gran socialista que actualment es el braç dret d'en Fidel Castro a Cuba, però que vendria de seguida per aquesta trobada. Li don a escollir a n'en Joan March. Més facilitats, impossible. Però tenc molta por que no tindrà collons a bastament per a recollir el guant, ja que tant en Sanxo com jo elli llevariem la careta per a sempre per traïdor al vertader socialisme, per covard, per poca vergonya, per mentider i per conspirador.

Evidentment, el millor que podria fer l'ex secretari general del PSIB-PSOE, és fer un acte de contricció profunda, actuar amb honradesa política i rectificar -que es de savis dient la veritat, públicament, reconeixent que la purga que va efectuar amb nosaltres fou un error majúscul i injust del que sen penedeix i del que demana disculpes. Si així ho fes, almenys es quedaria amb la consciència tranquil·la i no tendria remordiments. De totes maneres, tant si rectifica com si no, jo el perdon, doncs en el fons, em fa llàstima.

I si els crítics el volguessin defenestrar, n'hi hauria prou posant sobre la taula l'expedient de la nostra expulsió. Només mirant-lo, veurien que en Joan Marc (amb la baixa col·laboració d'en Pep Alfonso i en Gabriel Joan) ens va treure del PSOE amb una maquinació perfectament orquestrada i, lògicament li podrien demanar responsabilitats i, acte seguit expulsar-lo del partit, arrencant d'aquesta manera d'arrelaquestcàncer-querosega el PSIB, denominat "Joan March, el Confabulador".

Que quedi clar que aquesta crítica és, única i exclusivament política, ja que en Joan March, segurament, amb la seva cara de bonjan, estic quasi convençut que com a apotecari, com estudiant de medicina i altres herbes, és un tipus meravellós, honrat, misericordiós. Una espècie de llepaaltars, vaja...

Reb, company Joanet, una coral salutació trockista den **Pere Felip i Buades. Ω**

Fa 10 mesos que en Miquel Ensenyat ha obert la Cafeteria Can Miquel a la barriada de son Mas d'Andratx. Despatxa begudes i entrepans.

N'Antoni Bauçà és l'encarregat de l'**Immobiliària-Constructora Bauçà-Fernandez**, que fa dos mesos ha obert oficina a la barriada de son Mas d'Andratx.

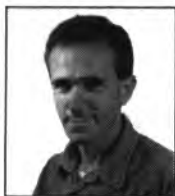

En Miquel Torres i en Llorenç Gutierrez són voluntaris de la **Creu Roja d'Andratx**. Aquests dies han organitzat un Festival de Pop Rock per recollir doblers. A Andratx hi ha 65 voluntaris, 4 objectors i 2 soldats que ajuden a repartir el dinar a les persones velles. També tenen un servei d'ambulància 12 hores diàries, encara que esperen que ben prest serà de 24 hores.

Na Margalida Terrades és la madona jove dels **Magatzems de Material de Construcció Domenec** a Andratx.

Sexuals

PER JOSEP SERRA.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

"Ben Amics", Agrupació Gai i Lesbiana de les illes Balears, ha celebrat novament el Dia de l'Orgull Gai i ha atorgat els premis "Rosa" (a l'estil dels "Ciment" i "Savina" del GOB, o bé dels "Barco" i "Llaüt" del Lobby per la Independència) al llarg d'una vetlada celebrada al Principal el 27 de juny d'enguany.

El missatge dels homosexuals és ben clar: són plenament conscients que la sexualitat és un aspecte particular que s'exerceix individualment, però quan aquest exercici no és reconegut legalment cal exigir-lo públicament; i això és el que fan. Els ha costat aconseguir una entrevista amb Matas, més encara els ha costat arribar a Munar, i al Principal no feren acte de presència els líders dels principals partits que disposen de representació als diferents organismes públics de Mallorca. Ni Matas (Fageda, Estaràs...), ni Munar, ni Triay (Moll...), ni Grosske, ni Sampol (els dos darrers, d'altra banda, sí que foren presents a l'acte ecologista del GOB del 21 de juny a Sineu).

I és que la hipocresia segueix essent el punt fort d'una classe política que juga les cartes en funció del joc del contrari i no en funció de les regles del joc que caldria respectar. Si volem realment una societat més justa, més lliure i més democràtica hem de treballar per garantir els drets individuals de les persones, no només sense discriminació de sexe (com figura a la constitució espanyola) sinó també sense discriminacions de "sexualitat", ja que no és just que una part dels ciutadans vegi limitats els seus drets de ciutadania pel fet de no ajustar-se a la legislació vigent: si la llei no és justa, cal canviar la llei però no s'han de situar milers de ciutadans al marge d'aquesta o imposar-los severes restriccions per mor de la seva sexualitat. Parelles homosexuals de fet i de dret, adopció d'infants per aquestes si ho desitgen, "descriminalització" social del seu comportament, etc, són alguns dels punts on la classe política ha de deixar-se d'hipocresia (negació de la realitat)

i acceptar que els avanços en els drets individuals són també avanços en la consolidació de la llibertat col·lectiva: la justícia hauria de consistir a traduir en llei allò que és just i no, com passa massa sovint, a consolidar la marginació de determinats grups socials en nom de la tradició o de la moralitat.

El govern central, no només amb les decisions polítiques preses pel PP i el seu soci al Congrés, sinó també amb nomenaments com el de l'actual fiscal general, sembla que s'ha decidit a fer costat a una església catòlica que com a institució va optar per l'hostilitat cap als canvis en la concepció de la sexualitat i el rebuig de totes aquelles pràctiques contràries a l'integritat que practica l'eclesiasticisme oficial: la secularització progressiva de la nostra societat a partir dels anys 70 va desorientar els catòlics integristes, però la seva reacció fou fulminant a partir de 1990, quan es va fer públic el document "La verdad os hará libres. Instrucción Pastoral de la Conferencia Episcopal Española ante la actual situación moral de nuestra sociedad". De llavors ençà no s'han aturat de ficar-se amb la sexualitat de les persones i de l'ús que aquestes en fan. La seva manca de respecte per les llibertats individuals contrasta, d'altra banda, amb la postura adoptada pel Dalai Lama, per a qui la sexualitat (homosexualitat o heterosexualitat) és una de les moltes característiques de la condició humana i com a tal cal considerar-la i respectar-la.

La lluita dels homosexuals perquè els sigui reconeguda legalment la seva sexualitat i el seu equipament als heterosexuals té un important punt en comú amb moviments socials com el feminisme, l'antimilitarisme, l'ecologisme o l'independentisme, i és que tots compartim la lluita per una societat que vertaderament sigui més justa, una societat que faci dels drets individuals el fonament dels drets col·lectius, que, conjuntament, són la base d'una veritable democràcia, no només de dret, sinó també de fet. Ω

Foto Michel's

Amb motiu de les Festes de l'Estiu d'Andratx, hi va haver missa de campanya i un refrecs per a la Tercera Edat.

Els voluntaris de la Creu Roja i els de protecció Civil, serviren el refrecs.

Foto Michel's

Foto Michel's

El grup de ball, Aires d'Andratx, amenitzar en la festa.

Lloguer d'embarcacions
Rent a boat
Boote zu vermieten

Escola d'esquí
Ski school center
Wasserskischule

OSCAR

Articles en pell Sabateria

Avinguda de Peguera
Peguera de Mallorca

SA CASA GROSSA

ENGINEYER DIPLOMAT MICHAEL GIERUSZ
ARQUITECTE D'INTERIORS

(Dia 15 d'agost obrim el Magatzem de Sa Casa Grossa al vell cinema del Port).

AVINGUDA GABRIEL ROCA S/N
Tlf. 971 671886 Fax: 971 672097 -
Mòbil 989124758 -
07157 PORT D'ANDRATX

Carretera des Port, 114 Tlf/fax: 673755
Mòbil 929330353- E Mail prima@balears.com

Els Germans Pujol regenten des de fa 14 anys el **Forn s'Hostal** a la barriada de La Font de la Vila d'Andratx. Aquest forn fou obert pel seu padrí en Gaspar Pujol fa 90 anys.

Fa 19 anys que la família Porcel regenta la **Fusteria de can Clota** a s'Arracó. Abans la duia en Llorenç de Mestre Marc.

Fa 7 anys que na Maria Fletxes va obrir l'oficina d'**Assegurances Wintertour** a s'Arracó.

En David Marqués és l'amo del **Garden Art** de s'Arracó. Dissenya i planta els jardins que li comanen. En David ha estat batle d'Andratx pels independents de s'Arracó.

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (VI)

"La llengua i la Història són els botins més apreciats a l'hora de sotmetre un poble" (Àngel Guimerà, 1847-1924)

PER RICARD COLOM

1213-1224: Abu Ya'qub Yusuf II, al Mustansir, succeeix son pare Al Nàsir.

1214: Victòria francesa sobre Joan Sense Terra d'Anglaterra i l'emperador Otó IV a la Batalla de Bouvines. Sols Aquitània queda en mans angleses.

Assemblea de Pau i Treva, on són convocats burguesos catalans: de fet, les **primeres Corts Catalanes**, "democràcia estamental catalana".

1214-1217: El comte Sanç governa, amb el consell, Catalunya-Aragó i Provença. Durant el seu govern hi ha Pau i Treva del Cinca a Salses, però amb faccions nobiliàries.

1214-1224: Treva amb els sarraïns.

1215: Carta Magna i Parlament de Joan Sens Terra: "democràcia" estamental anglesa Domingo de Guzman promou la Inquisició contra Occitània.

1216: Ramon Berenguer V governa Provença.

9.1216: Sublevació d'Occitània ocupada pels francesos.

13.9.1217: Exèrcit català comandat per Raimon VII de Tolosa allibera Tolosa de Languedoc.

1217: El Papa amenaça amb excomunió i croada contra Catalunya-Aragó.

El comte Sanç ha d'abandonar Occitània a la seva sort i renunciar a la regència.

Les corts juren fidelitat al Rei en Jaume I, a Lleida.

10.1217_ Setge francès contra Tolosa.

12.18: Guillem de Montcada succeeix el comte Sanç, com a regent. Fundació a Barcelona de l'**Ordre de la Mercè**, per Raimon de Penyaafort. L'ordre dels mercenaris -que prou castellanitzada encara existeix, es dedica a captius cristians llavors, i ara a presos. També es dedicaren a altres afers, com diu la cançó popular: **Els frares de la Mercè/tenen una xixisbea/ i tota la seva idea/ és d'anar-hi a veurer-la.**

25.6.1218: Els defensors occitano-catalans de Tolosa **maten al genocida Simó de Montfort**: La croada hi queda aturada de fet.

1219: Francesc d'Assís es presenta davant el Soldà per a predicar-li l'Evangeli, amb greu perill. Els castellans assetgen Requena (taifa de València).

7.1219: El Papa nomena consell de regència per a Jaume I. Ço evita les ambicions dels nobles, que volien fer-se amb la Corona.

1220: Frederic II és coronat emperador romano-germànic a Roma.

1221: Gengis Khan assola i estén l'horror arreu Turquestan, Afganistan i Pèrsia. Jaume I casa amb Elionor de Castella, filla d'Alfons VIII, a Agreda, "per així situar el poder de Castella darrera el tron vacil·lant d'Aragó": de fet el rei tenia menys poder que la noblesa, sovint menyscontenta i revoltada.

1222: Poblament d'Ulldecona

(Montsià).

Lleida (impostos per entrada de mercaderies) a Barcelona.

1222-1225: Confusos bàndols i batalles entre nobles catalano-aragonesos.

1223: El mongol Gengis Khan transpassa el Caucas i col·loca sota el terror les estepes russes.

1224: El fill de Simó de Montfort renuncia als dominis occitans en favor del rei francès. Alliberament de Carcassona (Occitània).

1224-1227: Al-Adil, nebot d'al-Muntansir, califa almohade d'Al Andalus i Marràqueix.

1225-1274: Vida de sant Tomàs d'Aquino.

1225: "Càntic del Sol" de Francesc d'Assís.

Jaume I i Elionor són segrestats pels nobles.

4.1225: Corts o "Pau i Treva" de Tortosa: **L'Església i els mercaders recolzen el Rei en Jaume**, de 17 anys, contra els nobles. Fi de la regència.

1225: Setge frustat del castell de Penyscola (Baix Maestrat). **Fi de la treva amb els sarraïns.**

30.1225: **Comença la segona Croada francesa contra Occitània.**

1226: Els francesos assetgen Avinyó (Occitània).

Abú Saït, cap almohade governador de València, pacta treva amb el Rei en Jaume, a canvi d'enorme tribut.

Comença nova fase expansiva de l'economia catalana.

Mor Francesc d'Assís.

1226-1227. Nova crisi nobiliària amb final pactat.

1226-1227: Apogeu de la Monarquia Francesa del rei Lluís IX "el Sant".

1227-1232: Al-Ma'mun, nou califa almohade d'Al-Andalus, entre lluites familiars.

1227: Els mongols ocupen mitja Àsia: del Tigris a Xina. Mor Gengis Khan.

10-1227: Disposicions del Rei en Jaume en favor de la marina mercant catalana.

1228: Resistència d'Ibn Hût al-Mutawakil, capdill andalusí, contra els magrebins.

Comença la guerra civil entre els moros valencians (Abû Saït, Zayyân i Ibn Hût).

El rei en Jaume I impulsa l'ordre de la Mercè a Barcelona.

El rei en Jaume ocupa ciutats i fortaleces per l'Urgell, als nobles discsols.

Corts a Barcelona per a preparar la conquesta de Mallorca. (continuarà). Ω

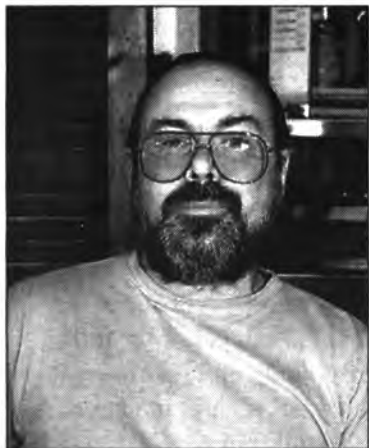

La noblesa s'oposà al rei en Jaume, si bé a la fi triomfà el rei. Miniatura en l'obra "*In excelsis Dei thesaurus*" del bisbe Vidal de Canyelles, que fou un dels habituals consellers del rei i l'acompanyà en moltes expedicions militars.

En Nofre Moragues, natural d'Andratx, és del Xef de la cuina del **Restaurant Layn** al Port d'Andratx. Recomanen l'ànec a la taronja, la porcella rostida i el conill amb ceba, entre altres coses. A la carta se menja per una mitjana de 3.500 pts.

N'Hervé Cayrouse, natural de l'Occitània fa 2 anys que regenta la **Gelateria Rafela** a sant Elm.

Fa 34 anys que n'Antoni Perpinyà va posar un forn a la Plaça d'Andratx, un altre al carrer principal de s'Arracó i el darrer a sant Elm.

Fa 35 anys que la família Bernard va obrir el **Restaurant Vista Mar** a sant Elm. Recomanen el peix fresc a la mallorquina i la paella de marisc. A la carta se menja a partir de les 2.500 ptes. El menú en val 1400. És un lloc elegant on hi podeu trobar famosos com la família de na Clàudia Chiffer o en Baltasar Porcel.

18 obrers morts a l'empresa del superbotifler Abril Martorell

A principis de juliol va haver-hi un accident greu a "Unión Naval de Levante", on van morir 18 treballadors, al Port de València.

De tots és sabut que, com diuen els sindicats, no és pas cap casualitat. L'Espanya negra és on més accidents laborals hi ha de tot la Unió Europea: per a Madrid sembla que la carn de l'obrer va a la baixa, de rebaixes.

El president de la "Unión

Naval de Levante", d'ençà a muntó d'anys, no és cap altre sinó Fernando Abril Martorell, superministre de Suárez i "cervell gris" de tota la maniobra d'histèria anticatalana i blavera durant la "Batalla de València", allà cap als anys 1976-81, en conxorxa amb "Las Provincias" i tot el "bunker barraqueta": o sia, allò més ranci del botiflerum dels Països Catalans.

Encara record quan, allà cap al 1980, durant una mani-

festació ecologista, el cotxe de luxe negre de n'Abril Martorell, amb els seus gorilles, embestí contra els pacífics manifestants, un diumenge de matí a València. Si mal no record els seus matons tregueren les pipes i tot.

Em fi, un personatge encantador, aquest "valensià" anomenat Abril-Martorell, amb segon cognom d'una vila, Martorell, de les rodalies de Barcelona... **Jaume Tallaferro. Ω**

El cotxe plegadís

Ha esta batejat amb el nom de Tiny, està pensat per a joves urbans a partir dels 16 anys, és plegadís i a l'aparcar, no ocupa més lloc que una moto.

En Tiny, ha estat construït en el cantó suís d'Argorrie, es pot plegar i situar en vertical, pesa 180 quilos, té motor elèctric i pot duu el conductor i el seu acompanyant durant un recorregut màxim de 30 quilòmetres a una velocitat punta de 40 quilòmetres hora. I, en l'espai que ocupa un cotxe, hi poden posar fins a ser tinsys. **Ω**

Joventuts hipòcrites

Ja fa temps se va crear a iniciativa de les Joventuts socialistes, una plataforma per a demanar l'alliberament de n'Ortega Lara. Tots ens hem alegrat que el segrest hagi acabat bé, el que jo em deman és perquè no fan extensiva aquesta petició de llibertat per els centenars de joves insumissos que també estan segrestats, privats de llibertat i sotmesos a la tortura que suposa viure acaramullats en una habi-

tació petita amb altres presos i enfora dels seus essers estimats.

Els ciutadans tenim la impressió que la justícia és diferent per els pobres, i per els rics i poderosos. Dins mateix del PSOE i del PP hi ha autèntics lladregots i persones implicades en terrorisme d'Estat, que van a l'ou pel carrer. Mentrestant, uns joves que desitjan una societat més justa passen els seus millors anys a la presó. Això és una contradicció.

A les Joventuts Socialistes se-l's veu el plomer. Perquè no esmentau que els vostres "majors" són responsables d'aquesta situació, amb una legislació totalment repressiva i injusta cap els insumissos i objectors de consciència?

Us propòs que canvieu el nom de la vostra organització. Anomenau-la més bé "Joventuts Hipòcrites". **Isidro Cruz Morales. Ω**

Un automòbil de grandària mitjana equipat amb tots els avenços per reduir la contaminació, que faci uns 13.000 km. anuals i duri uns 10 anys, provoca:

44'3 kg. de diòxid de carboni, 4'8 kg. de diòxid de sofre, 46'8 kg. d'òxids de nitrogen, 36 kg. d'hidrocarburs, 265 tones de residus, 3 arbres

morts per pluja àcida, 30 arbres danyats seriosament pel mateix motiu. 820 hores menys pels accidents de trànsit, 480.000 ptes. anuals per costos de contaminació, sorolls i accidents, 2 tones de petroli i de primeres matèries per produir-lo. **Institut de Prospectiva i Medi Ambient de Heidelberg. Ω**

Na Sue Brook, natural d'Anglaterra, regenta amb la seva companya Jeanine Duncan **El Bazar a s'Arracó**. El Bazar és una botiga on la gent que parteix de Mallorca o la que canvia de mobiliari, o la buida lacasa, hi duu els mobles, electrodomèstics i tota la resta perquè vinguin a l'altra gent que ha de moblar ca seva ho pugui fer. Fins i tot venen cotxes i motos a comissió. La idea la va tenir na Jeanine en un viatge als Estats Units on va veure una botiga d'aquesta casta, que anava vent en popa. El Bazar de s'Arracó està sempre ple de gent que remena i compra. Estam segurs que serà un bon negoci per les venedores, i per la gent que vol vendre o comprar de la comarca andritxola.

Na Claudia Krekeler, arquitecte i na Marta Martinez, secretària, regenten l'oficina de reformes i cases noves, **Sa Casa Blanca** al Port d'Andratx.

N'Anja regenta des de fa 10 anys el **Consultori de Fisioteràpia** al Port d'Andratx.

Na Maria Alemany regenta des de fa 25 anys **l'Hostal Catalina Vera** al port d'Andratx, un petit hostal senyorial amb 28 llits, molt apropiat per a gent repassada, que va obrir la seva sogra, a la foto, Catalina Vera, l'any 1949.

El càstig de l'invasor

La ganiveta del pa
ens fermà Felip cinquè;
el que no pogué fermar
fou l'esperança i la fe
d'aquell poble català
que per herència ens llegà
son amor sempre provat
a la nostra llibertat.

Josep Mª Garcia i Estragues.

El ganivet del pa, lligat, mesura repressiva contra les llars catalanes, mallorquines i valencianes. Ω

Sempre tindreu excuses

Sempre tindreu excuses per a la traïció.

Sempre tindreu excuses per a l'opressió.

Sempre tindreu excuses per a la tirania.

Sempre tindreu excuses per a la imposició

Sempre tindreu excuses a favor del castellà.

Sempre tindreu excuses contra catalans i bascos.

Sempre teniu excuses per fer-nos els vostres esclaus.

I nosaltres sense fer res.

I jo que puc fer?

Re-hòstia. Protestar, cridar, rapinyar...

Fes valer la teva veu pel mitjà que sia, però no esperis res dels mitjans de comunicació que en un 90% estan venuts a Castella.

Els altres, ja faran servir la seva veu de traïdors o de colonitzadors. Josep Casalta i Casesnoves. Vila-Reial-Castelló. Ω

Asira Alandalusía

Asira Alandalusía
mew patrja
filya aryena
Asira
Bena bara
ke leba
weryah
katenah
bayesajrah
ed lanyah
bolumen
falamah
kutjeryoh
nabaryah
d'morte
bataya d'Ehpanja
Asira Alandalusía
filya aryena.

Esclava Andalusia

Esclava Andalusia
pàtria mia
filla il.legítima
Esclava
Casa enterbolida
que duu
velles
cadenes
ballestes
i llances
fum
flames
ganivets
navalles
de mort
vassalla d'Espanya
Esclava Andalusia
filla il.legítima.

Aljamia. Llengua andalusa, romanç en els seus orígens, que per la seva llarga convivència amb l'àrab culte experimentà una forta reculada i un fort procés d'arabització. Fou prohibida en la parla i en l'escriptura per la Pragmàtica del fanàtic monarca espanyol Felip II, del sis d'octubre de 1572, sota pena d'assots i de galeres. Avui se conserva encara en el lèxic i la fonologia andaluses. Ω

Tallers RIGO

ELECTRÒNICA INDUSTRIAL

REPARACIÓ DE COMPRESSORS FRED,
BOBINATS DE MOTORS ELÈCTRICS,
BOMBES SUBMERGIDES,
GRUPS DE PRESSIÓ,
FEINES DE TORN I RIBOTEJAR

Camí dels Reis, s/n Passatge Particular
Tlf. 76 01 50 (3 línies) - Fax 76 02 28 - 07009 SON CASTELLÓ
Tlf. 31 04 63 - Fax 31 31 07 - Polígon can Buñil - EIVISSA (Illes Balears)

FUSTERIA

Germans Cervantes s.a.

MOBLES I DECORACIÓ

TISCHELERAI
CARPENTRI
MENUISserie

Carrer d'Issac Peral, 71
Tlf. 671162
PORT D'ANDRATX

**FORN I PASTISSERIA
CAFE**

AVINGUDA MATEU BOSCH, 19 TEL. 67 16 04

*Restaurant
Cas Carbone*

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

**Automòbils
PLA DE NA TESA**

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

RESTAURANTE
Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

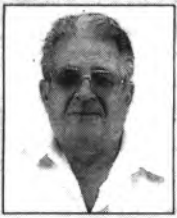
**PIZZA
Coppola
GRILL**

PIZZES VARIADES • PASTES
FRESQUES + BAGUETTES CALENTES
• POSTRES CASOLANS
• PIZZES ENVASADES AL BUIT
PRECUINADES IDEALS PER
A SORTIR EN BARCA...

CARRER MATEU BOSCH, 13-14
TFL. 672674- PORT D'ANDRATX

A la vila d'Esporles

Escandell

Esporles tenc simpatia poble amb noble identitat, rebutja la dolentia, i valora l'amistat. En Miquel es Llubiné, de consciència espenyada, criticar li va molt bé, de manera descarada. Ell menysprea a la gent, sempre va amb hipocresia, per ell no hi ha manament que li caigui amb simpatia. A persones molt honrades d'Esporles ha criticat, li demostren a vegades, que és un pobre malanat. Si pot pendre consciència, cosa que a ell li convé, si no crea més discòrdia, sinó a la Misericòrdia és a on estarà bé. Per dir-ho d'altra manera, també li vull explicar, lo que li sol agradar, i no vull exagerar, mira els homes per darrera. Ω

Com era Mallorca un temps

PER CLIMENT GARAU I SALVÀ

Dona pena contemplar sa gent que te vuitanta anys recolzats a uns tamanys que ajuden a caminar. Quan jove, se dedicà, a fer clots dins roca viva, per arribar a s'argila, per sa figuera sembrar. Sa figa en aquell temps, era menjar preferit, se collia amb gros delit obrint-les al sol i vents uns acops ben imponents dalt el canyís s'assecava sa bordissot s'empleava amb dolçura imponemt. Els homes en aquell temps, a pesar del mal menjar

a sa feina s'entregà amb tots els coneixements. Els seus sincers pensaments eren 'xecar una casa, amb una bona teulada alliberats d'aigües i vents. A poc a poc engrandiren, els pobles i les ciutats, a peu feien els trasllats, locomoció no tenien. De les bèsties se servien, es senyor i s'empresari, es pobres passant calvari fins el dia que morien. Dels fills eren ben tractats, es padrí i sa padrina, perquè casa heretaria, del que havia estalviat.

Eren factors estimats i una ajuda molt bona s'estimació era grossa, es conviure tots plegats. Es padrí orientava en el jove es camí, que havia de seguir cosa que molt escoltava. De vegades fracassava, per haver-se desviat, purgava aquell pecat amb son pare es confessava. Molts no anaven de concòrdia, pes fet de no molt lligar, quan son pare vell tornà, pegà a la Misericòrdia. No sentí pena ni glori' dels fills era oblidat, quan a la mort fou cridat, no en feren recordatori. Sa cosa molt canvià respecte a sa gent major va entrar en reflexió lo molt que es sacrificà, molts de pobles aixecà, esglésies i catedrals uns treballs fenomenals tots molt dignes d'admirar. En aquell temps no existia elements per drogar-se es vi va glopear-se per sopar i per migdia. Es suc que més se bevia, es popular aiguardent aquest era s'element que tothom el coneixia. Qualcun de beure es tombava perdent es coneixement

el seu amic competent en es lilit l'acompanyava. Sa clau en es pany posava sa porta poder obrir això poc va succeir s'honra molt se respectava. A dins Mallorca hi havia una petita presó pes lladre corregir-lo que sa pena purgaria. Molt poca feina tenia es senyalat guardià, amb cap problema es trobà amb sos presos lligaria. A un per mil no sortia que hagués d'ésser jutjat sa feina de s'advocat ben poca ell en tendria. De gent que es separaria en aquell temps no s'usà, se sabien aguantar, fins que la mort los venia. Un estudi general se feu de sa gent major, respectant el seu honor, de temps immemorial. Perquè tengués un puntal i a ells protegir-los, los feren uns bons favors, Assegurança social. Els polítics existents, van repassant sa història en tenen bona memòria de tots els seus sofriments. Són humans, són competents, i mos volen ajudar alliberar des penar que sofriren altres temps. Ω

Andalusia

A'la xuerwa d'er pode, no'an imbitao a'mi pueblo, puè er xasse de lakayo, de mendiwa i pordiossero. ¿Porke kien xue prinsipe a'de serbi a'otro duenio? ¿Porke er duenio de'la kassa é tratao kom'un sierbo?

Al sarau del poder, no han convidat al meu poble, car ell hi fa de lacai de mendicant i pidolaire, per què qui fou príncep, ha de servir a altre amo? Per què l'amo de la casa, és tractat com un criat?. Ω

NO A LA IMPOSICIÓ DEL CASTELLÀ

NO AL GENOCIDI LINGÜÍSTIC CONTRA LA LLENGUA INDÍGENA

ESTIMA EL TEU PAÍS, ESTIMA LA TEVA LLENGUA.

TENIM DRET A SER ATEOS EN LA NOSTRA LLENGUA.

BAR - RESTAURANT
ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

Carrer Biscaia, 27
-local 4
Tlf. 105544
Andratx
Ordinadors a la carta
Informàtica-Internet

TENNIS
SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hándbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT
PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

Isaac Peral, 43-
tlf. 673721. Port d'Andratx

SERVIAUTO
ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Restaurant
S'escudella

Cuina Mallorquina i Pizzeria

Passeig des Rei, 2
Teléf. 61 90 19

Esporles

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Teléfono 27 01 00

07008 - Palma de Mallorca

C/ Biscaia, 27 Local 4
ES-07150 ANDRATX

Tel: 23 59 02
Fax: 23 55 44

Ses cures den Jaume Joan
de cada dia són més grans

Parquinson, Decrom, migranya, etc., etc.

Carrer den Joan Alcover, 10 - Tlf. 46 44 00 Ciutat
Horabaixes

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

El Trio musical Metropolitan s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat. Inserio o hotels. Preus econòmics. Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·lari.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes

i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Tenc 23 anys, estic acabant la carrera de ciències polítiques i sociologia. Voldria contactar amb empresaris per a començar a fer feina després de l'estiu. Preferentment treballs administratius, tot i estar obert a qualsevol altre possibilitat. Miquel A. Rodríguez. Poeta Juan Boscan, 4-4c-18013 Granada.

Venc figures de guix per a decorar. Cinquanta models diferents. Preus sense competència. Des de 150 ptes. unitat. Servei a domicili. Comanda mínima 5.000 ptes. Truqueu els horabaixes i vespres. 294444.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres.

Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al·lots i al·lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29- 07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31- 07209 Son Mesquida-Mallorca.

Viudo mallorquí de 52 anys, abans casat amb una estrangera, se relacionaria amb mallorquina de 35 a 45 anys. També podria ser estrangera, però mai forastera. JABP. Apartat 161-07600 s'Arenal.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriviu-me a: Óscar, C/ Ausías March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agraós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriviu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Càdis).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriviu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor,

contra els traïdors, contra l'exploració obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a Cristianisme i Justícia, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitèria fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Jovenuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present dels dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servi-com-es

Si voleu col·laborar amb "Ajuda per als nens del carrer", grup català d'ajut a nins abandonats sobretot a Sud-Amèrica, podeu informar-vos al telèfon 93/6666354 o ingressar donatius a la Caixa 2100-3071** 721010.

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de independentisme arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Apartat 13.203-08080 Barce-lona.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" - Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenians a Dittansia de la Yenwa Andalus) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baladre, sólo tienes qu'enviar la dirección a: Endechea Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2º-Xixon 33206-Asturies.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Desaparegut Opel Astra Blanc, PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Opel Astra blanc PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Peugeot 106 blanc PM-6255-CM. Gratificaré amb 25.000 ptes. per cada cotxe. Tlf. 630286.

Desaparegut Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Es gratificarà amb 25.000 ptes. Tlf. 630286.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

L'ESTEL de Mallorca
EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

Eurofracàs '97

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

Aquest és un d'aquests articles que fan autèntic plaer d'escriure, tranquil·let, amb un cafè i una cigarreta, gaudint del moment. I és que la selecció espanyola de basquetbol acaba de caure eliminada de l'Eurobasket, i això és una magnífica notícia per a tot els catalans i catalanes que, com ja es tradicional, hem animat l'equip contrari. Algú deia que els independentistes érem uns "tancats"?; doncs mira, no. Els independentistes som els més internacionalistes de tots, i per a demostrar-ho sols cal veure un partit de la selecció espanyola: un dia animem als russos, un altre als alemanys, un altre als croats, un altre als lituans,.... Això és solidaritat internacional, sí senyor!; eh?, senyor Rodríguez Ibarra?

I el cas és que els espanyols es pensaven que jugaven a casa (el campionat s'ha jugat als Països catalans), i els estranyava que als seus partits hi anés tan poqueta gent (les grades eren quasi buides sempre que jugava Espanya i, dels pocs espectadors que hi eren, molts animaven l'equip contrari). Mira que al nostre país hi viuen un munt d'emigrants espanyols, doncs, ni aquests volen saber res de la "fúria espanyola" (fúria espanyola). Total, sempre fan el ridícul, campionat rera campionat; jo no se pas per a què juguen. Supos que seran massoquistes, i que els hi agraden les derrotes, com als del

Betis. Pobrets, fan llàstima (he,he,he,...) I les grades buides (he,he,he,...), i els periodistes de tot Europa veient-lo en directe (he,he,he,...).

Recordeu les polèmiques declaracions del secretari d'Estat per a la comunicació, Miguel Angel Rodriguez, fa uns mesos, davant el desig dels catalans de tenir seleccions esportives pròpies?: "... I posats a dir bestieses, que només vagin als estadis els nascuts a la ciutat, amb la qual cosa acabaran jugant a bales". Idò miri, ni els nascuts a la ciutat han anat a l'estadi a veure aqueixa colla de ximpanzés perdedors, als que més els valdria haver-se quedat al seu país "jugant a bales".

I les declaracions del senyor Francisco Marhuenda, en l'ABC, que en dir: "Una decisió unilateral i sustentada en un suport tan minoritari és, senzillament, inacceptable" (referint-se a la selecció catalana). Com tothom ha vist, el suport que rep la selecció espanyola als Països Catalans sí que és "majoritari" (ha tingut menys audiència que Barri Sèsam, hi això que ja no el foten per TV).

El problema de gent com Miquel Angel Rodriguez o Francisco Marhuenda, entra d'altres, és que tenen connectada al boca amb el cul, i cada vegada que l'obren, la caguen (la frase no és meua). Es diu que per la boca mor el peix, quina raó més gran. Ω

P.P.: Nazisme modern

N'Aznarin i el seu bigotis sospitós ensenyen el llautó a qui sigui una mica observador.

Al ja neofranquista "Radio Nacional de España", no diuen, com abans "tierras de España". Ara cal dir "tierra de España", en singular, per evitar malentesos autonomistes: Una, grande y aznarina".

També han tret un personatge típicament franquista als segells: el Torero Manolete de qui contenen que s'insinistrava matant o ferint presoners republicans, versió "canyí" dels terrors dels camps de concentració nazis.

Heus ací la ideologia-clavaguera de fons del pútrid aznarinisme. **Jaume Tallaferró.** Ω

Buscar-se la vida

A principis dels anys noranta el panorama del rock en català al País Valencià era molt limitat: només ens arribaven novetats discogràfiques de les multinacionals, alhora que s'entreveien alguns tímids intents de bandes valencianes que calia incentivar. Amb aquests propòsits, l'any 1992 ACPV va organitzar el Tirant de Rock a la Plaça de Bous de València, combinant en el cartell l'experiència de bandes ja consolidades amb la joventut d'aquelles que cercaven la seva oportunitat. D'aleshores encà, alguns resultats aconseguits són de tots reconeguts: la proliferació de bandes que canten en català (de quatre a seixanta només en dos anys de diferència), cinc anys de Tirant de Rock i una progressiva introducció de la música rock en català als circuits de sales privades i als municipis.

Però com que no hi ha blanc sense negre, no podem fer una lectura triomfalista de la situació de la nostra música actual. Les cases discogràfiques encara no acaben de veure la comercialitat de les bandes valencianes, i si bé avui no resulta gaire difícil trobar un segell que editi un elepé, la gravació en estudi i moltes altres despeses va a càrrec del grup, i no tothom disposa dels recursos econòmics per a fer-ho. Cal, però, cercar-se la vida per a moure el grup amb altres solucions intermèdies: la més socorreguda, la més clàssica, la que mai no es devalua, és la maqueta de format en cassette, i darrerament el disc compacte que anomenem EP. Independentment dels avantatges i dels inconvenients d'un o de l'altre format, de la qualitat de gravació, etc., aquests treballs solen representar un avanç en la trajectòria de les bandes, i un mitjà d'accés a les ràdios, sobretot municipals (alguns dia haurem de pensar a fer un monument a aquest insubstituïble mitjà de comunicació), als fancines i les revistes de rock, etc. També suposen una via d'autofinançament per als grups amb la seua venda en els concerts i amistats. Enguany ha estat un any especialment prolífic pel que fa a maquetes i epés al País valencià, de les quals us en oferim una selecció.

Si voleu més informació ens podeu telefonar al 96 351 17 27. Ω

Són els amos i els empleats de la Botiga de Mobiliari i Decoració Gunter Lambert al Port d'Andratx. Tenen l'exclusiva a Mallorca de l'acreditada Fàbrica de Mobles alemana Gunter Lambert.

La Família Reus (de can Burballa) fa 100 anys que regenta la Botiga de queviures Cobade al Port d'Andratx. Aquesta botiga fou oberta pel padré de l'amo, en Tomeu Alemany (el Patró Olivare). Era taverna i botiga.

En Josep Fabiano i la seva dona Francina, juntament amb en Philippe Chemama, tots tres naturals d'Alger (van haver de partir va una quarantena d'anys arrel de la independència d'aquell país), acaben d'obrir la Pizzeria Coppola al Port d'Andratx.

Port d'Andratx
Plaça Almirall Oquendo, 10

RESTAURANT
Tel.: 67 17 38

PROJECTS

GUNTHER LAMBERT

BJÖRN REINHOLD

C/Isaac Peral, 8 - 07157 Pto. Andratx
Telefon + Fax 34 (9) 71 - 67 42 98

ERFOLGREICH WERBEN

- ☒ Werbekonzepte
- ☒ Anzeigenwerbung - MM
- ☒ Drucksachen
- ☒ Innen & Außenreklame
- ☒ Werbe-Videoproduktion
- ☒ Telef. Branchen-Auskunft

ERFOLGREICH WERBEN
andy cam
PUBLICIDAD
Tel./Fax: 68 57 55
Mobil: 908 838 822
PAGUERA

Perspectives de futur d'Esquerra

BERNAT JOAN I MARÍ.

PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

El passat 14 de juny, Esquerra Republicana va celebrar a Barcelona una Conferència Nacional de cara a marcar l'estratègia política per als propers anys, tant en relació al propi espai polític com en relació a les possibles aliances preelectorals o als pactes que es puguin realitzar en el futur. Aquesta conferència nacional, al meu entendre, va presentar una novetat molt important en relació a la història recent d'ERC: va tenir en compte la totalitat dels Països Catalans. S'hi realitzà una anàlisi diferenciada de la situació sociopolítica del Principat de Catalunya, el País Valencià, la Catalunya del nord i les illes Balears i Pitiüses. Fins i tot es feren referències a quina havia d'esser l'estratègia del nostre partit a la Franja de Ponent, que administrativament forma part de l'Aragó.

Una de les qüestions que centrava d'una manera més poderosa l'interès de la conferència era veure si ERC optaria, al Principat, per una estratègia d'aliances preelectorals amb la resta de forces d'esquerra, o si, contràriament, prendria partit per l'enfortiment de la pròpia opció. Fou aquesta segona postura la que va sortir guanyadora per diverses raons:

a. En primer lloc, perquè ni el PSC-PSOE (senzillament PSOE, a la resta dels Països Catalans, es disfressi com es dis-

fressi) ni IC (Esquerra Unida, a la resta dels Països Catalans) no han articulat una dinàmica catalana pròpia, sinó que continuen mantenint un grau de dependència important de les respectives connexions espanyoles. De fet, ni els uns ni els altres no han estat ni tan sols capaços de muntar un grup parlamentari propi a Madrid, i malviuen diluïts dins el grup socialista o dins el grup liderat per l'inefable Julio Anguita.

En aquest sentit, només es va salvar Esquerra Unida del País Valencià, que ha contestat durament la central d'IU, i que, repetidament, s'ha mostrat partidària d'una articulació de forces polítiques a nivell dels Països Catalans. Aquesta perspectiva autodeterminacionista podria dur EU del País Valencià a constituir-se en un partit polític realment independent de tots els altres, i això facilitaria enormement la cooperació amb ERC.

b. En segon lloc, perquè ERC no està per ajudar a decantar la balança, al Principat, entre Pujol o Maragall. D'alguna manera, ho va expressar amb contundència el secretari general del partit, Josep-Lluís Carod-Rovira, quan afirmà que Pujol i Maragall, de fet constitueixen dues cares de la mateixa moneda.

Es va comentar un altre fet, al meu entendre fonamental: ara hi comença a

haver consciència, en el conjunt del nacionalisme català, que la Transició s'ha fet malament per a nosaltres. Fins ara, ni Convergència Democràtica ni Unió Democràtica, ni cap federació d'Esquerra Unida, no ho havien reconegut. Avui dia, aquesta idea es va estenent. De la Transició en sorgeix una Constitució espanyola que imposa la monarquia com a sistema de govern, que no reconeix el dret d'autodeterminació per a les nacionalitats subjugades de l'Estat espanyol (Galícia, Euskadi i els Països Catalans) i que prohibeix específicament la federació de comunitats autònomes. Aquest article, òbviament, està pensat per impedir la federació de Catalunya, els Països Catalans i les illes Balears i Pitiüses. Personalment, crec que aquesta federació, si haguéssim fet la transició bé, a hores d'ara ja seria un fet faria anys.

Davant la situació actual, l'opció d'ERC ha de ser, segons la conferència nacional, la de l'enfortiment del propi projecte, la d'intentar que cada dia més, catalans del principat, valencians, mallorquins, menorquins, eivissencs, formenterers, vegem en esquerra un projecte per articular un futur de llibertat, de progrés, d'igualtat d'oportunitats per a totes les persones que integren la nostra nació: els Països Catalans. Ω

Acció a favor de la retolació en català

Una quinzena de membres de la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana (CAL) es van concentrar la setmana passada davant un centre comercial de l'avinguda del Paral·lel de Barcelona per protestar per l'absència del català en les retolacions dels establiments d'aquesta cadena. Entre xiulets i repartiment d'octavetes es va desplegar una pancarta on es podia llegir, VOLEM L'ETIQUETATGE EN CATALÀ. Posteriorment, els membres del CAL van entrar a l'establiment i van enganxar etiquetes a tots els rètols reclamant l'ús del català. L'acció va sorprendre als parroquians i a l'encarregat del centre, que es va mostrar molest per com s'havia dut a terme la protesta. Els Joves de Mallorca per la Llengua, haurien de fer accions d'aquesta mena, que sembla que són prou efectives. Ω

ELS 7 FRONTS ON ELS PAÏSOS CATALANS HAN D'ASSOLIR LA INDEPENDÈNCIA

1. Front en pro de la formació de dirigents.
2. Front en contra de la tergiversació de la nostra història.
3. Front en pro d'una revolució pedagògica, i d'un ensenyament que no subestimi la cultura catalana.
4. Front en contra de la drogaaddicció, i de la depauperació, caracterològica, del nostre poble.
5. Front en pro de la integració dels immigrants, i del ferm rebuig dels colonitzadors.
6. Front en contra de l'imperant senequisme polític.
7. Front en pro de l'autèntica recuperació de Barcelona com a capital d'uns Països Catalans lliures.

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de L'ESTEL d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

**Feu país, família i amistat tot alhora.
DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL**

"Ja no hi ha Pirineus"

Coneguda és la històrica frase. D'acord amb el testament de Carles II, la corona d'Espanya fou oferta al duc d'Anjou, que regnaria amb el nom de Felip V. En el moment de proclamar al rei, el seu padrí Lluís XIV diu: Ja no hi ha Pirineus", frase que reproduceix més avant en Voltaire en el seu llibre "Le siècle de Louis XIV" comentant que "es la més bella pronunciada jamai per un monarca".

El dia 8 de novembre de 1700 arribava a París la notícia que el rei d'Espanya havia mort el dia 1 i que en el seu testament -que ja coneixia en Lluís XIV- havia declarat hereu de la corona espanyola al duc d'Anjou. El rei francès estava de caça i, després de sis hores de balandrejant carrossa, arribà a Versalles acompanyat de la duquessa de Borgonya i altres dames, perquè el rei de França no podia prescindir de companyia femenina ni tan sols quan anava a caçar. Se va avisar de seguida al gran delfí (1) perquè se presentàs davant son pare.

L'hereu de Lluís XIV havia estat casat amb na Maria Anna Cristina Victòria de Baviera i era "un home sense intel·ligència, d'humor molt desigual, molt peresós, increïblement silenciós, fútil i meticulós en les coses petites, completament insensible a la misèria i el dolor dels altres; dolent, seria cruel si no fos tan peresós". Saint Simón diu que "estava mancat de llums i coneixements, radicalment incapaç d'adquirir-los, molt peresós i incapaç d'elegir encertadament, estava mancat de discerniment; havia nascut per l'avoriment o la malenconia que comunicava als altres i per a ser una bolla que rodava a l'atzar impulsada pels altres, excessivament caparrut i petit en tot, absorbt en el seu greix i les seves tenebres". Sa mare, Maria Teresa d'Austria, filla de Felip IV d'Espanya, era una beneïta absoluta que volia arribar prest a les cerimònies cortesanes pensant que li prendrien el lloc si arribava tard. (2)

L'endemà, i a l'alcova de madame de Maintenon, se convocà el consell al que assistiren, entre d'altres, el gran delfí i els seus tres fills: el duc de Borgonya, el duc d'Anjou i el duc de Berry. El rei Sol agafà la mà del duc d'Anjou i va dir: "Senyors, vet aquí el rei d'Espanya. El seu naixement la dut a cenyir aquesta corona. El poble espanyol ho ha desitjat i m'ho ha demanat amb anhel. Jo els ho he concedit amb plaer, acaçant d'aquesta manera els designis de la providència. I dirigint-se a n'En Felip va continuar: Sigau bon espanyol. Aquest és des d'aquest moment el vostre deure. Però recordau que heu nascut a França per que sapigueu mantenir la unió entre tots dos regnes i amb ella la pau i la felicitat d'Europa."

Això va passar el 10 de novembre. Dia 11, l'ambaixador espanyol Manuel Oms de Santa Pau, marqués de Castellldosrius, fou rebut per Lluís XIV i per l'encara duc d'Anjou. El marqués va pronunciar un discurs en castellà que fou entès pel rei francès, però no pel futur rei espanyol, que no coneixia aquest idioma i que, amb dificultats, parlava al final de sa vida, encara que en l'ambient familiar sempre se va expressar en francès. En el discurs el marqués digué: "Vet aquí un dia feliç, aviat partireu cap a Espanya en un feliç viatge, doncs els Pirineus s'han enfonsat."

Com veieu, ningú va dir "ja no hi ha Pirineus", aquesta frase del marqués de Castellldosrius li assembla molt. No la va pronunciar Lluís XIV ni tampoc l'ambaixador espanyol. Qui la pronuncià doncs? Ningú. La frase en qüestió va aparèixer escrita l'endemà en el "Mercure de France", una espècie de diari oficial de l'època. La frase, doncs, no fou pronunciada, sinó escrita. I per un periodista anònim.

- (1) Així s'anomenava al príncep hereu francès, per ser-ho de la regió del Dofinat.
- (2) Les parrafades entrecomilles se poden trobar en el panflet de Gonzalo del Reparaz (fill): "Los Borbones de España". Història patològica de una dinastia degenerada. Madrid, Javier Morata, 1931, publicada arrel de la proclamació de la Segona República. Ω

Diari de Balears: una experiència gratificant

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL

Aquest és un fragment de la conferència pronunciada a Sóller el 2 de juny de 1997, sobre el primer any de la publicació del Diari de Balears. Miquel Ferrà i Martorell ens explica al detall de la seva dilatada vida periodística.

Ara, quan es compleix un any del neixament del Diari de Balears, la primera premsa quotidiana amb la nostra llengua a les Illes, una experiència que per a mi, com a col·laborador habitual ha estat fantàstica, potser la més gratificant de la meua vida laboral, em veig obligat a pegar una ullada als meus temps pretèrits i a fer una breu anàlisi de la meua trajectòria periodística al llarg de quasi quatre dècades. Molt d'aventura tenguem aquells començaments, quan per primera vegada vaig pujar les escales d'un edifici del carrer de la confraria de sant Miquel, a dues passes de la Plaça major de Ciutat. Allà, en un piset fosc, al fons d'un replà encara més fosc, que recordava un dels habitatges de Londres de Charles Dickens, hi havia la redacció del setmanari en forma de periòdic "El Amigo del Pueblo", del qual era director, propietari, redactor i distribuïdor el capellà, ja vell, magre i eixut, Andreu Caselles, més conegut pel capellà roig, fanàtic de la "Rerum Novorum" de Lleó XXIII, que havia copiat la capçalera del famós periòdic de la Revolució Francesa "L'Ami du Peuple" i això en els anys 50, quan tota la premsa espanyola cantava el "Cara al sol", de bon grat o per força.

El capellà Caselles em va rebre assegut a la vora de la seva taula-camilla i em mirà amb els seus ulls, ja molt gastats, on hi havia una espurna de vivor. Aleshores m'en vaig adonar. Ell era el seu periò-

dic, ell tot sol, amb les seves crisis de tossina i la seva rauxa inconformista. "Tu seràs un bon periodista" -em va dir- "ets encara molt jove, ja escrius bé i em pots ser molt útil amb els teus escrits. Però has de saber que no tenim ni un duro i que els pocs subscriptors a més dels qui compren el periòdic al quiosc, gairebé paguen l'edició de cada setmana. Tanta sort que la impremta, encara que molt vella, és meua.

El capellà Caselles que duia una sotana d'anar per casa plena de sargits i que tenia per tot llibres i papers, m'oferí aleshores dues galetes d'Inca i un trosset de xocolata. Mentre m'ho menjava de cap de dent i per tal de rompre el silenci se m'acudí de demanar-li que havia de fer peresser un bon periodista. "Has d'anar pel carrer amb els ulls ben oberts i apuntar tot allò que no t'agrada..."

La qüestió es que vaig començar a col·laborar "amoris Dei" en aquella curiosa publicació amb articles sobre les deficiències del transport, les profanacions i deficiències al cementiri, els preus intolerables de la construcció, els atemptats contra els paisatges, el mal estat de les carreteres, la denuncia als destructors del mobiliari urbà... La impremta del mossèn Caselles era la del diari "El Mercantil" de finals de segle passat, estava instal·lada al soterrani del convent de les Monges caputxines i el propi capellà, amb tinta fins a les celles, feia treballar aquella màquina ajudat per l'escola.

Passat un temps, i espaiant les meves col·laboracions, vaig passar a col·laborador al Diari de Mallorca, que dirigia aleshores el senyor Sabater, i a la revista Lluc, encara en castellà on jo escrivia una secció popular en català, en tot moment molt vigilada pel bisbat i per la censura.

Passà el temps, i de Madrid

estant, el 1965, vaig alternar els meus estudis universitaris amb diverses col·laboracions a la premsa dels estudiants, algunes revistes autoritzades i no autoritzades, en aquell prehistòric "ciclostil" i en el darrer crit de la tècnica "offset" com era el cas de la "Gaceta Universitaria". També vaig publicar alguna cosa a la "Estafeta Literària" i ja de retorn a Mallorca, el 1966, al setmanari "Sóller", fidelitat que es perllonga fins el dia d'avui, i que sigui per molts d'anys. Ja en els anys 70 es feren de cada dia més habituals les meves col·laboracions en llengua catalana a l'Última Hora.

Tanmateix aquest no podia ser el meu "medis vivendi", i menys encara quan a partir de 1969 tenia ja família pròpia. Sense deixar mai les meves col·laboracions a la premsa, en el decurs de trenta anys, m'he dedicat a l'ensenyament i a l'ofici d'escriptor amb devers trenta llibres publicats, entre novel·les, contes i assaig. Per això, quan en el mes de maig de l'any passat, se m'oferí l'ocasió de formar part de la tasca diària de fer el Diari de Balears en la llengua tan ardentment estimada, vaig sentir tot d'una que retornava a les il·lusions de quan tenia devuit anys, a la curolla periodística més engrescadora i dinàmica, a la vocació definitiva, sempre bategant i quasi sempre retallada o limitada pel tems i l'espai.

Diari de Balears, ha estat per a mi i per a molts dels meus companys com anell al dit. Quelcom que ens dona ales i esperança, la tribuna a mida, el llenguatge pràctic i suggerent. Que més es pot demanar? Evidentment, el suport dels lectors, l'atenció dels mallorquins autèntics, l'entusiasme dels qui com nosaltres mateixos estimem la nostra llengua i en la nostra llengua senten més de prop la crònica diària. Ω

N'Elisabeth Ryan, d'Anglaterra, regenta des de fa 8 anys el **Saló de Bellesa Pretty Woman** al Port d'Andratx.

Na Diana Ewans, d'Anglaterra regenta des de fa 3 anys la **Galeria d'Art Hella Maria Höffer**, al Port d'Andratx.

En Marc Vincent, d'Argentina fa 4 anys que regenta el **Taller de vases Marcos** al Port d'Andratx.

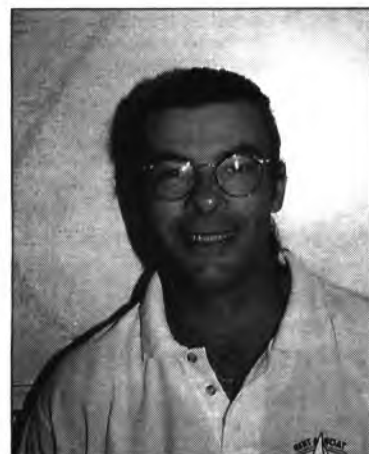
En Gonzal Morales, natural de Canàries fa 3 anys que va obrir el **Restaurat Casa Vieja** al Port d'Andratx. Recomanava el peix i el marisc fresc i la cuina gallega. És un lloc on se menja per una mitjana de 2500 ptes. a la carta.

Na Celine Pujol regenta des de fa 2 anys la **Botiga Blanc i Blau** al Port d'Andratx.

N'Antoni Saavedra, natural de la Coruña, fa 12 anys que regenta el **Restaurant Galícia** al port d'Andratx. Despatxa el peix, el marisc i el pop a la gallega. A la carta se menja per una mitjana de 2.500 ptes.

Fa 3 anys que en Joan Clar va obrir l'oficina de lloguer de barques **Prima Xarter** al Port d'Andratx. Lloga barques a motor o a vela, amb patró o sense. El patró és de la contrada i coneix els llocs més interessants de les nostres costes.

En Daniel Jimenez, d'ètnia azteca, regenta des de fa 4 anys la **Marina Yachting** al Port d'Andratx. És una oficina de lloguer de barques i iots. (En lloguen, n'adoben i en venen). Fan preus ben especials pels mallorquins, en agraïment a que els deixen fer negoci a la seva terra, diu en Daniel.

Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana

Què és la CAL? Es un moviment cívic que aplega i coordina centenars d'associacions i entitats d'arreu dels Països Catalans per realitzar un treball comú a favor de la plena normalització de la llengua catalana.

Perquè neix la CAL? Perquè cada dia són més els ciutadans i les ciutadanes que perceben un fet alarmant: mentre el coneixement de la llengua catalana avança hi ha més persones que saben parlar-la i escriure-la, l'ús social de la llengua no

progressa en el mateix ritme, sinó que reula en molts d'àmbits. Si aquest procés no s'inverteix, la llengua comuna entrarà, fatalment, en una fase terminal. D'aquí la necessitat de mobilitzar la societat catalana des del teixit que la vitalitza més directament, des del teixit associatiu.

Què es proposa realitzar la CAL? Programar accions i campanyes per impulsar un major ús social del català. Reclamar als partits polítics presents als diferents

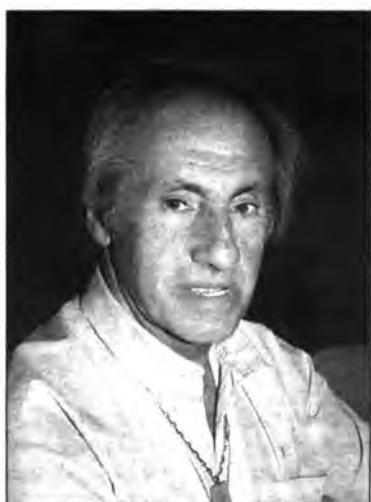
territoris dels Països Catalans noves disposicions legislatives a favor de la llengua catalana. Exigir un reconeixement públic i oficial de la unitat de la llengua catalana. Promoure una major consciència cívica que cal defensar activament el català, sobretot mentre sigui, com és ara, una llengua minoritzada al seu propi àmbit.

Adreceu-vos a: C/Rocafort, 242 bis, 08029-Barcelona-Telèfon +34 [3] 444 38 03 <http://www.cer-cat.com/lincaweb/cal>. Ω

Fa un any que na Maria Bonet ha obert la Merceria Marianisa al Port d'Andratx.

En Gaspar Alemany fa 23 anys que va obrir el despatx de Gestoria i Immobiliària Gspar Alemany al Port d'Andratx. El 95% dels seus clients són estrangers.

Na Tecla Van Rijswijk, natural d'Holanda, fa 3 anys que regenta la botiga de regals i moda UNA al Port d'Andratx.

En Mattieu Fleury de París regenta des de fa 3 anys el Restaurant Le Café al Port d'Andratx. Despatxa la cuina francesa. A la carta se menja per una mitjana de 3000 ptes. El menú en al 1500. A la foto amb n'Estev, el seu cambrer.

Tornarem a ensopegar amb la mateixa pedra?

FRANCESC CASTANY DE CASO, ESTAT CATALÀ

Encara que amb cert retard, m'agradaria explicitar un fet que em va cridar força l'atenció i que en la nostra situació revesteix la importància de la projecció del detall com a element significatiu d'un procés de descabellament global.

El passat 15 de maig, a l'Ateneu Barcelonès es va cloure el cicle històric-analític sobre la Guerra Civil Espanyola de 1936-1939. I es va cloure d'una manera fora del normal; tot passant la pel·lícula "Tierra y Libertad" de l'anglès Ken Loach amb un col·loqui posterior amb personatges que van ser protagonistes i testimonis de la guerra. L'excusa de la pel·lícula i dels convidats històrics radicava a recordar els anomenats "Fets de Maig". Aquests estan considerats com una guerra civil entre anti-feixistes en el si de la Guerra Civil que es va desenvolupar en el mes de maig del 1937. La pel·lícula va permetre contextualitzar el moment històric molt fidedignament. Ara fa seixanta anys els carrers de Barcelona es van veure immersos en una lluita salvatge entre suposats companys d'armes. A una banda, la CNT (Confederación Nacional de Trabajadores) i el POUM (Partit Obrer Unificat Marxista); i a l'oposat el PSUC (Partit Socialista Unificat de Catalunya) i ERC (Esquerra Republicana de Catalunya). Tot el sarau que es va armar entre les faccions republicanes responia a visions estratègiques diferents del conflicte. Hi havia els que volien fer la revolució i guanyar la guerra al mateix temps (cas de la CNT i el POUM) i els que creien que primer s'havia de guanyar la guerra sense més consideracions secundàries (PSUC i ERC). Al final tot va acabar com un corral qualsevol sense guanyar res de res. És simptomàtic constatar que mentre aquí portàvem una línia decididament desintegradora del bloc republicà; en el bàndol feixista es consumava el procés d'integració de totes les faccions reaccionàries. Franco va ser l'artífex moral de la unitat de tot el bàndol "nacional" estructurat a l'entorn del denominat "Ejército Nacional". Ell fou el que aglutinà la Falange, les JONS (les Juntas Obreras Nacional Sindicalistas de Ledesma Ramos) i els carlistes (requetés) en la lluita per un objectiu comú i únic: guanyar la guerra en nom d'Espanya. Si a això hi afegim que alemanys nazis i italians feixistes van organitzar logística i estructuralment l'exèrcit de Franco tindrem les claus de l'èxit dels espanyols. Basta recordar la multitud de quadres que hi ha del "caudillo" ataviat en conjunt amb diversos elements de cada una de les seves faccions: boina de requeté, camisa blava falangista i bandera jonsista en mà. Per desgràcia nostra, Franco va guanyar per dos elements fonamentals: va saber unir en la consecució d'un sol objectiu els seus ("Por Dios y por España!") i va saber

posar-se al servei dels interessos de l'Occident del moment (aliadament amb els alemanys i italians i moralment amb els anglo-americans que el veien com un mal menor enfront d'allò que realment els feia por: l'extensió de l'imperi soviètic). I també per desgràcia nostra, en el bàndol republicà es va perdre per tot el contrari: el llavors president de la Generalitat, Lluís Companys, no va saber unificar tots els republicans en la lluita per un Estat català ni va saber imposar un ordre públic que evités el poder desestabilitzador dels "revolucionaris", sobretot de la CNT i el POUM. Frederic Escofet, el militar que comandà les Esquadres de Catalunya i que fou ajudant de Companys, en les seves memòries recorda que aconsellà a Companys que "o donà un cop de puny a la taula o això se'n va en orris". Com és lògic, un caràcter desorientat i convuls com el de Companys fou incapaç de quadrar-se convenientment. Perquè s'hagués pogut fer això, de president hagués hagut de ser-hi un Miquel Badia i Capell, però aquest ja se'l van encarregar de liquidar la trama anarco-feixista materialitzada per terroristes de la FAI un 28 d'abril del 1936. Per altra banda, Catalunya es va convertir en un laboratori geoestratègic de primer ordre al ser el centre on la lluita dels diversos corrents comunistes lluitaven per l'hegemonia. Stalin, des de Moscou, ho va percebre perfectament i d'aquí el desencadenament dels "Fets de Maig" amb un final tràgic en l'assassinat d'Andreu Nin (del POUM). Nin molestava a Moscou perquè buscava la unitat de totes les faccions comunistes i això se succeïa quan es començava a preparar l'acord Ribbentrop-Molotov entre nazis i soviètics. La internacional comunista es va sacrificar en nom del repartiment de poders entre potències. És a dir, tots els "revolucionaris" van ser sacrificats com a homes de palla pel que se suposava gran pal de paller que era la Unió Soviètica. En el fons, els moviments de Stalin poden ésser considerats sense temor a equivocar-se de contra-revolucionaris. Aquesta actitud deixava el bàndol republicà sense padrí internacional enmig d'un entorn on les èlits democràtiques occidentals no mogueren un dit a favor de la República tement-se l'establiment a Espanya d'un estat soviètic. En definitiva, la nostra causa fallà per manca d'un Macià o un Badia i per no haver sabut percebre que a l'Europa occidental, industrial i burgesa, no hi cabia una segona Revolució d'Octubre. Això senzillament era una quimera que finalment ens portà al desastre absolut. No es va saber valorar convenientment un dels principis immutables de tota diplomàcia: "Pensa estratègicament, no emocionalment" ("Think strategically, not emotionally"). Tampoc es va saber valorar la necessitat d'un lideratge ferm. La bajanada supi-

na que representa el pensament que diu que "allò important són les idees i no els homes" no és res més que la constatació del perquè es va acabar col·locant de president un Companys i amb ell la manca d'objectiu i la instal·lació del desordre.

Us penseu potser que la independència de Txetxènia s'hagués pogut fer sense un Djohar Dudàiev o un Aslan Maskhàdov? Txetxènia és independent, o quasi de fet, gràcies a aquests dos imprescindibles que van saber donar objectiu (Txetxènia lliure i independent), unitat (disciplina única de totes les faccions txetxenes al comandament militar del tàndem general Dudàiev - coronel Maskhàdov) i estratègia (Rússia només es pot vencer militarment a través d'una potent guerra de guerrilles i en una conjuntura crítica i desmoralitzadora). A partir d'ací el lideratge se n'encarregarà de la gestió tàctica d'aquests tres imponderables essencials (és a dir, lideratge de Dudàiev i Maskhàdov de deixar a mans de líders tàctics, com el guerriller Basàiev, plena autonomia d'acció sobre un context tàctic àmpliament delimitat i detallat). Aquesta és la lliçó txetxena. Més útil, si cap, quan el nazi-soviètic Vladímir Zhininovsky diu que el poble que psicològicament s'assembla més al rus és l'espanyol. De fet, el rus només certifica el que fa molt de temps ja sabíem els catalans. És així que els txetxens es van aplicar a fons la màxima de Thomas Hobbes que "els pactes sense espasa no són sinó paraules"; derivada d'aquella essència hobbsiana que diu que "l'home és un llop per a l'home" (homo homini lupus). I si bé els catalans sempre hem entès que l'home és sobretot civilització i estímul, no ens aniria gens malament complementar aquesta visió amb un apèndix hobbsià adaptat a assegurar la nostra supervivència nacional: "L'home espanyol és un llop per a l'home català".

I és precisament en la qüestió nacional on es donà el conflicte en el col·loqui sobre els "Fets de Maig" de l'Ateneu Barcelonès. Aquest estava compost per quatre representants dels corrents més destacats del moment: Josep Planchart d'Estat Català, Heribert Barrera d'ERC, Víctor Alba del POUM i un representant de la CNT del qual no recordo el nom, ja que s'hi va presentar a l'últim moment. El conflicte es donà perquè els dos primers reflectien el conflicte des d'una perspectiva nacional (lluita d'ètnies) i els altres dos des d'una perspectiva social (lluita de classes). El punt més àlgid, però, fou la refrega dialèctica entre el representant d'Estat Català i el cenetista a resultes del tema de l'assassinat dels germans Badia, perquè tots els membres de la FAI (els faifalagistes els hi deien) eren militants de la CNT. La majoria de l'aforament de

l'Ateneu aplaudia les intervencions del d'Estat Català, mentre una minoria (que anava des de l'intel·lectual marxista fora d'ona fins l'anarca-okupa de cabells virolats) aplaudia el cenetista. És simptomàtic constatar que el punt de greuge del tema residís en la història d'un home. I és que són les històries de certs homes els que ens fan anar cap a un camí o cap a un altre. O en paraules del psicòleg Muñoz-Espinalt: "En el terreny de les ideologies és més important la psicologia dels homes que les executen que no la densitat filosòfica de llurs arguments". En tot cas els Badia es convertiren en l'estrella no convidada del col·loqui. Per l'ambient flotava una impressió: Com haurien anat les coses si en Miquel Badia hagués reeixit? Aquesta és la pregunta per entendre com s'haguessin pogut evitar els "Fets de Maig" del 1937. Nobstant, a l'acabar l'acte i encara maleïnt la mala fe de la que feu gala el cenetista, vaig sortir al carrer camí cap a casa i coincidències de la vida feia poca estona que s'havia acabat l'acte d'homenatge al Barça per la conquesta de la Recopa d'Europa a la Plaça Sant Jaume. En aquell moment passaven un grup de noies, avitllades amb senyeres i símbols barcelonistes, i al passar pel costat d'un grup de nois, també avitllats de la mateixa manera, els cridaren: "Visca el Barça!". I un dels nois els contestà: "I visca Catalunya!". Llavors tots es posaren a cantar un sonor "Visca Catalunya Lliure!". Aquest jovent en conjunt no devia tenir pas més de divuit anys. Això em va tranquil·litzar i il·lusionar. El futur dels pobles sempre està en mans dels joves i llevats dels tòpics cosmopolites (el comunisme) i de les carrincloneries provincianes (l'espanyolisme), ens permet que Catalunya encari el futur lliure i independent que desitja. Aquesta vegada, més que mai, no ensopegarem amb la mateixa pedra. Es constata la sentència de l'historiador Ferran Soldevila, apareguda en el seu article "Fe en Catalunya" (Revista de Catalunya, març 1938): "Sigui la que es vulgui l'eixida d'aquesta guerra, no serà la de la mort per a Catalunya, si cada català, o almenys els millors, saben enfortir la fe en ells mateixos i ofrenar-la a la resistència i a l'acció patriòtica. Perquè, en el fons, la mancança de fe en la pàtria no pot ésser, especialment en homes assenyalats, sinó una manifestació de l'íntim fracàs. Mai l'home de vàlua essencial no pot caure en una semblant aberració. Mai l'home de veritable vàlua no pot perdre la fe en la seva pàtria mentre no perdi la fe en ell mateix, perquè ell mateix és la pàtria: molt més que tots els mediocres o pusil·lanimes que el volten".

Aquest jovent, doncs, és la millor confirmació de la realitat social del país (històrica i present) i del futur que vindrà. Ω

Els Països Catalans i el Tractat d'Utrecht

JAUME SIMONET I BORRÀS

Aquests dies, tothom ha pogut llegir en els diaris de Ciutat que el Ministre d'Afers Estrangers, Abel Matutes, ha proposat a la Gran Bretanya la co-soberania anglo-espanyola sobre el Penyal de Gibraltar durant cent anys i que una vegada complert aquest termini, l'enclavament passi a dependre totalment d'Espanya, al·legant que el Tractat d'Utrecht de 1713 havia perdut la seva vigència.

Poca memòria té el Ministre del Govern espanyol quan només parla de l'article 10 del Tractat i no diu res dels altres articles ni del Tractat en si, ni de perquè el primer rei borbó, Felip Vè, va entregar Gibraltar als anglesos, a canvi de poder usurpar la sobirania dels Països Catalans i les seves institucions. Des d'aquell moment la nostra nació passa a regir-se per les lleis castellanes que Castella li imposà, en una claríssima aneixió de la Nació catalana a Espanya.

Per fer front a la invasió de les tropes castellano-franceses (en la Guerra de Successió), els Països Catalans reberen l'ajut d'Anglaterra, segons el contracte entre Catalunya i Anglaterra: "El rei, doncs, i pietós ànim de la sereníssima Reina d'Anglaterra, compadida de la molt noble nació espanyola i en particular de la inlicita nació catalana, s'ha dignat en plena autoritat delegar en Mitfort Grow..., per contractar, convenir i firmar una estreta aliança i amistat entre la Corona d'Anglaterra i el molt il·lustre i preclar Principat de Catalunya". Els capítols que les parts contractats convingueren són les següents: 1) L'il·lustre Mitfort Crow promet i assegura que, a fi de facilitar i ajudar els naturals i habitants del Principat de Catalunya, li entregará l'efectiu de 8000 infants i 2000 cavalls poc més o menys. 2) Promet que es desembarcaran també fusells per armar els naturals que no tinguin armes. 3) Mitfort Crow promet i assegura que la sereníssima Reina pagará realment i efectivament els 6000 homes armats que seran efectius per unir-se a les tropes del regiment de cavalleria i infanteria. 4) S'ofereix i es compromet ara i en qualsevol cas tota la seguretat i garantia dels privilegis i lleis de Catalunya no sofriran el menor canvi..."

A canvi, emperò d'importants cessions dins el Tractat d'Utrecht, entre elles l'entrega de Gibraltar i de Menorca per part d'Espanya, les tropes angleses es retiraren.

L'afirmació del Govern espanyol, que el Tractat d'Utrecht ha prescrit, significa tan que Gibralt

tar ha de tornar a ser espanyol, com que els Països Catalans han de ser de bell nou independents. Tornar arrera una barrina feta entre dues parts, implica retornar allò que es donaren en el pacte.

De conformitat amb aquell pacte, Espanya va cedir Gibraltar a la Gran Bretanya amb tota mena de drets i per sempre i va incorporar els Països Catalans a Espanya, igualment per un període indefinit.

Espanya no es pot beneficiar pels dos cantons. O bé Gibraltar és britànic i Catalunya espanyola, o bé Gibraltar és espanyol i Catalunya lliure.

L'article 10 del Tractat estableix: "El rei catòlic, Felip V, per aquest tractat cedeix, en nom seu i dels seus hereus i successors, a la Corona de la Gran Bretanya, l'entera i completa propietat de la Ciutat i el castell de Gibraltar, conjuntament amb el port, fortificacions i parts a les quals pertanyen, i renuncia a l'esmentada propietat, que tindrà i gaudirà per sempre..." També hi ha l'article 13 que diu: "Per tal com la Reina de la Gran Bretanya ha pressionat i insistit continuament amb el seu més gran deler que tots els habitants de Catalunya, de qualsevol estat o condició que siguin, han d'obtenir no solament un complet i perpetu oblid de tot el que esdevingué en la passada guerra (Gran Bretanya amb els Països Catalans havien defensat la legitimitat de Carles III d'Austria) i han de fruit de la completa possessió de les seves propietats i honors, sinó que també han de conservar segurs i íntegres els seus furs i privilegis". L'article 13 continua dient que, en recompensa al reconeixement de Felip V, Espanya podia posseir Catalunya i, sense pèrdua de temps, les tropes castellano-franceses invadiren primer València, a continuació Catalunya i un any més tard les Illes Balears i Pitiüses, hi varen aplicar les lleis de Castella, varen imposar la seva llengua i ens administraren des de Madrid.

El Tractat d'Utrecht, que es componia de diverses parts, fou una mesura molt controvertida. També donava a la Gran Bretanya el monopoli del comerç d'esclaus per trenta anys a l'Atlàntic.

Tot i que la Gran Bretanya no ha repudiat mai el Tractat, més bé manté que encara és tan vàlid com sempre, no era de cap manera popular al seu temps. Henry Bolingbroke, que negocià aquest Tractat, fou censurat per la seva feina i hagué de fugir disfressat cap a França. Els catalans, mentrestant, havíem d'aprendre el castellà. Ω

Na Bet Perez, natural de Calvià, fa 12 anys que regenta la **Promotora Filasa** al Port d'Andratx. Construeixen i venen cases i apartaments arreu de Mallorca.

Na Kati Koch, natural d'Alemanya, regenta la **Botiga de Moda Sita** al Port d'Andratx.

La Família Schnelle, d'Alemanya, fa 10 anys que regenta la **Botiga de Mobles Schöner Wohnen** al Port d'Andratx.

En Bartomeu Beltran, d'ascendència mancorina, fa 34 anys que va obrir l'immobiliària Beltran a l'Edifici Minaco de Ciutat. Ara fa uns quants d'anys que té sucursal al Camp de Mar.

En Xavier i na Catalina regenten des de fa 4 anys el **Bar Mig i Mig** al Port d'Andratx.

El matrimoni Hadley d'Anglaterra, fa 18 anys que regenta una oficina de lloguer de barques al Port d'Andratx. També tenen negocis d'immobiliària.

En Cristof Lescure, natural de Tolosa del Llanguedoc, fa 8 anys que regenta la **Botiga de Bussejar Mallorca** al Port d'Andratx. Amb les barques van mar endins i allà passen els seus parroquians amb escafandres pel fons de la mar.

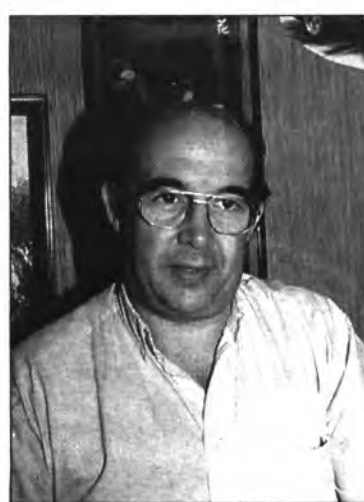
En Michael Gierutz, de nació alemana, arquitecte d'interiors, fa 3 anys que va obrir **Sa Casa Grossa** al Port d'Andratx. Ara, el dia 15 d'Agost, obrirà el Magatzem de Sa Casa Grossa allà on hi havia el cine del Port.

En Bartomeu Mateu, natural de Pollença, va obrir ara fa 28 anys l'**Hostal Vila Cati** a Peguera. Un hostal d'una quarantena de llits ocupats per alemanys.

En Jaume Pons regenta des de fa 20 anys l'**Estany nº 1** de Peguera. Son pare va obrir aquest estany fa 47 anys.

En Maties Palmer, natural d'Andratx, fa 15 anys que regenta el **Garage Custòdia** de Peguera, és una botiga de lloguer de cotxes. Son pare va obrir aquest garage l'any 1956.

En Jaume Fullana, natural d'Alaró, fa 12 anys que va obrir l'**Agència de Viatges Pafusa** a Peguera.

En Kontanstin Rederer, natural de Baviera, fa 13 anys que regenta el **Restaurant Alt Hamburg** a Peguera. El senyor Rederer és cuiner diplomati i fa cuina mallorquina i alemanya.

Els germans Gonzalez, naturals d'Andalusia, fa 2 anys que regenten la **Cafeteria la "Brasa"** a Peguera.

En David Barrull, natural de Barcelona, fa 3 mesos que ha obert la **Botiga Can Gorres** a Peguera. Té màquines de brodar informatitzades i personalitza tota classe de peces de vestir.

Na Hanna Cristensen, natural de Dinamarca, fa un any que ha obert la **Botiga de Moda Anaa** a Peguera. També té una botiga de moda a Palma Nova.

Josep Bestard i Porcel President d'Unió Mallorquina a Andratx

P. Com a anat això de l'elecció del nou comitè local d'Andratx? li demanam.

R. Els estatuts d'Unió Mallorquina preveuen que es renovin els càrrecs del partit després del Congrés nacional. El setè Congrés es va fer pel febrer i per això hem fet un comitè nou, tot i que el vell funcionava molt bé.

P. Que hi ha hagut molts de canvis?

R. Com que l'augment del nombre d'afiliats ens ha permès de fer un comitè més ample, hem pogut sumar gent i idees i no hem hagut de restar quasi res. Som els que erem i més. Juntam l'experiència i la joventut.

P. Perquè t'has presentat a l'elecció.

R. No he tengut vocació política des de la meua infantesa. Entrar a UM primer i aspirar a un càrrec directiu després ha estat fruit d'anys de reflexió. Al final, i després del canvis soferts per UM els darrers temps, vaig pensar que el lloc d'una persona amb fermes con-

viccions nacionalistes, criat dins una petita empresa familiar, havia de ser aquí, tot i que compartesc algunes idees de l'altre gran partit nacionalista mallorquí i d'altres grups independentistes. Això del càrrec directiu, et diré que si estimam Mallorca, però no feim res, de poc ens servirà. No queda més remei que fer feina si volem que se salvi la nostra economia, la nostra llengua i totes les altres coses nostres.

P. Vols dir que aniràs de cap de llista a les pròximes municipals?

R. Això ho decidirà la nostra assemblea local. Tenim al partit gent molt vàlida i haurem de veure que volem fer. En parlarem i ens entendrem.

P. A Andratx donau suport al PP i al Consell de Mallorca a un pacte d'esquerres. En això, no hi veus contradiccions?

R. Sobre aquest tema tenim les coses molt clares. UM és un partit políticament centrat que pot fer de frontissa en diverses situacions.

Allò important no és amb qui es pacte, sinó què es pacte i com es pacta. A Andratx, després de les darreres eleccions el comitè va decidir el pacte amb el PP, pacte que el nou comitè, de moment, respecta escrupolosament. Estam a l'equip de govern per tal de poder dur endavant algunes de les idees del nostre programa.

P. Quines són aquestes idees?

R. Volem allò que voldria qual-sevol andritxol de seny: millors serveis sanitaris, millors escoles, aigua corrent de qualitat per a tots, els carrers ben arreglats i parcs i jardins per a tots. Treballam per recuperar i potenciar la nostra llengua, les nostres tradicions... i ensenyar-les als qui han vingut de fora. Volem fomentar un turisme de qualitat que sia molt respectuós amb el medi ambient, que hem de conservar al límit de les nostres possibilitats. Hem de millorar els serveis que oferim als turistes si volem continuar tenint el bon nom que tenim.

P. Com veus el futur d'UM al terme d'Andratx?

En Josep Bestard i Porcel va nèixer ara fa 36 anys, es llicencià en Geografia i Història per la UIB i fa feina al restaurant que té la seva família al Port d'Andratx. És secretari de l'Associació de Comerciants i Empresaris del Port i a la darrera assemblea d'Unió Mallorquina que se va fer el passat mes de maig fou elegit president del comitè local.

R. Tenim moltes esperances i pensam que podrem seguir desenvolupant tasques de govern, inclús amb més participació de la que ara tenim. De totes maneres, el nostre és un projecte a llarg termini. No frissam. Estam a ca nostra. Ω

Ens ha traït el senyor Jordi Pujol?

En aquesta pseudo-democràcia hi ha "vuits i nous i cartes que no lliguen". Els nefastos resultats polítics d'aquestes dues dècades em generen preguntes alarmants. I, la primera d'elles és: ha estat en Jordi Pujol un pseudo-líder forjat des de l'"Imperio" amb l'única missió d'acabar de rematar Catalunya, prou malmesa pel genocidi franquista? Altrament, com és pot fer una política catalanista sense creure en Catalunya? O no es protegeix i es subvenciona des del nostre il·lustre govern aquells que volen implantar una cultura andalusina i, alhora, s'amaga a tots aquells immigrants que han abraçat la catalanitat? Si el problema més greu que té plantejat la nostra terra és la no integració de l'allau de forasters que el nazi d'en Franco desplaçà intencionadament per destruir la nostra cultura, perquè mort aquell assassí no es va posar fil a l'agulla tot destacant models de nouvinguts que plenament integrats servissin d'exemple als altres? Es que no es tenia plena confiança en la capacitat de seducció de la cultura i mentalitat catalanes? Això significa no creure en Catalunya.

Amb tot, admetem que el franquisme, mitjançant les tronades teories d'un altre botifler com en Vicenç Vives, havia aconseguit aconseguir la nostra gent fins fer-nos perdre la confiança en les nostres prò-

pies possibilitats, perquè no ens guairien el mal generat? Algú pot ser un dirigent amb mentalitat i posats d'esclau? "que no n'eren conscients? Impossible. Les tesis del professor Carles Muñoz Espinalt, creador de la Psicoestètica, han estat repetides arreu pels seus deixebles: som un poble d'esclaus!!! Són sords? Segur que no, car fan mans i mànigues per aplicar-nos, amb el millor estil del ministre de propaganda de n'Hitler -Goebbels-, el pacte de silenci. D'altra banda, com es pot parlar de "servir al país" si hom és a les ordres dels botxins que malden per exterminar-nos? Ara, en Jordi Pujol es vanagloria -AVUI del 14 de juny de 1997- del següent: "Pujol va valorar molt positivament l'acord del Congrés, adoptat en el recent debat de política general, pel qual el govern central publicarà un balanç fiscal anual on es veurà què aporta i que reb cada autonomia. Segons ell, això permetrà observar com l'aportació econòmica de Catalunya a la resta de l'Estat és la més elevada. Això és molt important per a nosaltres perquè ja estam farts que essent els qui pagam més, de llarg, ens vagin presentant com una mena d'explotadors i escanyapobres".

Es a dir, tot el que ha "aconseguit" -ja veurem si li ho fan- el Senyor Jordi Pujol en vint anys i, darrerament, en el seu pacte amb el PP,

és que se'ns reconegui amb xifres a la mà que som una colònia i un poble vilment espoliat. Això, però, no priva que C.D.C. -segons els seu darrer "document"- s'esforci a que esdevinguem una "província única" que, segons el diccionari significa "territori conquerit per la força de les armes", sinó en ser-ne tan sols "una". Voleu dir que no tenen gravat fins al moll dels ossos allò de "una, indivisible e indisoluble"?

Tot plegat demostra que és difícil ésser democrata, quan ni tan sols t'has sabut treure els tics nazis que en Franco ens engendrà. Segurament per això es neguen a convocar un plebiscit on, democràticament, els catalans puguem decidir amb els nostres vots el futur polític de Catalunya.

Voleu una més gran falsificació del concepte "servidors públics"?

En realitat, no passen de ser els majordoms d'un "Imperio" però en una època en què tothom vol viure com un "reietó", qui pot conformar-se a ésser un simple "majordom"? Tan sols un esmaperdut o un simple "home de palla", que ara es veu traït, insultat i menyspreat pels mateixos que l'encimbellaren. O no és estrany que en Pujol es pogués fer un nom en plena dictadura nazi, mentre aquells que eren, políticament parlant, els hereus d'en Francesc Macià, com el professor Josep Mª Batista i Roca o el professor Car-

les M. Espinalt van ser sotmesos a un ostracisme total, àdhuc, durant aquesta pseudo-democràcia?

Per què en cada època històrica només suren els botiflers i, els catalans de pedra picada quan són a punt de reeixir se'ns moren? És un mal fat? En absolut, som un poble decapitat i sense "caps" el cos físic i social no existeix. D'aquí que tots arremeteren aferrissadament contra el professor Carles M. Espinalt quan llançarem arreu del nostre poble la consigna: **cal formar el caràcter directiu de tres mil catalans perquè es facin càrrec dels tres mil llocs-clau i de comandament que, encara avui, ocupen a Catalunya gent que va venir a colonitzar-nos**. Val a dir que els tres mil eren una xifra simbòlica i per tant, mai assolida, però el que ningú no pot negar és que el professor Carles Muñoz Espinalt té escola. No morí pas, tot deixant aquesta terra òrfena. I ara, si els catalans ens donen un vot de confiança, podran comprovar si som o no capaços de defensar Catalunya des del nostre Parlament. I de dir les coses pel seu nom, sense esperar que l'"Imperio" ens reconegi que "por picos, palas i azadones", ens roben milers de "millones". **Joan Subirats i Soler** Membre fundador del Partit Espinaltià. Llicenciat en Psicologia per la UAB. Ω

Una circular ordena a la Guàrdia Civil que elabori informes sobre articles de premsa

JULIA RUIZ CASTELLÓ

Traduït del "Diario Levante"

La direcció General de la Guàrdia Civil ha remès una circular interna al Servei d'Informació en la que se demana al personal d'aquest departament que valori i extregui motivacions i conclusions sobre articles de premsa el contingut del qual estigui relacionat amb el cos o els seus components.

La nota interna va partir fa diversos anys -el 13 d'agost de 1996- de la secretaria tècnica del Subcomandament General d'Operacions de Madrid, però ha transcendit ara a través d'una denúncia feta pública per l'Associació de Familiars i Parents de Guàrdies Civils (AFAGC), amb seu a Nules.

En l'escrit intern, signat pel general de divisió i subdirector general d'operacions Enrique Nieva, la direcció de la Benemèrita amonesta als membres de l'organisme d'informació per no "aportar cap qüestió" a les notes informatives on s'adjunten els retalls de premsa relacionats amb el cos i els demana que informin en els seus documents d'una sèrie de qüestions, entre elles els objectius i els interessos de les persones que intervenen en les notícies periodístiques.

En concret, la Subdirecció d'Operacions exigeix que el Servei d'Informació elabori informes on han de figurar set tipus de dades, com aquestes: "grau de veracitat de la notícia o de les seves diferents parts, inexactituds en el contingut de la notícia i possibles causes, circumstàncies que justifiquen o originen els fets que relata el text de la notícia, probables objectius perseguits per la seva difusió, possibles interessos de les persones que participen

en la notícia, ja sia com a redactors, com a fonts o com han estat consultades per aquests redactors per a recollir la seva opinió, comentaris o repercussions externes i internes generades", i per últim, "quantas altres qüestions es dedueixin d'una anàlisi correcta, producte de la informació bàsica disponible i, en el seu cas, d'una imprescindible investigació que no perjudiqui l'oportunitat de la transmissió de la informació, tot això sense perjudici d'ampliacions posteriors".

N'Enrique Nieva recorda al personal de l'orgue d'informació que "de forma reiterada s'ha insistit en que aquestes notícies, segons les circumstàncies i fets a que es refereixen, han de concretar-se les novetats que aporta, opinions que mereix al Servei

i suggerències o propostes respecte a accions que convindria adoptar, la qual cosa s'omet en ocasions amb dubtosa justificació".

Contingut "coercitiu"

L'AFAGC, associació que se troba vinculada familiarment a l'Associació de Simpatitzants de la Guàrdia Civil (Asigc), ha mostrat la seva discrepància pel contingut de la circular que no dubta en qualificar de "coercitiu". "Aquestes actuacions assenyalen en la seva denúncia-converteixen una vegada més, la Guàrdia Civil en policia política, el fi primordial de la qual no és la seguretat de l'estat, sinó el de disposar d'informacions sobre persones, que ultrapassen els límits d'allò permès

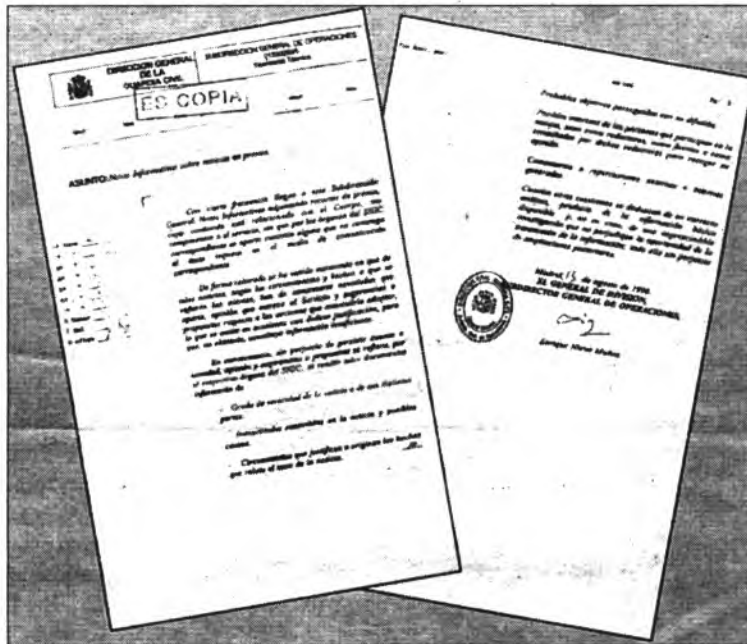
per la pròpia Constitució".

L'AFAGC considera que les exigències de la direcció general de la Benemèrita "ultrapassen els marges de la pròpia actuació policial de la Guàrdia Civil establertes en la Llei de les Forces i cossos de Seguretat per a convertir a membres del Cos en fiscalitzadors de la llibertat d'expressió". Segons aquesta associació el control al que els alts comandaments de la Guàrdia Civil pretenen sotmetre les informacions publicades pels mitjans de comunicació és "excessiu" i xoca amb la llibertat d'expressió i opinió.

Un portaveu de l'esmentat col·lectiu va manifestar a n'aquest diari que la decisió adoptada per la direcció del Cos té una finalitat "sens dubte coercitiu" pels agents que intervenen d'alguna forma les notícies. "Es demana una investigació, amb la qual cosa se pressuposa la culpabilitat de la persona que informa al mèdi de comunicació".

Aquesta Associació creu que al personal del Servei d'Informació no és competent en realitzar informes subjectius damunt allò que apareix publicat. "No són les persones indicades per valorar i suggerir accions del tipus que sien, ja que la seva opinió sempre estarà mediatitzada per la seva ideologia i, amés mai donaran una opinió lliure, sinó la que esperen que donin els alts comandaments".

Tanmateix, els associats a l'AFAGC afirmen sentir-se molestos quan compareixen davant els mitjans de comunicació ja que des de la direcció general de la Guàrdia Civil vessen comentaris "investits d'una càrrega política i emocional que no es desitjable en els temps actuals i en un estat democràtic. Ω

Còpia de la circular interna remesa des de la Subdirecció d'Operacions al personal del Servei d'Informació.

En Rafael Fernandez i en Klaus Schütze regenten el Grup Falk a Peguera. (Immobilària i assegurances).

Na Claudia Sanchez, natural de Berlín, fa 3 anys que amb en Fèlix Prats regenta la Botiga de Lloguer de Cotxes Bonsai a Peguera.

En Joan Martinez i n'Evelyne Chapert regenten des de fa 12 anys la Botiga Bricomoble a Peguera.

En Josep Martinez, natural d'Andalusia, regenta des de fa 5 anys el Restaurant Garrover (algarrobo) a Peguera. L'especialitat de la casa són els caragols a la mallorquina i les carns al caliu. Se menja i se beu per una mitjana de 1500 ptes.

El Sindicat d'Estudiants acusa a la Guàrdia Civil de persecució

Del Diari Levante-EMV 23.5.97

El Sindicat d'estudiants d'Andalusia, Extremadura i Castella-La Manxa denunciaren ahir allò que denominen campanya de donar creu per part d'efectius de la Guàrdia Civil contra aquesta organització d'alumnes d'ensenyances mitjanes des de finals de l'any passat.

En declaracions a la Cadena SER, el portaveu del sindicat estudiantil, Mirian Municio va confirmar que la Guàrdia Civil procedeix des de fa mesos a la identificació dels seus afiliats i dirigents i que inclús ha confiscat material com pancartes i tríptics utilitzats en les darreres manifestacions estudiantils, per la qual cosa se conculca el dret a manifestar-se.

En aquest sentit, responsabilitzen als distints delegats del Govern de les esmentades comunitats autònomes com a responsables dels fets, dels que deuen existir els informes corresponents.

Per a les centrals sindicals del sector de l'Ensenyança i la Confederació d'Associacions de Pares d'Alumnes (Ceapa) la denúncia efectuada al respecte pel president extremeny, Juan Carlos Rodríguez Ibarra, està confirmada, per la qual cosa s'iniciaran accions legals per tal d'aclarir aquests fets. El PSOE ha demanat la compareixença del delegat del Govern en Extremadura davant la Comissió de Justícia i Interior del Congrés. Ω

Expedientat un guàrdia per dispara a l'aire

Un guàrdia civil, que efectuà un parell de trets a la localitat basca de Guernica quan es trobava fora de servei, ha estat expedientat per falta greu. Els fets es produïren 23.5.97 a les 3'45 de la matinada, quan un dels dos guardies civils que viatjaven en un automòbil fora de servei, va fer quatre trets a l'aire. Ω

El TS condemna a un guàrdia civil de Cadis per tràfic de drogues

El Tribunal Suprem ha confirmat la condemna de 13 anys de presó per un tinent de la Guàrdia Civil per tràfic de drogues, a l'haver rebut dobles per deixar passar fins a 11 000 quilos d'haixís pel Port de Santa Maria.

L'alt tribunal confirma també la condemna de vuit anys de presó pel guàrdia civil, en situació de reserva activa, Santiago Carnerero i de tres anys per Antonio Salguero, qui revelà l'existència d'una xarxa que es dedicava a introduir importants quantitats d'haixís a Espanya.

Els fets passaren a l'agost de 1991, quan els traficants contactaren amb Carnerero, la missió del qual era "contactar i corrompre a membres de la Guàrdia Civil de ser-

vei al Port de Santa Maria mitjansant l'ofertament i lliurament de grans quantitats de doblers a fi que facilitessin el desembarcament de droga en aquest port comercial.

Carnerero va contactar amb el tinent Andrés Palomino, aleshores cap de línia del Puerto de Santa Maria, a qui entregà més de vuit milions de pessetes.

El tinent, segons la sentència, va estar present la nit del desembarcament en el port d'una important quantitat d'haixís, indicant al guàrdia de servei a la porta del moll que deixàs passar un camió conduït p'en Salguero en el que es carregà la droga.

Un altre vespre, el tinent no fou present al desembarcament de la droga, "però va adoptar amb antelació les prevencions necessàries a fi que es pogués efectuar l'operació d'un nou carregament d'onze mil quilos d'haixís, i que la guàrdia de servei al port no obstaculitzés la sortida del camió, la matrícula del qual els havia indicat. Ω

Miquel López Crespí: Premi de Poesia de la Fundació Maurí

L'escriptor de **sa Pobla** i col·laborador del *Diari de Balears*, i de l'*Estel de Mallorca* (entre moltes altres publicacions), **Miquel López Crespí**, acaba de guanyar un dels més importants premis de poesia que són lliurats al Principat. Es tracta del Premi que atorga la Fundació Maurí al millor poemari presentat al seu concurs. El jurat és format per destacats intel·lectuals principatins i el guardó comporta igual-

ment la publicació, en una editorial barcelonina, de l'obra guanyadora. El llibre del nostre col·laborador porta el títol *Les estàtues ensorrades*. Fa poc temps que Miquel López Crespí guanyava també alguns dels premis de poesia més envejats dels Països Catalans (lliurats a Alacant, Barcelona i Tarragona) amb els reculls de poesia *Hivern*, *Anyada de sang*, *Record de Praga*, etc. Els llibres seran editats per conegudes editorials de Valèn-

cia, Girona, Barcelona i Ciutat de Mallorca. L'autor de **sa Pobla** ha publicat darrerament diverses obres de narrativa, teatre, poesia i assaig. Entre els més destacats podem citar: *Els poemes de l'horabaixa* (poesia, Andorra 1994); *Crònica de la pesta* (narrativa, Girona, 1993); *El cicle dels insectes* (poesia, Edit. Moll, 1992); *L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970)* (memòries, El Tall, Ciutat 1994); *Històries del desencís* (narrativa, Moll, 1995); *Punt final* (poesia, Edit. Moll, 1995); *L'obscura ànsia del cor* (poesia, UIB 1996; *Vida d'artista* (Premi de narrativa de la Generalitat de Catalunya, Girona 1995); *Planisferi de mars i distàncies* (Edit. Columna, 1996). Algunes de les seves traduccions han estat guardonades i publicades a Madrid, Bilbao, Sevilla, València, París, etc. Entre aquestes traduccions al castellà que han rebut premis internacionals podem destacar el Premi Internacional de Literatura "Camilo José Cela" concedit a l'obra *El mecanismo del tiempo*. Aquest llibre conté -en castellà- les millors narracions de M. López Crespí que ja havien estat publicades, en la seva versió original catalana, en diverses editorials mallorquines i principatines (Editorial Moll, Llibres del Segle, Editorial Columna, etc, etc). Ω

Miquel López Crespí i l'historiador Guillem Rosselló Bordoy.

Fou assassinat Joan Pau I?

Un llibre espanyol s'ha sumat a l'ampla llista internacional d'obres en torn a un dels temes que més ha impactat al Vaticà: la misteriosa mort de Joan Pau I. Precisament per això, pel seu misteri, pel secretisme amb que fou manipulada l'informació de la seva mort, pel "corporativisme" clerical que va callar quan fou requerit inclús per les més altes instàncies seculares i per una terna de contradiccions que tothom va veure, la figura d'Albino Luciano ha estat objecte d'estudi, encara que, afortunadament per l'Església Catòlica no s'ha plantejat una investigació judicial a fons.

El llibre del capellà Jesús López, "Se pedirá cuenta", suposa la continuació dels treballs realitzats per l'autor britànic David Yallop en la seva obra "En el nom de Déu", publicada l'any 1984. Yallop fou l'autèntic pioner en indagar aquella estranya nit del 28 de setembre de 1978, quan Joan Pau I, segons les autoritats vaticanes morí d'un infart de miocardi. Yallop, a més, fou el primer en aventurar sense por, i amb un bon nombre de proves al seu favor, que el papa Luciani havia estat assassinat pel seu propòsit ferm de realitzar canvis que renovassin i netejassin de corrupció els pilars de

la catedral de Sant Pere. Es evident que no tengué temps en només 33 dies de regnat pontifici.

És obvi que la mort d'Albino Luciano es va produir en els moments de major corrupció política i econòmica del Vaticà, potser només comparable amb l'època dels escandalosos Bòrgia. Planejaven sobre la cúpula vaticana els pecats de rapinya comesos per l'Institut per a les Obres de Religió (IOR); noms com els de Michele Sindona, Roberto Calvi i Licio Gelli sorgien associats a les finances catòliques; varis assassinats (Alessandrini, Pecorelli, Ambrosoli...) de la lògia P2, a la que pertanyien rellevants bisbes i cardenals, varen seguir al de Joan Pau I en només uns mesos de diferència. I tot això, amanit amb l'estrepitosa fallida del Banc Ambrosià, el 1982 (només 4 anys després que Luciano desaparegués de l'escena política i religiosa). La situació resulta clara com el cristall, no resultava la més apropiada per a un papa entossudit en blanquejar la institució que representava.

Un signe d'honradesa que alaba al capellà López es la suggerència de la responsabilitat moral de l'actual cap de l'Estat Vaticà, Joan Pau II. La

manca d'iniciativa del papa Wojtyła ha suggerit el títol del llibre "Se pedirá cuenta".

Amb tot, hi ha preguntes que el capellà espanyol no planteja com es ara: Si durant 13 anys ha gaudit de la cadira papal que el seu antecessor deixà vacant sense quasi ocupar-la. Perquè no ha dirigit els seus esforços en la mateixa direcció del papa Luciani? Per por? Ha cedit a les pressions que el seu antecessor suportà amb estoïcisme? Perquè no destituí al temible Marcinkus i esperà més d'una dècada a que aquest presentés la seva dimissió voluntària? Per què no investigà la vertaderes causes de la mort de qui ostentava el seu mateix nom pontifici, una vegada que saltà la guspira del dubte sobre la teoria de l'infart? Perquè ha ajudat a cobrir d'oblit una de la pàgines més negres i inquietants de la ja truculenta història de l'Església Catòlica? Es que ell també era una peça de l'engranatge? Forma part del concert del silenci? Se'l suposa només una tereseta els fils de la qual estan més amunt que ell? La Història no decidirà ni jutjarà; simplement, ho oblidarà. De casos similars n'estat plens els annals. **Fonts de Documentació.** Ω

Loc@litz@dors i Cerc@dors

"No esser a Internet és no existir" s'ha transformat en una màxima que ha duit molts internautes a inserir la seva pròpia pàgina a la xarxa a pesar que no tinguin res per oferir que sigui rellevant per a la majoria dels altres esforços navegants. L'existència, així, de desenes de milers de pàgines que resulten del mínim interès, sigui pel seu contingut, sigui per la seva manca d'actualització de forma regular, han convertit la xarxa en un galliner, ja que cercar una informació determinada però de la qual en desconeixem la seva ubicació exacta es pot convertir en un procés que fa perdre els nervis al més pacient.

Per posar remei a tal desgavell han aparegut els localitzadors i els cercadors d'informació: els localitzadors solen oferir la informació ja agrupada per temes, mentre que els cercadors ens permeten localitzar una paraula o una cadena de paraules a l'adreça, el títol o el conjunt d'un document que contengui la cadena especificada. A hores d'ara els diferents proveïdors d'informació ja classificada també solen incloure la capacitat de lliure recerca.

Ara bé, si recorrem a un cercador universal per trobar informació d'abast local, resulta poc profitós fer ús dels coneguts yahoo, altavista, wiredsource, lycos, excite o infoseek (tots segueixen el model www.nomdelcercador.com). Pel que fa a les pàgines que són en català o bé contenen informació en la nostra llengua, resulta recomanable recórrer a algun dels cercadors dissenyats específicament per a aquesta funció.

Us recomanem les següents adreces per començar a veure que hi ha per ca nostra: vilaweb.com/sapobla/ www.cercat.com/lincaweb/ www.ole.es/Paginas/ www.xarxaneta.org domini-ct.org/c3/perso.wanadoo.fr/catnet/ www.uib.es www.wmaster.es/uep/ www.portal.com/internauta/

D'entre aquestes, possiblement sigui vilaweb la que ofereix majors prestacions en relació al conjunt dels Països Catalans, si bé sempre val la pena fer una ullada a lincaweb o a ole. L'adreça de vilaweb podria fer pensar que la informació arriba des de sa Pobla, mentre que la realitat és que us trobareu amb una pàgina pràcticament idèntica amb la que presenta www.vilaweb.com, però amb l'afegit de notícies relatives a sa Pobla o a Mallorca en general.

D'abast més reduït i, per tant, també amb una informació territorialment més precisa són catnet (Catalunya Nord), xarxaneta (País Valencià), uib i uep (Illes Balears i Pitiüses).

D'un contingut més "combatiu" en els àmbits dels moviments socials (ecologisme, antimilitarisme, feminisme, etc) o de la política nacionalista són xarxaneta (des del País Valencià) i ct.org, on trobareu informació sobre diferents campanyes i recursos de la xarxa.

Per a qui desitgui una informació variada sobre diferents temes però que no cerqui res en concret (estil tastaolletes) li pot interessar passar-se per internauta.

Remenau i triau.

Josep Serra. serra@balearkom.es Ω

Els refranys de "Tirant lo Blanc"

En llegir la famosa novel·la valenciana **Tirant lo Blanc**, que segons en Cervantes, és "por su estilo el mejor libro del mundo", crida l'atenció del lector la relativa freqüència amb què apareixen usats els refranys i sentències populars.

Unes vegades l'autor manifesta expressament el caràcter aforístic de la sentència, introïint-la amb frases com aquestes: "sentència és comuna que..."; "sabuda cosa és que..."; "per ço se diu aquell refrany vulgar..."; "Diu el proverbi que..."; "bé sabeu aquell exemple vulgar que diu..."; "Tostemps he sentit a dir que..."; "diuen en Calàbria que..."

Altres vegades no declara que es tracti d'aforismes o proverbis, però s'endevina el caràcter de tals, sia de forma rimada, sia per llur concordància amb ben coneguts refranys catalans o d'altra nació.

Hem anotat en el Tirant més d'una quarentena de refranys, que copiam a continuació amb indicació del capítol on cadascun apareix:

- "Amor de luny e fum d'estopa, tot és u". (Cap.4).
- "¿Què val al moro la crisma si no coneix el seu error?" (Cap.4).
- "Lla on no ha erra, no fretura demanar perdó". (Cap.19).
- "Totes coses estan bé en boca de dona". (Cap.19).
- "Per natura caça ca". (Cap. 23).
- "Tan val l'hom esser lloat de mals hòmens, com esser lloat de males coses. (Cap.59).
- "La ventura, cascú la's procura". Cap.59).
- "Tot l'esforç de les dones és en la llengua".(Cap. 68).
- "Mudant l'edat, muda's ventura". (Cap.86).
- "Amor que prest és vençuda, més prest és perduda". Cap.86).
- "La pròpia sang no es pot tornar aigua".Cap.89).
- "Lla va la llengua on lo cor dol". Cap.96).
- "Més val estar sola que amb mala companya". (Cap.96).
- "Qui dóna a l'ase pitral e al grosser cabal, perd la glòria d'aquest món". (Cap. 96).
- "Molt parlar nou, e molt gratar cou". Cap.97).
- "Del mal que hom té por, d'aquell om se mor". (Cap.97).
- "Amb la raó de mon compare m'en vaig". Cap.100).
- "Lla on se fa foc, fuma ha d'eixir". (Cap.106).
- "Mal vull al mal, com ve en temps de bé". (Cap.111).
- "Qui bé està, no's cuit de moure". (Cap.117) (Qui està bé que no se mogui).
- "Qui seu en pla, no ha d'on caure". (Cap.117).
- "Qui a molts serveix, no serveix a negú". (Cap.123). (Qui molt abraça, poc estreny).
- "No dóna qui ha, mas qui està acostumat". (Cap.131).
- "En temps de guerra s'hi requiren armes, que en temps de pau no hi cal ballestes". Cap.131).
- "Segons canta el capellà, li respon lo escolà". (Cap.136).
- "Qui mal vol oir, primer l'ha de dir". (Cap.139).
- "Qui pare ha de jutge, va segur al plet". (Cap.145).
- "Donar als mals perquè bé; donar als bons perquè no diguen mal. (Cap.147).
- "Qui conte sens l'hoste, dues voltes ha de comptar". (Cap.164).
- "De bon fruit ix bon fruïter, e de virtuós cavaller jui vertader". (Cap.170).
- "Qui mercè no ha, mercè no deu trobar". Cap.194). Ω

Biblioteca Pública de Mallorca

Des del propassat 22 de maig, es pot accedir a través d'Internet als catàlegs automatitzats de les biblioteques públiques de Maó i de Ciutat. L'adreça és la següent: <http://www.mcu.es/bpe.html>

En aquest moment, hi figuren un total aproximat de 27.00 registres. Juntament

amb aquestes biblioteques, hi figuren els catàlegs de 41 biblioteques públiques de l'Estat espanyol.

Així mateix, ha entrat en funcionament un servei de consulta a través d'Internet del Catàleg col·lectiu del patrimoni bibliogràfic espanyol, amb l'adreça següent: <http://www.mcu.es/ccpb/index.html>. Ω

La bellesa

"Estareu vós d'alabaust en figura, treta del viu; imatge d'Elena, en lo quart dit tenint un esmaragda, i en l'altra mà un ram d'agnus castus, sobre la qual planyerà una tortra; e dirà el mot, escrit sobre verds lliris: "Si per algú virtut se degué perdre, sols per vós io la volguera rompre; però lo mal no es deu jamés concebre per esperar que algun bé en puga nàixer". ("La sepultura", Joan Roís de Corella, mort el 1497, València, el darrer gran poeta del nostre segle d'Or):

"La bellesa és una meravellosa combinació de pena i joia, és allò invisible que veus, allò I determinat que copses i allò Mut que pots oir. És el sanctasanctòrum que comença en tu mateix i acaba molt més enllà de la teva imaginació terrenal".

"La bellesa no és troba pas al rostre: és una llum al cor".

"Déu ha ficat dins els vostres cors una torxa que resplendeix de saviesa i bellesa; és un pecat d'extingir-la i soterrar-la dins les cendres".

(Kahlil Gibran, poeta libanès, s. XX).

"En admirar la bellesa d'un crepuscle, o la lluna, la meua ànima roman a vessar d'adoració al Creador".

"L'home ha de triar entre aquestes dues vies: cap amunt o cap avall, sobretot quan li és bellament presentada".

(Mahatma Gandhi, 1869-1948, el gran separatista).

"Com anell d'or en morro de porc és la bella dona però sense seny".

(Rei Salomó, cap al 1.000 a. C., a Proverbis 11:22).

"Ta bellesa i formosor no han mester de comparances,

com al sol dels cels no calen joiells".

"Beneïda ha estat la terra que tu habites i beneïts els qui hi viuen, car s'hi instal·la Benaurança.

Ses pedres són perles; roses els seus cards; ses aigües, mel; sal pols, gris ambre".

(Ibn Hazm de Còrdova, poeta aràbigu-andalusí, 1022 d.C. Xàtiva, La Costera).

"Qui és aquesta que guaita com l'aurora, bella com la lluna, resplendent com el sol impressionant com un exèrcit amb les banderes alçades?"

(Rei Salomó, Càntic dels càntics 6:10).

"Amor", digué l'amic, "jo viui un bell castell que era molt lleig car era d'un cavaller que ab aquell castell feia molt de mal. E viui un bell cavall, però era lleig car era de males costums..." "¿jo viui un bell llibre on un fals jutge llegia, lo qual llibre era lleig per la vileia de son senyor, qui poc en lo llibre entenien".

"Amor", digué l'amic, "la mar és bella, car és gran e conté molts peixos que són bells e grans. E la terra és molt bella, car és gran e vestida e ornada d'arbres, herbes, aigües, plans e muntanyes, ocells, bèsties, homes, castells, viles e ciutats..." "¿Quan serà aquell temps que lo món fos tan bell per costums com és bell per les belleses naturals de les criatures?"

("Arbre de filosofia d'Amor", Ramon Llull, 1235-1316).

"La fosca bellesa de Justine, habillada de vermell sang, resplendia plena entre les icones, i semblava de complaure's en la penombra de les espelmes com si l'absorbís per reflectir-la a la llum de les seves joies bàrbars".

("Balthazar", del quartet d'Alexandria, Lawrence Durrell, escriptor anglès).

"Vols adornar ta cara? No ho facis pas amb perles, sinó amb modèstia i honestat... l'ornament de l'almoïna i la modèstia allunya tota mala sospita... la natura no dóna mai tanta formosor al rostre com l'afecte del qui la contempla. I no hi ha res com la modèstia i l'honestat que exciti l'afecte. Però si la dona és bonica, però el marit no sent un bon efecte envers ella, serà com si la veiés més lletja que les altres. Si, en canvi, una altra no és tan bonica, però és plaent al seu marit, aquest la tindrà com si fos la més bonica..."

"Quant a la bellesa física, és impossible que el cos, un cop s'ha enlletgit i ha perdut la formosor primera... torni novament a la seva esplendor. Car s'ha esdevingut segons ordre natural i per ço és impossible de recobrar l'esclat de bellesa d'abans. Però, pel que fa a l'ànima, això és possible, si ho volem, gràcies a la inefable bondat de Déu. L'ànima, un cop sollada i caiguda en la lletjor i la vergonya a conseqüència dels nombrosos pecats, pot tornar tot seguit a la bellesa primigènica si mostram una profunda i autèntica conversió".

"Aço és just el que pretén aquella agosarada petició (de Moisès a Déu) que traspassa els límits del desig: poder gaudir de la bellesa no a través d'emmirallaments o llambregades, sinó cara a cara. I la veu divina atorga aquesta petició... mostrant en breus mots un insondable abisme de pensament. La magnanimitat de Déu atorga certament que es compleixi el que desitja, però li anuncia que el seu desig no se li acabarà ni arribarà a la sacietat".

(Gregori de Nissa, a la Capadòcia, Asia Menor, 335-395 d.C. en "Vida de Moisès").

"Guai de la corona de supèrbia dels ebris d'Efraïm, i de la flor pansida de la bellesa de la seva glòria, estesa damunt la vall fèrtil de fartaners, de gent destrossada pel vi".

(Isaïes 28:1)

"Com ens embellirem?. En estimar qui sempre és bell. Tal com creix en tu l'amor, la bellesa s'acreeix, perquè la mateixa amor és l'ànima bella".

"Déu, bondat i bellesa en Qui, de Qui i per Qui tot és bo i bell". "Negar la bellesa és una injúria al creador".

"Si tal és la rosada d'Eil, com deu ser la font? Amarat per aquesta rosada i sospirant per la Font, digué al teu Déu: "En Tu rau la Font de la vida. En aquesta rosada el desig és engendrat: serà associat dins la Font.

("Cogitacions", Sant Agustí, bisbe d'Hipona, Nord d'Àfrica, 354-430 d.C.).

"Potser els meus lents ulls no veuran mai més el sud

de lleugers paisatges adormits en l'aire, amb cossos a l'ombra de branques com flors o fugint en galopada de cavalls furiosos.

El sud és un desert que plora ensem que canta, i aqueixa veu no s'extingeix com ocell mort; devers la mar endreça els seus desigs amargs i obre un eco feble que hi viu a poc a poc.

Al sud llunyà hi vull restar confós.

La pluja no hi és sinó una rosa entreoberta, la seva foscor, la seva llum són belleses iguals".

(Luís Cernuda, poeta andalusí exiliat a Amèrica, s. XX "Voldria restar tot sol al sud").

"Malda per capturar la bellesa, però s'esmuny de les mans... Em deixa sol un cos entre mos braços... i desistesc cansat, i em declar derrotat. Com podria palpar la carn d'aqueixa flor que sols l'ànima pot arribar a palpar?"

"El joc de les aparences fa i desfà la bellesa; l'esperit en rep una joia del reflectir".

(Lanza de Vasto, deixeble europeu de Gandhi). Ω

N'Andy Czapura, d'alemanya fa un any que ha obert una botiga de publicitat a Peguera: cartes de restaurant, cartes de visita, disseny publicitari... tot informatitzat. N'Andy va tenir aquesta botiga durant tres anys a Bunyola.

En Joan Cledera, natural d'Andalusia, fa 12 anys que regenta la **Taverna la "Bodeguilla"** a Peguera. Un lloc de trobada dels aficionats al Betis, al dòmino, i dels membres de l'Associació de Veïns de Peguera. A la foto amb el seu hereu.

En Miquel Pasqual, de Binissalem regenta des de fa 12 anys el **Forn Crois-santeria Miquel** a Peguera. A la foto amb el seu fill.

En Bartomeu Sans de Santa Maria i na Caterina Gaià de Sant Joan són els amos de l'**Hotel La Noria** i de l'**Hotel Flor d'Ametler** de Peguera. El primer dels hotels s'obrí l'any 1957. Actualment tenen 120 llits ocupats per alemanys, suïssos i xecs.

Nació catalana? mallorquina? pollencina?

FERRAN LUPESCU

¿Què és aquesta curiosa història del **Balearisme** que impulsen avui les classes dominants mallorquines, precisament en un període en què la consciència de la catalanitat comuna a principatins, valencians, il·lencs, etc., comença a créixer entre els mallorquins de peu?

Caldria fer una mica de memòria històrica i apuntar, d'antuvi, que, ja a principis de segle, la consciència de tots els territoris catalanofons constitueixen una única nació, tenia els defensors més fermes i conseqüents entre els intel·lectuals progressistes mallorquins, com Gabriel Alomar, o valencians, com Carles Salvador. Aquesta consciència desalienadora fou represa en els anys seixanta, gràcies a l'impuls de pensadors d'un valor cívic tan exemplar com el valencià Joan Fuster. El conjunt de la nació catalana era anomenat, llavors, **Països Catalans**. Aquesta percepció desalienadora, alliberadora, ja era majoritària entre la intel·lectualitat del país en el moment de la mort d'en Franco. I cada cop implicava sectors més amplis de les classes populars. Tots els partits actuant al nostre país (tant els autòctons com els estatalistes) hagueren de posicionar-se davant la "qüestió Països Catalans"; i fins les postures més reticents reconeixien els "Països Catalans" com a unitat lingüístico-cultural. Tot plegat no quedava sobre el paper, sinó que tenia múltiples manifestacions palpables en la vida quotidiana. Per posar un exemple summatment significatiu, i alhora poc conegut: a les alçades del 1978, entitats tan poc sospitoses de "pancatalanisme" com bancs de la Ciutat d'Alacant enviaven exemplars de totes llurs publicacions a la Biblioteca de Catalunya (Barcelona), per la senzilla raó que consideraven que aquesta biblioteca era la biblioteca nacional que els corresponia.

Amb el triomf de la reforma postfranquista, emperò, el concepte de Països Catalans fou llençat al poal de les escombraries de la història 1 juntament amb tantes i tantes reivindicacions populars que havien presidit la lluita contra la dictadura feixista. Hom prohibí la federació entre comunitats autònomes. Hom impulsà l'aïllament entre les diverses regions històrico-fàctiques (Principat, País Valencià, Illes, etc.). Hom promocionà maniobres suïcides tipus gonella... Tot plegat, no pas perquè el projecte de "Països Catalans" manqués de base real o no resultés viable (hom havia evidenciat tot el contrari, precisament); sinó perquè la reunificació de la nació catalana (ni que fos sense independència) era absolutament incompatible amb els interessos del nou règim demoburgués espanyol sorgit d'una reforma que es basava en la conservació d'allò que es essencial per a l'Estat: l'explotació classista i l'opressió nacional.

Les classes dominants s'han instal·lat plàcidament en aquest **status quo**; i és en tal context que cal entendre l'actual balearisme, el qual, fins i tot en el nom, resulta un artífici alineant 2. Es tracta de jugar amb el sentimentalisme popular per tal d'assegurar-se cotes de poder al si de l'Estat, alhora que hom vacuna la gent contra el funest desvetllament de la consciència nacional.

Amb tot, hom podria dir: les classes dominants ens volen enganyar amb tot això del "balearisme"; bé, però, de tota manera, No és cert que existeix una especificitat mallorquina, de contingut popular, que no té per què anar vinculada necessàriament amb el Principat ni amb València? Pel simple fet que mallorquins, principatins, valencians, etc., parlem la mateixa llengua, hem de considerar-nos membres d'una mateixa nació?

Aquests sí que és un plantejament digne de discussió. Jo haig de limitar-me a dir-hi la meua. I haig de començar tot advertint que la meua aproximació teòrica al fet nacional, pel que fa a aquest aspecte, és molt personal, i no és compartida universalment pels especialistes. Jo consider que l'existència d'una nació és un

fet objectiu, i que hi ha una nació allà on hi ha una comunitat lingüística que viu sobre un territori propi. I, això, independentment del fet que els propis membres de la nació en tinguin consciència o no; perquè pel mig hi ha un element anomenat alienació nacional, activament promoguda per l'Estat opressor.

En el nostre cas, endemés, tenim una munió de raons històriques 3, així com de realitats actuals ara mateix, que pledegen a favor de l'existència objectiva d'una única nació catalana estesa se Salses a Guardamar, de Fraga i el Carxé fins a Maó i l'Alguer.

Tot i així, acceptem per un instant, com a hipòtesi de treball, que els segles de manca d'unitat estatal, de (relativa) desconexió intraregional impulsada pels estats opressors, etc., que tots aquests factors, en definitiva, haguessin fet cristallitzar diversos pobles diferents al si de la comunitat lingüística catalana; es a dir, pobles diferents però que compartien la mateixa llengua catalana i la mateixa base cultural: els pobles "català" (principatí), valencià, il·lenc (que ara volen anomenar "balear") etc., etc. 4. Bé. Fins i tot en tal cas hauriem d'optar entre ésser tres, cinc o vint-i-dues miniètnies mancades de poder, descoordinades entre si i submises separatament a potències estrangeres diverses; o bé confluïr en una única nació catalana que, en termes europeus, fóra una país mitjà per superfície (prop de seixanta mil quilòmetres quadrats) i per població (deu milions i mig d'habitants), així com un membre de la comunitat internacional que caldria tenir en compte per la seva potencialitat socioeconòmica i la seva dinàmica cultural.

L'opció, ben volguts compatriotes, és nostra.

1 Avui, fins i tot hi ha autoproclamats "científics" -per bé que d'una honestat intel·lectual si més no qüestionable- que desqualifiquen alegrement fins i tot la possibilitat d'existència d'uns "Països Catalans", amb l'ostensible menyspreu que donen les poltrones institucionalitzades.

2 En efecte: Balears fou el nom donat pels romans al conjunt de Mallorca i Menorca (sense les Pitiüses); i la denominació es perdé amb l'Imperi. El terme rescatat de les tenebres de la història en el segle XVIII, com a imposició imperialista despersonalitzadora, del conqueridor borbònic. I no ha estat usat popularment mai, ni pels propis il·lencs ni per la resta de catalans (entre els principatins, per exemple, tradicionalment tot il·lenc era anomenat "mallorquí"). La raó que balear, terme artificial, no hagi quallat entre el poble, probablement es degui a les raons que apuntava el gran Joan Francesc Mira en el seu valuós treball **Introducció a un país**: "La gent peninsular té el mal costum de mirar-se les Illes com si fossin un conjunt del tot homogeni. Cosa ben falsa: Menorca, Mallorca i Eivissa tenen cadescuna una personalitat pròpia tan acusada almenys com la de cada regió continental dels Països catalans". I: "en el cas de les Illes, potser que la unitat "regional" del conjunt no vaja molt més enllà del fet de ser totes elles illes i catalanes: a bandade serilles i de ser catalanes, què tenen en comú Menorca i Eivissa?".

3 Bon nombre d'historiadors, catalans i d'altres països, han subratllat el cas de Catalunya (de tot Catalunya i no merament del Principat) com a exemple paradigmàtic de l'existència d'una consciència nacional (en el sentit modern) en plena Edat Mitjana. Consulteu Pierre Vilar, per exemple.

4 Ja posats, cal dir que la delimitació i l'inventari d'aquests pobles fóra tasca titànica (a menys, és clar, que hom proclamés obertament la veritat tot reconeixent que un es limita a santificar els límits administratius establerts artífiosament pels estats opressors). Perquè, aviam: el poble "català", estaria constituït tan sols pels principatins, o també pels nord catalans? Perquè els lleidetans han d'ésser "catalans" quan llur parla és més propera a la dels valencians que no pas a la dels barcelonins? Atés que d'antuvi, no és fàcil distingir un tortosí (oficialment "català" d'un castellanenc (oficialment "valencià"), haurem de considerar que ambdós constitueixen un altre poble ("ebrenc", per exemple)? Si els mallorquins són un poble, Què són els pitiüses? Mallorquins? "Balears"? Marcians, potser? Q

Hamburguer Chrohick

Hamburg, ciutat hanseàtica

Quatre mesos després que un servidor canviés l'entranable Barcelona per a residir a la ciutat més gran del nord d'Alemanya, el cronista ja té prou experiències per a valorar plenament tots els elements orientatius que puguin ser útils tant als que ja coneixen la ciutat, com a aquells que encara l'han de descobrir. Aquest article és la introducció a un recorregut urbà que no ve recomanat a cap guia turística. És una ruta elaborada des de la comprensió del fons i l'observació de la forma. És una mirada al passat i una visió del present. A part de la pluja i el mal temps -perpetu durant bona part de l'any- un dels primers elements que se li recorda al visitant és la llegenda "Freia und Hansestadt Hamburg" (Ciutat lliure i hanseàtica d'Hamburg). De fet, avui dia, segueix essent una ciutat hanseàtica. Recordem que juntament amb Bremen i Berlín, encara que aquesta última només temporalment, Hamburg és un municipi que constitueix un "Land" federal propi dins l'estat alemany. Amb grans competències pel que fa a l'autogovern, i amb una població d'uns dos milions d'habitants, ha esdevingut la "regió" més rica d'Alemanya.

També les influències de la Hansa es deixen veure pel caràcter dels hamburguesos. Persones de talent fred i distant, no acostumen fer grans esforços per acostar-se als estranys ni per a caure especialment bé als turistes, siguin nacionals o estrangers.

A Hamburg es parla un dialecte de l'alemany molt comú a l'antiga regió de Frísia, d'on també han heretat una cuina peculiar i bastant allunyada de la gastronomia germànica tradicional.

Sense la vida cultural i política de Berlín, ni amb l'aire tradicional i típic de München (Bayern), Hamburg no deixa de ser un municipi-regió curiós dins la gran "Bundesrepublik" teutona.

La ciutat actual no és ni de bon tros tan magnífica i fascinat com en altra temps va ser. Tanmateix encara conserva cert encant. L'abundància dels seus parcs i jardins la converteixen en una de les localitats més ecològiques d'Europa. I l'ambient comercial, de treball i de lleure, li donen aquella vitalitat engrescadora que manca desangeladament a molts grans municipis.

Quan hom contempla el centre històric d'Hamburg des de l'aparcador natural que és el "Jungfernstieg", s'assaboreix l'especta-

cularitat ambiental de la integració harmònica al riu Alster en el conjunt del casc urbà. Josep Pla va publicar, l'any 1969, sobre un viatge que hi va fer: "Els des Alster són l'encant veritable d'Hamburg. Aquesta ciutat ha tingut la sort de posseir en el seu centre mateix l'element decoratiu més important que una ciutat pot desitjar: dos espais d'aigua superbs que en constitueixen el luxe suprem."

Des de la galeria que formen els "Portals de l'Alster" es pot contemplar la plaça i el nou "Rathaus" (ajuntament) que just aquest any celebra el centenari de la seva inauguració, i que l'any 1919 va ser el sagnant escenari dels assalts mortals de les forces de l'ordre públic contra els "espartaquistes" revolucionaris que s'havien atrinxerat en el seu interior. En aquesta explanada s'alça també el monument commemoratiu als 40.000 joves hamburguesos que varen morir en combat durant la Primera Guerra Mundial.

Molt a prop del consistori municipal, les ruïnes de l'antiga església de Sant Nikolai són un testimoni (si tota la ciutat encara no ho és prou) d'una de les barbàries més grans comeses contra la població civil en temps de guerra. Hamburg, com a segona ciutat d'Alemanya i amb un dels ports més grans del continent europeu, fou bombardejada incansablement entre els anys 1040 i 1945. Però entre el 24 al 26 de juliol de l'any 1943, es produí l'hecatombe quan la capital hanseàtica va rebre una incursió aèria massiva dels aliats anglesos i americans. El bombardeig sistemàtic i indiscriminat fou de tres dies consecutius -dia i nit- on les bombes incendiàries i de fragmentació varen arrasar, literalment, la localitat.

El resultat de tanta devastació irracional (l'atac anava dirigit només contra objectius civils) fou de més de 35.000 persones mortes, la majoria nens, dones i vells. Al voltant d'un 50% dels habitatges estava ensorrat, el 80% de les instal·lacions portuàries i aproximadament un 40% de la indústria destruïdes en tant sols tres dies! Tot i haver quedat fora de combat, els atacs aeris seguien produint-se fins que Hamburg va capitular davant les tropes britàniques el 3 de maig de 1945.

Però qui vulgui comprendre en un parell d'hores el perquè Hamburg és actualment la ciutat amb la renda per càpita més elevada de la Unió Europea i -per extensió- tingui necessitat de saber com fou possible l'anomenat "miracle

alemany", feria bé d'arribar-se caminant fins als marges del riu Elba i sorprendre's amb la visita de la "ciutat-magatzem" més gran del món. Es un bon aperitiu per a qui després observi l'ingent port d'Hamburg (que descarrega prop de seixanta milions de tones de mercaderia l'any) entre els edificis del moll vell -els "Landungsbrücken"- i l'entrada al subterrani túnel de l'Elba: una meravella de l'enginyeria alemanya de primers de segle. En aquest espai portuari que és ànima i raó d'Hamburg, cada any es commemora el "Hafengeburtstag" (aniversari del port) el dia 7 de maig. En aquests actes festius es recorda la concessió, l'any 1189, del dret a navegar lliurement sobre l'Elba inferior per gràcia de l'emperador Frederic Barbarroja. L'exercici d'aquest dret, amenaçat per la pirateria i les tensions socials dels seus veïns -els danesos en particular- va exigir a les autoritats municipals la inclusió de la ciutat lliure dins la Lliga de la Hansa, patrocinada per la propera ciutat de Lübeck i formada per més de 200 ciutats portuàries que cooperaven econòmicament i militar per a defensar els seus interessos. Aquest període de creixent prosperitat va culminar amb la creació a Hamburg de la primera borsa d'Alemanya el 1558.

Una zona força curiosa és el parc que s'estén entre el port, el barri de Sant Pauli i la imponent església de Sant Michel. Presidint el pujol que corona l'extens jardí, hi ha un monument de primers de segle al canceller alemany Otto von Bismarck, obra de l'escultor Hugo Lederer. L'estil de la figura està inspirat en el medieval "Roland", protector i símbol de la també ciutat hanseàtica de Bremen. Però com passa gairebé sempre amb totes aquelles obres contemporànies que es volen emmirallar massa en els precedents antics, el resultat final no pot deixar de ser grotesc. Així el "canceller de ferro" -abillat amb armadura teutona, espasa entre els genitals i escortat per dos aligots- sembla més un robot maligne d'una sèrie japonesa de dibuixos animats, que el gran estadista i creador del "II Reich" alemany que va ser.

A Josep Pla tampoc li va fer el pes aquesta escultura: "L'element més arcaic de l'espai és una gran estàtua del príncep Bismarck, que té un cap i un coll tan rodons i encorbats que els naturals del país diuen que s'assembla a un Volkswagen".

A banda d'això, la relació entre Hamburg i Bismarck va ser idíl·lica. De la seva mà, la ciutat lliure va entrar a formar part -l'any 1867- de la "Confederació d'Alemanya del Nord" inspirada per Prússia, i el 1881 es lliga definitivament al destí del nou imperi ingressant en la Unió Duanera i ampliant el Port Franc. Per aquesta raó, el canceller prussià va decidir ésser enterrat molt a prop de la ciutat que ell mateix va batejar com "der Tor zur Welt" (la porta del món).

El "Reeperbahn" -la milla més pecaminosa d'Alemanya, segons la tradició- és l'artèria que travessa el mític barri de Sant Pauli. Aquesta avinguda és una amalgama entre la refinada decadència del "Pigalle" parisi i l'amable degeneració del districte de les "llums vermelles" d'Amsterdam.

Josep Pla, que en la seva estada a Hamburg no va poder evitar passar per la "Bierhaus" hamburguesa d'aquest bulevard, ens deixà escrit: "Qui no ha vist cantar els alemanys en grup, tots suats, plens de cervesa, frenètics i esbojarrats, s'ha deixat perdre un element veritablement precís i típic del gènere humà. Després es produí la prosperitat sorprenent i ja no calgué cantar." Al "Reeperbahn" a les nits cap a dos quarts d'una, com ens recomanava la famosa cançó de Hans Albert -esdevé un d'aquells llocs divertits i canalles que només les grans metròpolis tenen. A flor de pell es troba aquella depravació existencial que justifica la diversitat del vici com a prolongació natural del cosmopolitisme. És el que el Paral·lel barceloní hauria d'haver estat si la grisor repugnant del franquisme no l'hagués escapat dels seus atributs, a través d'una moral tronada i les monstruositats urbanístiques que va encoratjar des de l'ajuntament de Barcelona -amb la cara de ciment armat que el caracteritzava- el feixista Porcioles.

Més al nord, trobem l'universitari barri de "Rothenbaum". En aquest districte, les cares rialleres i despreocupades dels joves estudiants d'aviucontrastarien amb les desgràcies de la comunitat jueva d'Hamburg, que només seixanta anys abans es veia reclosa al proper camp de concentració de "Neuengamme". Es calcula que la majoria dels 26.000 jueus hamburguesos deportats pels nazis l'any 1938 no varen sobreviure la Segona Guerra Mundial.

Al carrer Grindelhof, on hi vivia bona part de les famílies jueves, hi havia la "Talmud Tora Realschule" una de les escoles semítiques més importants del nord d'Alemanya. Actualment, l'edifici està totalment restaurat i acull l'escola universitària de biblioteconomia d'Hamburg. En el

seu interior es troba una petita exposició permanent commemorativa de l'holocaust i el genocidi contra la minoria hebrea en els foscos temps del nacional-socialisme.

També en aquest districte hi havia la seu dels membres del moviment universitari de la "Rosa Blanca", que conspirà contra el Règim nazi cometent sabotatges i intentant despertar els alemanys del fatal somni hipnòtic amb que els havia guanyat la voluntat el terrible Adolf Hitler.

Tots aquests joves estudiants i professors varen incrementar l'extensa llista de víctimes de la "Gestapo", la policia secreta del Führer.

Tanmateix, l'Hamburg actual és molt diferent del de fa 50 anys. Una ciutat nova s'ha alçat entre les runes. La població s'ha fet més rica però la gent una mica més pobre. El jove nacional-socialista intolerant d'ahir s'ha convertit en el post-comunista violent d'avui. La inseguretat ciutadana i les màfies que han establert les minories ètniques desestabilitzen momentàniament les consciències dels autòctons. Però no massa. El futbol, els espectacles opulents, els restaurants cars i el "Porsche" al garatge de casa, permeten seguir vivint sense complexos als qui pensen que sense pobres tampoc hi hauria rics. Hamburg és la ciutat d'uns i la d'uns altres. De vegades amb un municipi de façana. Cuidat i restaurat exteriorment però profundament des cohesionat en el seu interior. Qui sap si és el desesperançador "microcosmos" de la nova Alemanya i àdhuc de la futura Europa.

A pesar de tot, sempre ens quedaran les paraules del poeta Heinrich Heine, quan l'any 1823 recità: "Hamburg! El meu Eliseu i Tàrtar al mateix temps! Lloc al qual més detesto i més estimo, on em turmenten els sentiments més terribles i on, tanmateix, desitjaria quedar-me; lloc on, amb certesa, en el futur molt sovint em trobaré."

Capital de contrastos, hom pot dir que és una ciutat oberta al món però tancada en ella mateixa. A la fi, al visitant li queda el regust agre-dolç de les coses que sovint agraden i deceben alhora. Població indefinible que varia tant com el temperament dels seus habitants: segurament per aquest motiu el compositor Johann Sebastian Bach va preferir l'alegre Viena a la seva localitat natal. L'única cosa que no ha canviat ni canviarà és el clima. I és que la pluja sempre estarà present en aquesta urbs de paraigües. Hamburg sense el mal temps, ja no seria Hamburg. **Josep Mª Vall i Comaposada** Corresponsal de L'ESTEL DE MALLORCA al nord d'Alemanya. Ω

A preu fet no necessita pròleg ni López Crespí - pobler, cabells rulls, ulleres fosques, crític a uns moments de transició a l'Illa- precisa de presentació que el justifiqui

Vivim els anys setanta a una terra on sembla que els conceptes han trabucat (és més aparença que altra cosa, pensa qui escriu aquestes línies): de la Mallorca idil·líca i florejada ens hem passat a la Mallorca turística, del *how do you do?* i adlàters; a una terra, on també els taverners han arribat a les quatre regles de la matemàtica moderna: el whisky dona més rendiment que les herbes i on, de tant en tant, un "nadiu" es casa amb una sueca o danesa. Així és la vida, sempre cap a endavant, carreres i més carreres... I En Miquel López Crespí, de sobte, em demana un pròleg o el que sia -això és important, "el que sia" per a *A preu fet*.

Segur que *A preu fet* no necessita pròleg ni López Crespí - pobler, cabells rulls, ulleres fosques, crític a uns moments de transició a l'Illa- precisa de presentació que el justifiqui (i arribats a aquest punt, a les conferències comencen els badalls) davant del confús, caòtic, nebulós, revistaire i vedetista món dels escriptors. Tant l'obra com l'autor valen per si mateixos, i ell, Miquel López Crespí sap -qui no ho sàpiga que l'he llegit els seus treballs de crítica- que entre les "puestas de largo" al *Círculo Mallorquí* amb tota la càrrega de "fiesta social" o de carnaval que ha anat a menys i les presentacions clàssiques d'ordre literari hi va poca cosa. Per tant, amic lector, no hi ha presentació ni prop fer-hi.

Essent així, què pretenen, doncs, aquestes paraules preliminars? Quina és l'ambició d'aquest pròleg que voldria ser l'antífesi dels pròlegs tradicionals? En tot cas, una mena de reflexió. Ho repetiré: una r-e-f-l-e-x-i-ó. I prou.

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

A preu fet

ANTONI SERRA BAUÇA, ESCRIPTOR

Miquel López Crespí i la narrativa mallorquina dels anys 70

Cap a on ens duia la cultura literària? Què aportava de positiu, per a una comprensió crítica de la realitat -desenvolupament, estabilització o explotació d'unes classes- a Mallorca? El fet és que ara hom parla d'una nova narrativa mallorquina i que Miquel López Crespí, almenys per edat, hi pertany. Però, realment existeix una nova narrativa? Em sembla que com a conjunt és una mica dubtós. En tot cas, diria que hi ha narradors i novel·listes; però una anàlisi individual d'aquests narradors i novel·listes ens faria veure que entre ells no hi ha una forma comuna d'entendre la literatura, de valorar l'obra de creació i de definir el concepte de cultura.

No hi ha dubte que és greu crear els nostres motlles narratius a la meitat del segle XX sense conèixer, per exemple, Joyce, Faulkner, Kafka o Onetti...

Els narradors d'ara, agradi o no, cremam etapes cap a l'esdevinidor. Això ens condiciona i ens limita força. Portam a l'esquena un bagatge deficitari que ens deixaren els homes de generacions anteriors i, a més, ens hem vist obligats a descobrir autodidàcticament les cultures modernes sense punts de suport en la nostra pròpia cultura. En el millor dels casos, això ens haurà servit per entrar en crisi, la qual cosa tal volta ens faci plantejar la nostra contradicció davant el passat pròxim de l'Illa. Però cal afegir, com deia abans utilitzant conceptes de Gabriel Ferrater, que som fruit d'una cultura coixa, on la ciència i la investigació han restat a un segon terme, circumstància que representa per als narradors, per exemple, nivells d'informació deficitaris quan no de deformació i de confusió. No hi ha dubte que és greu crear els nostres motlles narratius a la meitat del segle XX sense conèixer, per exemple, Joyce, Faulkner, Kafka o Onetti, però és més greu encara que aquesta manca d'informació literària vagi acompanyada d'un quasi total desconeixement de la nostra pròpia història literària, de la no-lectura dels clàssics i, sobretot, de l'absència d'una visió coherent del nostre passat com a país. ¿Què pot aportar, doncs, la nostra cultura literària condicionada

per totes aquestes limitacions i de moltes altres més?

"Dir la veritat i denunciar la mentida" (Noam Chomsky)

La participació de l'intel·lectual -i el narrador no és un cas a part- s'ha de fonamentar, segons Noam Chomsky, en el fet decisiu de "dir la veritat i denunciar la mentida", ja que les responsabilitats que l'intel·lectual té contretes "són molt més profundes que allò que Macdonald va jutjar com a 'responsabilitat dels pobles', donats els privilegis únics de què disfruten els intel·lectuals" (4). Si és així -i jo ho crec- cal reconsiderar, ara que és hora, el nostre treball de narradors; cal enfrontar-se críticament a les pròpies contradiccions... I hem de partir amb una visió de futur de l'exacte, real, precís món en què vivim immersos dins la cultura catalana, que és el món d'una cultura literària. Aquest món, per les limitacions que hem assenyalat, és encara esquifit i migrat. Acceptam triomfalismes o realitats? Ens dedicam als panegírics o ens decidim per la crítica? Pens que a la nostra literatura -i jo no em consider aliè al fet- li manca, avui, el "sentit de la mesura" com deia Lleó Trotski (5).

Ara bé, què en sortirà de tot aquest bollit? Segurament, novel·les, contes o narracions curtes. I així surt Miquel López Crespí amb aquest primer llibre *A preu fet*; i ho fa ara, a uns moments que jo dic de transició, de recerca, d'urgències, de presses folles, on els conceptes van canviant de signe i les paraules -ah, els mots, obsessió sartriana!- necessiten aclarir. Però ens bombardegen amb paraules des de tots els costats: dreta, esquerra, centre... Per això parl de transició, ¿o es tracta de la revolta -idealista amb excés, autodidàctic- intuitiva-fruit de la decadència de la cultura literària a Mallorca?

Segur que Miquel López Crespí recordarà aquell paràgraf de l'escriptor xilè Fernando Alegria, amb qui vull acabar aquest pròleg que no és pròleg per *A preu fet*: "La coincidència ideològica d'una actitud vital i una creació estètica serà sempre objecte d'admiració, tal volta per les dramàtiques circumstàncies amb què això és aconseguit" (6). Antoni Serra, Fragments del pròleg d'Antoni Serra al llibre de Miquel López Crespí, *A preu fet*. Ciutat. Febrer de 1973. Ω

El Pi de les Tres Branques

S'aixeca en mig d'un pla com un guaita guerrer. Reposà en la seva ombra el Rei en Jaume Primer qui -potser- es va senyar tocant la seva escorça perquè li donés força per fer la Catalunya gran.

Avui ja cau, decrepit, aquest pi gegant. Els vents i feien niu, i enormes nuvolades s'hi ajocaven amb les ales plegades i ell reia, sempre verd, sempre ufanós. Més de mil anys el feien gloriós. Matussalem de reis dintre l'Edat Mitjana duia tota la Història Catalana dintre el seu cor de teia, fort i altiu i de totes les gestes tenia un record viu que el deia en l'aire amb les branques gerdes: tres branques com tres flames verdes. Tres segles en cada una i el tronc corpulent desafiant, superb, l'embat del vent.

Ara ja va caient de mica en mica, però, la Natura, sàvia i rica, fa que un xic més enllà s'aixequi un altre pi en mig del pla que també té branques i és igual, ben igual.

I el Pi de les Tres Branques així es farà immortal.

És símbol de la raça que es renova: Si li arranquen l'escorça, treu una escorça nova i encar que el malmetessin, si li resta un pinyó, germinarà en la terra la triomfal llavor i ni els homes, ni els torbs, ni els temporals podran contra les coses immortals.

Salvador Perarnau i Canal
Mestre en Gai Saber. (Súria, 1895 - Barcelona, 1971). Ω

El Barça també està a Internet

Des del passat mes de juny, el Barça està a la xarxa informàtica Internet. L'elaboració del web fou encarregada a l'empresa "Xarxa Cinet SL", i s'hi pot accedir a través de les següents adresses: www.fcbarcelona.es i www.fcbarcelona.com

L'internauta que connecti amb la pàgina es trobarà amb l'es-

cut del Barça i les paraules "Benvinguts al web oficial del FC Barcelona. Hi podran navegar en català, castellà, anglès o francès. Se pot escoltar l'himne del Barça, llegir un breu missatge del president Nuyes i escoltar una salutació d'en Guardiola (en català), Luís Enrique (en castellà) Popescu (en anglès) i Blanc (en francès). Ω

LES MANS AL FOC (IV)

L'ordre públic

PER PERE GRI

El dia de l'inspector Joan Capó es varen produir una sèrie d'incidents a la vila de Porreres, concretament davant la Casa de la Vila. A la plaça es formà una manifestació de veïns descontents amb la política de la comissió gestora, sobretot amb la pretesa substitució de l'ensenyament religiós per l'ensenyament laic. El Batle Climent Garau explicà tres dies després a la Corporació municipal les passes que havia fet, respecte a l'assumpte, i es va expressar amb els següents termes: "Degut a la manifestació pública contra el règim i les autoritats legals que es formà davant la Casa consistorial el dia que el senyor inspector de la zona va venir a resoldre el problema de locals a aquesta vila per a la substitució de l'ensenyament religiós, em vaig veure obligat a comunicar l'esmentada alteració de l'ordre públic al senyor governador, el qual sancionà amb multes a alguns dels principals manifestants. Vull fer constar que entre els capdavanters de la manifestació hi figurava el metge titular d'aquest ajuntament don Gregori Barceló, i també l'apotecari, don Joan Soler. És per això que crec convenient, comptant amb la majoria dels senyors gestors que formen aquesta comissió, suspendre'ls provisionalment de feina i de salari, al mateix temps que proposo un acord de la Corporació, per medi del qual se sol·licita a la superioritat la ins-

truïció aquests empleats de l'oportú expedient de destitució, pel fet de ser dirigents d'una manifestació en contra del règim, autoritats locals i disposicions ministerials".

Malgrat el caràcter remogut de tota la societat espanyola en aquells mesos de 1936, la comissió gestora que presidia en Climent Garau a la vila de Porreres, encara va tenir temps pel maig o pel juny, de continuar les treballs per a la construcció de l'escola i la urbanització de la plaça. El dia 30 de maig s'acordava nomenar arquitecte per a la direcció de les obres de l'escola a Enric Juncosa. També en el mes de juny s'acordava habilitar un crèdit per les obres de la plaça, i anunciar la subhasta. No mancaren, però, les qüestions referents a l'ordre públic. El dia 27 de juny, la Corporació es donava per assabentada d'una instància presentada pel guàrdia municipal destituït en la qual sol·licitava la seva reposició al càrrec. L'acord fou denegar la petició i continuar l'expedient de destitució que s'havia iniciat. En aquella mateixa sessió ordinària s'acordava també posar un anunci en el Butlletí Oficial on es fes públic que totes les persones que tinguessin comptes pendents a cobrar amb la Corporació, els presentassin en el termini màxim de quinze dies, deixant clar que serien satisfets, però explicant que passat aquest termini no es reconeixeria

altre deute.

L'activitat durant les primeres setmanes del mes de juliol va ser molt reduïda. El dia 4 s'acordava adquirir sis quadres amb el retrat del president de la República. El dia 11, el batle proposava canviar a un local adequat la peixeteria que hi havia en els baixos de la Casa Consistorial, però finalment decidí deixar l'assumpte sobre la taula. Pel dia 18 de juliol hi havia convocada una sessió ordinària que no es va poder celebrar pel triomf del cop d'estat a Mallorca: el nou secretari, Rafel Gamero, habilitat feia poques setmanes, escriví la següent diligència en el llibre d'actes: "Faig constar per la present que la sessió ordinària que havia de celebrar la Comissió gestora el dia 18 de juliol en primera convocatòria i el dia 20 en la segona, no s'ha pogut celebrar per no haver comparegut cap dels senyors de l'esmentada comissió, la qual cosa certifica". Estava passant els que uns temien i que els altres esperaven. Molts del poble s'alçaren a favor dels feixistes i els altres no pogueren fugir. Havia arribat la guerra que s'ensumava en l'ambient des de que es conegué el resultat de les darreres eleccions. Per la meua part, no calia que prenguéssim gaire precaucions. Sabia que la meua germana Cristina i el meu cunyat Jaume m'ajudarien, encara que hi havia esperances que jo pogués intervenir a favor dels meus companys republicans. A més d'homes, moriren moltes coses en aquell moment, i jo no hi vaig deixar la vida, però sí la meua vocació literària, de la que no obstant, m'he proposat parlar-vos-en. Ω

El doctor Albert Broglia, natural d'Argentina fa 20 anys que va obrir el Consultori d'Urgències Mèdiques a Peguera.

N'Ingo Alkenings, natural d'Alemanya fa 33 anys que regenta dos botigues de peixeria a Peguera.

Son en Peter Dahalen de Suècia amb el seu soci Joan Vallori de Caimari i la seva secretària Inna Backlund, també de Suècia. Regenten l'Immobilària i Constructora Calvià Invest a Santa Ponça.

La Família Sillero de Santa Ponça té com a convidada a la nina Teslem Mohamet del Sahara ex-espanyol, a la fotografia devora la monitora que cuida del grup de nins i nines Mineto Mohamet Ali.

Fa 26 anys que la família Ferrer regenta la botiga de queviures can Saca de S'Arracó. La seva padrina, na Margalida Vic la va obrir fa 75 anys. Abans era una taverna.

Chobenalla aragonesista

No estem sols en la lluita contra el nacionalisme agressiu espanyol

Chobenalla aragonesista és una organització de joves nacionalistes d'esquerra. Som joves preocupats per allò que passa al nostre país, conscients de les agressions que està sofrint i que som capaços d'ajudar a canviar aquesta situació perquè nosaltres en serem els més perjudicats.

Chobenalla Aragonesista neix a mitjans 1992, de mans de cinc joves provinents de distints àmbits de l'associacionisme juvenil, amb la idea que tots els nostres esforços per millorar aquest país no seran inútils. El temps ens ha donat la raó. En aquest quatre anys, Chobenalla Aragonesista ha passat de 5 a 350 militants; s'ha estès per gran part d'Aragó. Hem ajudat a conscienciar els aragonesos i a les aragoneses dels problemes del nostre país, i el que és més important, de que som capaços de solucionar-los.

El nostre nacionalisme no sols es preocupa dels problemes del nostre país, sinó que va més enllà i pren part activa en les necessitats d'altres pobles. Les nostres accions van encaminades

a aconseguir el fins que segueixen:

- 1.-L'autodeterminació del poble aragonès.
- 2.-Conscienciar, fomentar i desenvolupar la identitat del Poble Aragones, el seu Dret, cultura, i especialment, les seves llengües autòctones, l'aragonès i el català.
- 3.-Fomentar i dinamitzar totes aquelles activitats que suposin un procés social i econòmic pels aragonesos i en general per a tots els pobles, sempre seguint aquests criteris: a) Respectar el medi ambient denunciant i obstaculitzant el desenvolupisme agressor. b) Respectar la diversitat cultural i social del ser humà protegint els sectors socials més discriminats.
- 4.-Conscienciar sobre la necessitat de construir una societat pacífica i desmilitaritzada.

Ens trobareu a:
Gallinera, apartat 11 Ayerbe 22800
Biello Aragon-Major Tel.363459
Chaca 22700

Semontano C/Graus,6 Barbastro 22300

Els castellà es meja l'aragonès

-----Divisió política (regional o estatal)

-----Zones alguna volta aragonesoparlants s.X-XIX en que han estat castellanitzats.

L'Espanyol, llengua caníbal". "Arruix l'espanyol!"

Saragossa c/ Juan Pablo Boner, 14
Tlf. 379645

Els "espanyols més tòpics" (andalusos i aragonesos) se'ls esmunyen entre les mans als espanyolistes de pandeleta i també volen deslliurar-se de la "Viva morta", al monstruosa Espanya. Redacció. Ω

L'etiquetatge en català: cronologia

23.9.1988: s'aprova el Reial Decret 1122/1988 que obliga a etiquetar en català els productes comercialitzats a l'Estat espanyol. El decret entra en conflicte de competències amb les atorgades a la Generalitat de Catalunya.

4.11.1988: el número 238 del Butlletí Oficial de l'Estat dona a conèixer el Reial Decret 1122/1988.

17.2.1989: el lletrat Xavier Castillo i Gutierrez, en nom del Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya, promou el conflicte positiu de competències núm. 329/89 davant el Govern central perquè considera que el Reial decret, en el qual s'aprova la norma general de l'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris envasats, vulnera la competència de la Generalitat de Catalunya.

12.2.1993: la Plataforma per la Llengua comença una campanya reclamant a la multinacional Coca cola que etiqueti els seus productes en català. S'aconsegueix fer un nou rècord Guinness de caràcter clarament reivindicatiu, reunint més de 18.000 llunes de Coca cola a la Plaça de Catalunya de Barcelona que formen la frase **Etiquetem en català**. La campanya té un gran ressò informatiu del 10 al 15 de desembre i s'allarga fins a finals del 1995.

9.3.1994: el diari AVUI porta una notícia que afirma que "l'ús del català beneficia els comerços, segons les preferències dels consumidors".

Del 12 al 16 de setembre de 1994: el telèfon col·lusionador de l'empresa Coca cola rep centenars de trucades de queixa perquè no etiqueta els productes en català. Les línies queden totalment col·lapsades. La Plataforma per la Llengua ha endegat la campanya i ha distribuït el telèfon.

10.2.1995: uns quants membres de la Plataforma per la Llengua interrompen un acte al palau de la Música inaugurat pel president de la Fundació Coca cola Espanya. S'he reparteixen octavetes i s'hi desplega una pancarta demanant: "Coca cola: quan etiquetareu en català?". Una gran part del públic acull amb aplaudiments la mobilització activista.

27.7.1996: el Tribunal Constitucional pronuncia una sentència que ratifica el Reial Decret 1122/1988 i que desestima les competències assumides per la Generalitat de Catalunya. La sentència es reafirma en l'obligació d'etiquetar com a mínim en castellà qualsevol producte comercialitzat a Catalunya i trenca el conflicte positiu de competències que fins llavors havien tingut

el Govern central i la Generalitat.

29.10.1996: Joaquim Molins i Amat, en qualitat de portaveu del Grup Parlamentari Català, Convergència i Unió, presenta, per discutir-ho en el ple, una preposició no de llei sobre la reforma de la norma general de l'etiquetatge, per tal de fer possible més respecte per a la pluralitat lingüística.

20.11.1996: la Plataforma per la Llengua es manifesta a Barcelona per la Rambla de Catalunya sota l'eslògan **Volem l'etiquetatge en català** i llegeix un manifest on demana al Parlament de Catalunya que, mentre no es revocui l'article 19 del decret disposant que les etiquetes de tots els productes que es comercialitzen a Catalunya hi figuri necessàriament el català. Finalment, envia una panera buida a cada un dels 9 membres del Tribunal Constitucional que van sentenciar contra l'etiquetatge en català.

3.12.1996: la Plataforma per la Llengua fa una acció reivindicativa a la Rambla de la ciutat de Girona per demostrar la seva disconformitat amb la sentència.

22.12.1996: el "Diari de Tarragona" parla de la manifestació que la Plataforma per la Llengua va dur a terme el dia 21 a la Rambla de Tarragona a favor de l'obligació de l'etiquetatge en català.

6.1.1997: la Plataforma per la Llengua reparteix centenars d'octavetes entre els comerciants de Terrassa per demanar que s'etiqueti en català. El "Diari de Terrassa" en parla l'endemà.

18.2.1997: CiU no aconsegueix la derogació de l'obligatorietat de l'etiquetatge en castellà arreu de l'Estat espanyol. A partir d'ara, qualsevol producte s'haurà d'etiquetar com a mínim en castellà, tret dels productes tradicionals que només es comercialitzen a Catalunya.

22.2.1997: La Plataforma per la Llengua publica un article a l'AVUI el qual insta a la Generalitat i al Parlament perquè obligui a etiquetar en català qualsevol producte comercialitzat a Catalunya.

11-2-1997: l'escriptor i periodista Josep Maria Puigjaner publica un article a La Vanguardia en el qual demana a la Generalitat que respongui de manera clara i favorable a la llengua catalana en la qüestió de l'etiquetatge.

11.3.1997: surt al diari AVUI una notícia amb el següent titular: "Les distribuïdores que etiqueten en català, forçades al bilingüisme".

Abril de 1997: la Plataforma per la Llengua prepara mobilitzacions per tal que s'obligui a etiquetar en català. Ω

Vall d'Aosta

A Vall d'Aosta, situada entre França i Itàlia, és un petit país en forma de rectangle de 85 km d'est a oest per 40 de nord a sud, o sigui encara no de 3.500 km². Els seus habitants no arriben a cent mil. Dins aquest petit país hi trobem les muntanyes més altes d'Europa: Mont Blanc (4.810 m.) Mont Rosa (4.633 m.). Les agències turístiques el descriuen com un petit paradís de neus eternes i el blau. Té un percentatge de pluges dels més baixos d'Europa (670-700 mm. per any) i la vegetació és molt variada, mediterrània a les valls i alpina a les muntanyes.

La Vall d'Aosta té un altre nom, Harpetanya, que procedeix dels llenguatges primitius pre-indoeuropeus dels pobles megalítics que vivien a la zona dels Alps, Pirineus, Carpats i Caucas fa 5.000 anys. Els bascos, sembla, tenen els orígens en aquests pobles. Har, en llengua pre-indoeuropea, significa: pedra (en basc: *harr*, *harri*) Pe, significa sota i *tanie* terra habitada. La paraula Alps procedeix de l'antic mot *harpe* que significa regió sota els pics, Harpetanya significaria, doncs: País dels Alps.

Ocupada per celtas, romans i bàrbars, durant l'Edat Mitjana va pertànyer a Borgonya i més tard als franco-borgonyons, va ser ocupada pels sarraïns i finalment per la casa de Savoia (1032). L'any 1191 Tomeu I de Savoia li va concedir l'anomenada "Carta de les Llibertats Valldostanes" base del règim autònom que va tenir una època esplendorosa durant el segle XVI. L'any 1860 la Vall d'Aosta va ser anexionada a l'Estat italià, del qual va obtenir el 26 de febrer de 1948 un "estatut especial" d'autonomia.

L'economia primitiva que va sobreviure fins el segle passat era una economia agrícola comunitària combinada amb l'artesanat famós des de l'Edat Mitjana. Actualment la poca indústria existent pertany a italians i estrangers. Són molt importants les instal·lacions turístiques que no beneficien el país directament sinó tot el contrari, canvien completament les seves estructures socials: els camperols es proletaritzen i el país es desculturitza. L'any 1861 el 90% de la població activa treballava a l'agricultura. L'any 1970 només el 20%. Durant els últims deu anys s'han abandonat prop de 3.000 explotacions agràries. L'any 1969 el 6% de la població activa treballava en el sector primari, el 57,9% en el secundari i el 37% en el terciari. Però els habitants de la Vall d'Aosta només controlen el sector primari. L'any 1968 el producte nacional brut de la Vall pujava a 106 mil milions de liras. Encara no la meitat d'aquesta xifra s'invertia a Aosta i el que s'invertia era per desenvolupar el turisme i la indústria sota control italià. La població immigrant l'any 1970 era un 28,5% del total. En canvi només a París hi ha quasi 50.000 originaris de la Vall d'Aosta que s'han vists obligats a emigrar per manca de treball a ca seva.

Encara que hi hagi organitzacions que reivindiquen la llengua francesa en comptes de l'italiana, el francès tampoc no és la llengua de la Vall, ja que va ser imposat per la casa de Savoia durant la seva dominació. La llengua Harpetanya és franco-provençal i la coneixen un de cada dos habitants. A la Ciutat d'Aosta tan sols la coneix un 15% de la gent. A part dels *mas media* i l'Església, els partits italians han jugat un paper important en la italianització del país que malgrat tot prefereix la dominació francesa. L'any 1897 es creà a París la Unió Valldostana que fa els possibles per coordinar els immigrants de la Vall d'Aosta residents a França (París, Lió, Grenoble). És molt moderada en les seves reivindicacions i és dels que creu que cal oblidar el franco-provençal i reivindicar el francès. Existeix també un grup de recent creació, el Front Nacional d'Alliberament, independentista i socialista, que lluita contra "el colonialisme italià i per la constitució de l'Estat harpetà confederat a una Europa socialista i democràtica". Cal dir que aquest moviment d'inspiració llibertària ha estat molt influenciat per Frederic Krutwing, un dels primers ideòlegs d'ETA. Informe oct.1977 (Ed. la Magrana) Ω

Maastricht equival a consagrar el regne de l'especulació

L'"Europa Social haurà d'esperar", titulava en el seu editorial un periòdic de gran tirada, per a resumir els acords de la reunió de caps d'estat i de govern a Amsterdam. Els qui propugnaven una Europa Social compatible amb el Tractat de Maastricht, estan obligats a considerar que Maastricht es incompatible amb els interessos dels treballadors.

Les úniques mesures contra l'atur que els senyors reunits a Amsterdam són capaços de decidir són les que impliquen reduir els salaris, els costos no salarials (o sia, el salari diferit) i exonerar a les empreses de càrregues.

Amsterdam, la cimera on s'havia de reformar el Tractat de Maastricht, ha acabat amb resultats clars. Clars contra els treballadors i els pobles: els criteris de convergència s'han de complir sense excuses. I entre ells un de fonamental: reduir els dèficits dels pressupostos estatals fins el 3% del Producte Interior Brut (PIB). El dèficit de l'any passat fou del 4,1% del PIB. Això vol dir que en la discussió dels pressupostos de 1998, s'haurà de reduir -seguint aquests criteris- al voltant d'un bilió de pessetes. D'on sortiran?

Les mesures que anuncia n'Aznar donen la clau: reducció de despesa sanitària -se diu que més de 70 hospitals passaran a gestió privada-, reducció de jubilacions -aplicant el pacte de Toledo-, desarticulació de l'INEM, mantenir congelats els salaris dels empleats públics, nova llei local que traspassa als municipis serveis públics sense pressupostos suficients, reducció dràstica de les subvencions a les grans empreses públiques: Hunosa, Astander, etc. O sia, mesures de destrucció social, de desertització industrial i agrícola, al servei dels criteris de Maastricht, que equivalen a consagrar el regne de l'especulació i el domini de les multinacionals.

Mentrestant, el debat sobre l'"Estado de la Nación" ens mostra un tediós consens que regeix les relacions de totes les forces polítiques parlamentàries. I això en una situació en que les multinacionals exigeixen cada vegada més. Així, arriben les primeres notícies que els 29 països de l'OCDE (entre ells l'Estat espanyol) estan negociant en secret un Tractat sobre l'exigència de les multinacionals de que s'elimini tot límit a la seva activitat especulativa. El darrer exemple a l'Estat espanyol el dona Ericson a l'anunciar el tancament de la seva factoria per anar-se'n a altres llocs a la recerca de menys despeses i més beneficis. Es la llei de l'anomenat lliure comerç.

Aquestes dades exigeixen una reflexió en tot el moviment obrer i les seves organitzacions. Perquè acomodar-se a Maastricht i a les multinacionals en nom d'una il·lusòria "clàusula social" és un camí sense sortida, o millor dit, el camí del desastre.

Han passat un parell de mesos des de la cimera d'Amsterdam. Dies després, el 22 de juny, a Denver (EE UU) se reunien els set països més industrialitzats, l'anomenat G7. El comunicat final reflectia les exigències d'en Clinton: "Els set països més industrialitzats han mostrat la seva satisfacció per la situació de l'economia i dels mercats de canvis, però han demanat a varis països europeus, noves reformes en el seu mercat de treball". És a dir, les conquestes dels treballadors, els convenis, normes i estatuts són uns obstacles a agrandar per a permetre la lliure especulació.

Tots semblen d'acord, governs i representants de les institucions financeres internacionals, en la necessitat d'anar més lluny en l'obra de destrucció social.

El govern de n'Aznar vol ser el primer, en tot aquest assumpte. Va per la segona reforma laboral -la primera la va imposar en Gonzalez- i just acabada de publicar al BOE, l'OCDE li "aconsella" que en prepari una de nova. És clar, l'inefable Javier Arenas, Ministre de Treball, "descarta la segona fase del diàleg social que s'obri la propera tardor que ens dugui a una nova reforma del mercat del treball", d'immediat cal desenvolupar la nova llei de pensions (pacte de Toledo).

No perdin el temps, aquesta llei, aprovada amb el consens de tots els grups parlamentaris (inclosos PSOE i IU), sense cap vot en contra, redueix les pensions, separa la financiació donant via lliure a la sanitat privada i als fons privats, i augmenta a 15 els anys per a calcular pensions. N'Aznar aplica ja les "novetats" d'Amsterdam i els consells d'en Clinton a Denver.

Encara més, n'Aznar prepara les condicions per a imposar en el 98 uns Pressupostos de guerra que li permetin complir amb Maastricht.

El ministre d'Economia, Rodrigo Rato, s'entrevistà amb Pujol i ambdós arribaren a la conclusió que aquests Pressupostos del 98 seran austers. Per a qui? La llei de pensions és la clau: austers per els treballadors i per la majoria de la població.

Davant això, la pretesa oposició, els dirigents del PSOE i d'EU semblen tenir altres problemes. Al Congrés del PSOE, de que es va discutir? Sobres les necessitats dels treballadors? En absolut, se va parlar de com protegir el seu líder Felipe Gonzalez de la seva presumpta responsabilitat en el tema del GAL, elevant la seva figura de dirigent internacional per damunt del bé i del mal. Mentrestant, n'Anguita centra la seva reflexió en com ha de respondre a la "causa comuna" que proposa el nou secretari del PSOE, n'Almuina. N'Anguita posa com a exemple a imitar l'acord a França del PCF per a integrar-se al govern Jospin-Chirac, que acaba de recolzar el Pla d'Estabilitat d'Amsterdam, que dona via lliure al tancament de Renault-Vilvoorde i rellança la privatització de France Telecom. Un diputat del PCF que votà contra l'investidura d'en Jospin va manifestar: "La signatura del Pacte d'Estabilitat en l'Unió Europea fa impossible desenvolupar a França una política d'esquerres".

La "causa comuna", està, doncs, lluny de les preocupacions i de les reivindicacions dels treballadors i dels pobles. **Pere Felip i Buades. Ω**

L'ESTEL de Mallorca

EL DIARI DELS MALLORQUINS

SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

ES GALL El Reial Mallorca

N'hi ha que miren amb clucales la noblesa dels esports; a Madrid volaren bales d'uns cagats, jactant-se forts.

Si ens tenim per provincians d'Espanya, no ens valdran gols; com al Barça i catalans, al Mallorca i als germans ens cal ser lliures i forts.

La senyera és una i sola, senyera de quatre pals... Amb ella el Mallorca vola! I la bandera espanyola? Que voltegi als seus corrals!

No hi ha cap esbirro noble ni esser esclau és dignitat; per tenir orgull de poble només val la llibertat.

El Mallorca és a primera amb esforç, ànsia i suor; nostre equip serà senyera dels qui tenen per frontera de poble lliure l'honor. Ω

La cuina de na Tonina Menjar blanc

ANTÒNIA SERRANO I DARDER
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Un plat dolç amb molta tradició a Mallorca que actualment no estan massa en voga actualment és el menjar blanc.

Ara, que és temps de festes patronals d'estiu, és una bona ocasió per parlar del menjar blanc.

I quina relació té amb les festes d'estiu el menjar blanc?

Doncs, el menjar blanc era un plat imprescindible pels ciutadans el dia de les festes del seu barri, vegem per què: A Palma, com a altres llocs de l'illa hi havia confraries que organitzaven les festes patronals. Els sobreposats, caps de la confraria, cobraven un tant cada setmana als confreres i amb aquests doblers finançaven les festes però, a més, el matí de la festa, els mateixos sobreposats, al so de les xeremies, repartien entre els que havien pagat tot l'any, una pesada de carn de bou i una coca. Aquestes famílies feien una bona quantitat de menjar blanc que juntament amb la coca menjaven i compartien amb els amics i benefactors.

Encara em recorden, deixades en el temps de la meua infantesa, les entranyables festes del Puig de Sant Pere, barri proper al meu, fetes en temps d'estretor

però viscudes de manera familiar i autèntic esperit solidari. Festes on la gent es comunicava i es visitava. És impensable la recuperació d'aquell esperit senzill i sincer que omplia els carrers a l'ombra de Santa Creu.

De receptes de menjar blanc n'hi ha varies, la meua, és a dir, la que jo faig és la que us oferc tot seguit.

Menjar blanc

*Dos tassons i mig de llet
125 grams de sucre
Una cullerada de farina d'arròs
Una cullerada de midó
Una cullerada de flor de taronger*

Dins una olla hi posarem dos tassons de llet, el sucre i la flor de taronger i ho farem bullir. Després ho colarem i hi ho tornarem posar al foc. Sense deixar de remenar hi afegirem la farina i el midó que haurem fos dins mig tassó de llet. Tot d'una que espessi ho abocarem dins bols individuals, ho deixarem refredar i després ho podem guardar dins la gelera fins al moment de servir-ho. Ω

EL PLAER DE BEURE Merlot 1994-Vinyes del Vero

Somontano és una jove denominació d'origen que, amb poc temps d'existència, ha conquerit una notable fama. El celler Viñas del Vero també és jove, ja que es va fundar l'any 1986. Aquest celler, com molts d'altres, elabora els seus vins a partir de varietats foranes com el Pinot Noir, el Chardonnay, el Merlo, el Gewurztraminer, el Riesling, el Cabernet Sauvignon, etc.

El Merlo 94 d'aquest celler correspon a una tendència que, en certa manera, podriem anomenar moderna, la qual consisteixen elaborar vins joves amb un punt de fusta. Així, s'obtenen vins amb caràcters joves i que, a més, gaudeixen de la complexitat que dona la fusta. En el cas d'aquest Merlot, després d'una acurada vinificació, es va fer romandre el vi en bóta de roure Allier durant un període de sis mesos.

El vi presenta un color cirera; en nas, dona sensacions d'espècies amb tocs de couro i notes de vainilla (provinents de la criança). En boca, es mostra potent, fresc i equilibrat, deixant un agradable postgust.

Companyia Vitícola Aragonesa. Tlf. 974 302216. Fax: 974 302098. Ω

"L'escàndol" de la prosperitat dels dolents (ABC, Anson, PP, Aznar, Las Provincias...)

Per els jueus, als quals encara no havia estat revelada, fins poc abans de Crist, la vida eterna, la justícia de Déu havia d'aparèixer ja en aquesta vida, en forma de premi als bons i càstig als dolents. Calia una fe cega en la bondat i la justícia de Déu per no escandalitzar-se del que passava. Aquest salm no revela encara les raons eternes. Recomana confiança em Déu, i, sobretot, no exasperar-se ni tenir enveja. Fiar-se de Déu, tot i no veure clar el seu procedir.

Salm 37 (36)

- 3 Confia en el Senyor, fes el bé i viuràs segur en el seu país.
- 4 Sigui el Senyor la teva delícia, i et donarà el que desitja el teu cor.
- 5 Encomana al Senyor els teus camins; confia en ell, deixa'l fer: farà que brilli com la llum el teu dret, la teva raó, com el sol del migdia.
- 7 Reposa en el Senyor i espera en ell, no t'exasperis la prosperitat de l'intrigant.
- 8 Calma't, no t'irritis ni t'exasperis, que faries mal només,

- 9 i els que fan mal seran exclosos del país, però el qui espera en el Senyor el posseirà.
- 23 Els passos de l'home són do del Senyor, que vetlla per ell i l'assegura pel camí;
- 24 si mai cau, no queda estès a terra, perquè el Senyor li dona la mà.
- 25 Des de jove fins avui, que ja soc vell, no he vist encara un just abandonat, ni que els seus fills anessin a captar;
- 26 el just dona a mans plenes cada dia, per beneir, tothom recorda el seu llinatge.
- 27 Decanta't del mal i fes el bé, i tindràs una casa per sempre;
- 28 perquè el senyor estima la justícia i mai no desampara els seus fidels. Ω

I N F O R M A T I
I N F O R M A T I
I N F O R M A T I
I N F O R M A T I

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
Adreça.....
C.P.....
Població.....
C.I.F. .... Tel.....

M'interessa una subscripció
ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

OFERTES PRIMERA QUINZENA D'AGOST

GIGANTE

PORT D'ANDRATX

Oli Caimari Girasol	115 ptes.	Rodet paper de cuina Colhogar P-2	115 "
Margarina Flora 500 gr	199 "	Raid mosques i mosquits sprai 1000 cc. ...	380 "
Gelats President L.	269 "	Torcaboques Marpel P-100	79 "
Arròs Nomen 1 Kg	99 "	Xarcuteria	
Pastes Barilla línia blava	99 "	Pernil Serrà Samandy Navidul.....	1050 ptes kg.
Cervesa Skol pack 6 u. 1/4.....	209 "	Pernil cuït Oscar Mayer	1050 "
Sangria Don Simón bric 1 L.....	149 "	Formatge Semi Can Montes.....	1095 "
Coca Cola llauna	43 "	Carnisseria	
Peixeteria		Salsitxa de pollastre.....	535 ptes. Kg.
Musclos frescs	220 Ptes. Kg.	Hamburguesa de vedella.....	49 ptes. u.
Salmó fresc rodanxes.....	960 "		

Gran assortiment de fruites, hortalisses i verdures. Possiblement la millor carn de Mallorca, només a Gigante.

Personal
del
Supermercat
Gigante
del
Port d'Andratx

GIGANTE

GIGANTE Palma Nova
GIGANTE Santa Ponça

GIGANTE Port Andratx
GIGANTE Cala D'Or

GIGANTE S'Arenal
GIGANTE Felanitx

GIGANTE Ca'n Picafort
GIGANTE Sa Coma (cala Millor)

OFERTAS VALIDAS SALVO ERROR TIPOGRAFICO O FIN DE EXISTENCIAS. DIRIGIDAS A CONSUMIDORES FINALES. POR TANTO EL GRUPO GIGANTE SE RESERVA EL DERECHO DE FIJAR LA CANTIDAD MAXIMA DE COMPRA POR ARTICULO A LOS NO CONSUMIDORES FINALES

L'ESTEL de Mallorca. El diari dels Mallorquins • Editor i director: Mateu Joan i Florit • **Col·laboradors:** Miquel A. Rodríguez, Antònia Serrano, Jaume Simonet, Ricard Colom, Climent Garau i Salvà, Miquel López i Crespí, Miquel Julià i Prohens, Joan Quetgles, Jaume Tallaferro • **Correcció lingüística:** OMNI • **Dipòsit Legal:** PM-473-80 • **Maquetació:** OMNI • **Impressió:** OMNI • **Publicitat i subscripcions:** Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 s'Arenal (Palma) • **Telèfon, contestador i fax** 26 99 41 • **Telèfon, contestador:** 26 50 05. **Correu electrònic:** estel@arrakis.es